అంబరీషోపాఖ్యానము

మాస్టర్ కె. పార్వతీకుమార్ గారి ప్రవచనములు

మార్చి 6 – 7, 2010

విజయవాడ

అంబరీష ఉపాఖ్యానము

March 6, 2010 సాయంత్రం – ప్రవచనం #1

జగద్గురుపీఠం, విజయవాడ కేంద్రం నిర్వర్తిస్తున్నటువంటి 33వ గురుపూజా మహోత్సవములలో పాల్గొనుటకు శ్రద్ధాభక్తులతో విచ్చేసినటువంటి సోదరబృందానికి నా హృదయపూర్వక నమస్కారములు. సోదరబృందం మూడుపూటలా మాస్టరుగారి ప్రార్థన ద్వారా మాస్టరు చైతన్యంలోకి ప్రవేశించి, తదనుభూతిని తెలిసిగాని, తెలియకగాని తనయందు నిక్షిప్తపరచుకుని, తమ తమ కార్యక్రమంలోకి మరలా ప్రవేశించి, జీవిస్తూ, తరిస్తూ ఉండడమనేటటువంటిది మన మార్గం. ఈ ముప్పైమూడు సంవత్సరములలో యువకులంతా మధ్యవయస్కులు అయ్యారు. కాలస్వరూపంగా జీవనం ఆ విధమైన మార్పులు కలిగిస్తూ ఉంటాయి. కుర్రతనంలో చేరినటువంటివారే ఇప్పుడు వృద్ధులు అయ్యారు. అలాగే కొంతమంది నడివయస్సులో ఉన్నారు. కొంతమంది కుర్రవాళ్ళు మళ్ళీ చేరుతూ వస్తున్నారు. మాస్టరు చైతన్యం అనేటటువంటి శాశ్వతమైనటువంటి, అనంతమైనటువంటి చైతన్యమునందు జీవచైతన్యం అనుసంధానం చెందినప్పుడు అటుపైన బుద్ధి వికాసం జరుగుతూ ఉంటే మనసు, ఇంద్రియములు, శరీరం ఈ మూడు కూడా వాటికి ఒక పుట్టుక, ఒక పెరుగుదల, ఒక తరుగుదల, ఒక వృద్ధాప్యం, ఇలాంటి మార్పులు జరుగుతూ ఉండగా, మాస్టరు అనయాయులు మాస్టరు చైతన్యంలో స్థిరపడుతూ ఉంటారు. దేహము, వయసు వీటితో సంబంధం లేకుండా, వాటి మార్పులు ప్రకృతి సహజంగా జరిగేవి జరుగుతూ ఉండగా, మన లోపల ఉన్నటువంటి ఒకేఒక స్థిరమైనటువంటి బుద్ధి అంటే మాస్టరు చైతన్యమునందు స్థిరపడుట. అలాంటి స్థిరత్వం అందరియందూ ఏర్పడడానికి ప్రధానమైనటువంటిది మాస్టరుగారి అనుగ్రహము, అనుపానముగా సాధకుల ప్రయత్నము. ఇలా ముప్పైమూడు సంవత్సరాలు గురుపూజలు మనకి విజయవాడ కేంద్రంలో నిర్వర్తింపబడ్డాయి అంటే, అది చాలా ఆనందింపవలసినటువంటి విషయము. మాస్టరుగారు కూడా రకరకములైన భంగిమలతో మనకి ఈ విధంగా కార్యకర్తల స్ఫూర్తినిబట్టి ఇక్కడ తమని తాము ప్రకటించుకుంటున్నారు. ముప్పైమూడు సంవత్సరాలు అంటే తెలిసీతెలియని వయస్సు నుంచి వృద్ధాప్యం వరకూ, మధ్యలో ఉండేటటువంటి ప్రధానమైనటువంటి వయస్సు. ఆ ముప్పైమూడు సంవత్సరములు మాస్టరు చైతన్యంలో ఉద్యోగములు, వ్యాపారములు ఏర్పరుచుకోవడం, వివాహములు చేసుకోవడం, సంతానాన్ని కనడం, అటుపైన కుటుంబపరంగానో, ఆర్థికపరంగానో, సేవాపరంగానో వృద్ధి చెందడం, ఇవన్నీ అందులో భాగంగా జరిగిపోయిన జీవితాలు చాలా ఉన్నాయి. ఒడిదొడుకులు ఎన్ని వచ్చినా ఆ ఒడిదొడుకులని తట్టుకోవడానికి శక్తిని కూడా మాస్టరుగారే ప్రధాన ఆధారంగా చేసుకుని ఇలా సాగి వచ్చారు.

ముప్పైమూడు అంకె అత్యంత పవిత్రమైనటువంటి సంఖ్యగా చెప్తారు. ఏకాదశ రుద్రులు మూడు లోకముల్లో కలిపి ముప్పైమూడు. "త్రయస్త్రింశత్సహస్రాణి త్రయస్త్రింశత తానిచ, త్రయస్త్రింశచ్చదేవానాం సృష్టిస్సంక్షేమ లక్షణా" అని మహాభారతంలో శ్లోకం ఉంది. అంతా మూడే! మూడే ముప్పైమూడు. ముప్పైమూడే మూడువందల ముప్పైమూడు అవుతుంది. మూడువందల ముప్పైమూడు మూడువేల మూడువందల ముప్పైమూడు అవుతుంది. మూడువేల మూడువందల

ముప్పైమూడు ముప్పైమూడువేల మూడువందల ముప్పైమూడు అవుతుంది. అలా కోట్లలోకి చేరిపోతుంది. ముప్పైమూడుకోట్ల ముప్పైమూడులక్షల ముప్పైమూడువేల మూడువందల ముప్పైమూడు. ఇవన్నీ మూడు నుంచే వచ్చాయి. ఆ మూడు చైతన్యం యొక్క మూడు స్థితులు – ఇచ్ఛా, జ్ఞాన, క్రియా తత్వములుగా, శక్తులుగా, శుద్ధ చైతన్యం నుంచి వ్యక్తమై, అక్కడి నుంచి వరసగా అట్లా త్రిభుజాలుగా పెంచుకుంటూ ఉంటుంది.

The whole creation is but manifestation of triangular forces అంటారు. మూడు ఉంటే ఎంతయినా చెయ్యొచ్చు. ముగ్గురు ఉంటే మహత్కార్యాలు చెయ్యవచ్చు. ముగ్గురు మధ్య సామరస్యం చాలు అని చెప్పారు పరమగురువులు. ఇద్దరి మధ్య ఏర్పడుతుందిగాని మూడవవాడు దొరకడుట. మూడవవాడు దొరకే వరకూ ఏ కార్యాలు కావు. అంచేత, ముప్పైమూడు సంవత్సరాలపాటు రకరకములైనటువంటి ఒడిదొడుకులు తట్టుకుంటూ ఈ విధంగా ముప్పైమూడవ గురుపూజ, అన్ని రకములుగా కూడా చాలా వైభవాన్ని ప్రదర్శిస్తోంది. ఎంచేతనంటే, ముందు ఆకుపచ్చ నుంచి కొంచెం పాలమీగడ రంగు అంటాం, అంగ్లంలో cream అంటాం, అందులోకి మార్పు చెందింది మన ప్రాంగణం. ఆకుపచ్చ రంగు శనికి ప్రతీక అయితే, ఈ రంగు (cream color) బుద్ధికి ప్రతీకగా ఉంటుంది, బృహస్పతికి ప్రతీకగా ఉంటుంది. ముప్పైమూడేళ్ళలో అలా తయారయ్యిందంటే గొప్ప విషయమే. ఎన్ని జన్మలయినా పట్టొచ్చు. అంచేత, మనమే ఎలాంటి ప్రాంగణం ఇచ్చినా ఇలా తయారు చేసుకోవడం అనే ఒక స్థితికి ఎదిగాము కదా! అంటే, ఉన్నది ఉన్నట్టుగా వాడుకోవడం కాకుండా దాన్ని మెరుగుపరచుకోవడం అనేటటువంటిది సాధనలో భాగం. అంత గొప్ప శరీరం ఇవ్వలేదనుకోండి, దాన్ని మెరుగుపరుచుకోవచ్చు. అంత గొప్ప తెలివిని ఇవ్వలేదనుకోండి, దాన్ని మెరుగుపరుచుకోవచ్చు. అంత గొప్ప సంపద ఇవ్వలేదనుకోండి, దాన్ని మెరుగుపరుచుకోవచ్చు. దేన్నయినా మెరుగుపరుచుకోవచ్చు. మెరుగుపరుచుకోవడమే సాధనలో ప్రధానమైనటువంటి అంశం. ఇంతకన్నా బావుండాలి, ఇంకా బాగా చెయ్యాలి అనేటటువంటిది పరిపూర్ణత కొరకు చేసేటటువంటి ప్రయత్నంలో భాగంగా మనిషి క్రమంగా పవిత్రుడు అవుతూ ఉంటాడు.

అలా ముప్పైమూడేళ్ళలో లబ్బీపేటలో మొదలయిన మన గురుపూజలు, కపిలేశ్వరస్వామి ఆలయంలో, ఎదురుగుండా కళ్యాణ మండపం, అందులో మొదలయ్యాయి గురుపూజలు. దక్షయజ్ఞంతో మొదలుపెట్టారు మాస్టరుగారు. ఎందుచేతంటే, ఎప్పటికయినా జీవుడు తరించాలంటే కావలసినది దక్షయజ్ఞమే. ఎవరు దక్షుడు అంటే, నేను సమర్ధుడను అనేటటువంటి భావనతో బాగా కరుడు కట్టినటువంటి అహంకారం ఉన్నచోట రుద్రుడుని బాగా ఆవాహనం చేసుకుని, కొంచెం అహంకార పురుషుడిని మెత్తపరుచుకోవాలి. అహంకార పురుషుడు ఎంత బక్కగా ఉంటే అంతర్యామి పురుషుడు, దైవము అంతగా భాసించేటటువంటి అవకాశం ఉంటుంది. అంచేత, మాస్టరుగారు ఈ గురుపూజల గురించి అడిగితే 1978లో, "అలాగే ప్రతిసంవత్సరము నిర్వర్తించవలసి ఉంటుంది సుమా! అంతరాయం ఉండకూడదు. ఎదో ఒకసారి అనేసి, తర్వాత మరు సంవత్సరం చెయ్యకుండా ఉండకూడదు. నిరంతరంగా సాగాలి." అన్నారు. మాస్టరుగారి ప్రధానమైనటటువంటి లక్షణం ఏమిటంటే ఏదయినా నిరంతరంగా సాగాలి. చైతన్యం ఎప్పుడూ నిరంతరమే. సత్యమెప్పుడూ నిరంతరమే. అంచేత, ఎక్కడ నిరంతరత ఉంటుందో అక్కడ మరుపు ఉండదు, మరణమూ ఉండదు. "అలా నిరంతరంగా సాగాలి సుమా!" మాస్టరుగారు అంటే, నూతన ఉత్సాహంతో కార్యకర్తలు కార్యానికి పూనుకుని, అక్కడ మొదలుపెట్టి

గురుపూజలు చేస్తుంటే మంచి వేడుకగా ఉండేది. సభ కిటకిటలాడుతుండేది. మాస్టరుగారు బాగా ఉత్సాహంతో... మీరు చూసారా! ఇలా చేయి పెట్టి, అలా చెయ్యి అంటూ, ఇలా అంటూ ఉంటారు. అమితోత్సాహంతో ఆయన ప్రవచానాలు చేస్తుండేవారు. సింహరాశి ప్రజ్ఞ కాబట్టి ప్రవచనంతోబాటు దానికి ఒక నటనా వైభవం కూడా జోడవుతుంది. ఆ విధంగా ఆయన చెప్తూ ఉంటే, అప్పుడే కొత్తగా మాస్టరుగారిని వింటున్న వారందరికీ కూడా ఆకురాలుకాలంలో ఆకులు రాలిపోయినట్టు అలా టపటపా పడిపోయేవారు. బయటకొచ్చి, కొత్తగా వచ్చినవాళ్ళు, "పంతులుగారు బాగా చెప్తున్నాడురా!" అనుకునేవాళ్లు. "నిజమే కదా ఆయన చెప్పేది!" అలా మన విజయవాడ కేంద్రంలో గురుపూజలు... ఆటుపైన CVRMH స్కూల్లో బాగా ఎండబెట్టి... వేసవికాలం వస్తేగాని ఉన్న కాస్త చెమ్మ వెళ్ళిపోదు కదా! అక్కడినుంచి railway school కి వెళ్లి, అక్కడినుంచి తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం కళ్యాణ మండపంలోకి వెళ్లి, అక్కడినుంచి ఒక రెండుసార్లేమో, lorry owner's association ప్రాంగణంలోకి వెళ్లి, అలా అలా ఇటు వచ్చి ఇటు చేరాం. ఇక్కడ దాదాపు మనం స్థిర పడ్డట్టే. దీన్ని బాగా అంతకంతకీ అంతకంతకీ మనమే సర్వాంగ సుందరంగా తయారు చేసుకుంటూ వస్తూ ఉన్నాం. వాళ్ళు రంగులు వెయ్యకపోతే మనమే వేయించుకుందాం, వారి సౌకర్యాలు అంతంత మాత్రంగా ఇస్తే మనమే ఏర్పాటు చేసుకుందాం అనే స్థితికి పెరిగాము.

ఇలా ముప్పైమూడు ఏళ్ళు మనకి... అందులో మొదటి ఆరేళ్ళు మాస్టరుగారు ప్రవచనాలు ఇచ్చారు. 1978, 79, 80, 81, 82, 83. 1984 గురుపూజలు ఒక విచిత్రం. ఆరు సంవత్సారాల తర్వాత ఏడవ సంవత్సరం మాస్టరుగారు వెళ్ళిపోయిన రోజు మర్నాడు ఇక్కడ గురుపూజలు. ఆ రోజు దహనక్రియలు పూర్తి చేసుకుని, పదిహేడవ తారిఖు, ఇంటికి వస్తే, ఇంటికి అప్పయ్యగారు వచ్చారు తొమ్మిది గంటల ప్రాతంలో. ఆరు గంటలకల్లా దహన క్రియలు పూర్తి అయిపోయినాయి మాస్టరుగారివి. వచ్చి, రాధామాధవంలోకి వచ్చి, "ఇప్పుడు మేం ఏంచెయ్యాలి? రేపు గురుపూజలు" అని అడిగారు. "ఏం చెయ్యడం ఏమిటి? గురుపూజలు చెయ్యడమే. మాస్టరుగారు ఉన్నారా లేరా? దేహం మారితే మాస్టరుగారు లేకుండా ఉండరు కదా! అంచేత, గురుపూజలు నిర్వర్తించండి. కొంత లోపల దుఃఖం ఉంటుంది, బాధ కలుగుతుంది. కాని నిర్వర్తిస్తే మాస్టరుగారు చాలా సంతోషిస్తారు" అని చెప్పాను అప్పయ్యగారికి. ఆయనకి బాగా నచ్చింది. వెంటనే బస్సు ఎక్కేసారు. రాత్రే అందరికీ కబురు చెప్పేసి, బస్సు ఎక్కేసి, పొద్దున్నే ఇక్కడ దిగి... అంతరాయాలు లేకుండా జరిగిపోయినాయండి విజయవాడలో గురుపూజలు. అది ముఖ్యం. గొప్పగా చెప్పుకోవాలి విజయవాడ గురించి. మాస్టరుగారు లేరనుకోవడం, మాస్టరుగారు వెళ్ళిపోయారనుకోవడం, అలా అనుకుని బెంబేలు పడిపోవడం కాకుండా, కుప్పకూలిపోవడం కాకుండా, ఆ మర్నాడు గురుపూజలు చేసారంటే, ఆ ఒక్క విషయంలో విజయవాడని మించిన వాళ్ళు లేరు. సందేహం లేదు. అది ఎప్పుడూ నేను మర్చిపోలేదు. ఆయన వెళ్ళగానే ఇంకొక స్త్రీ వచ్చింది, పద్మావతిగారు, వడివేలు నుంచి. ఉన్నారు ఇవ్వాళ్ళ. అక్కడ వార్త వినగానే విలవిలలాడిపోయి, "తట్టుకోలేని పరిస్థితి వచ్చింది. మేమంతా ఏమయిపోవాలి?" అన్నారు. ఆవిడకి స్థిరత్వం కుదరాలని మాస్టరుగారు రాధామాధవంలో కూర్చుని, ఏడేళ్ళు ప్రార్థన చేసిన తివాచిని ఆమెకి ఇచ్చాను. ఇచ్చి, "ఇది మీ దగ్గర ఉంచుకోండి స్థిరత్వం వస్తుందన్నాను." అది పెట్టుకునే వడివేలులో కొంతకాలం వాళ్ళు మాస్టరుగారు కార్యక్రమం నిర్వర్తించారు. ఇవన్నీ విజయవాడ గురుపూజలంటే నాకు ఎప్పుడూ గుర్తువచ్చే

విషయాలు. 1984 గురుపూజలు ఒక ప్రత్యేకత. అటుపైన 1985 నుంచి మాస్టరుగారే ఇలా నాలాంటి వాడి రూపంలో ఇక్కడ అదే ప్రవచనాలు కొనసాగిస్తూ అందరినీ కూడకట్టుకుంటున్నారు.

ఇలా అనుస్యూతం, అనంతం, పై మార్పులు ఉన్నా, లోపల మార్పేం ఉండదు. త్రిగుణముల నుండి ఈవల ఉండేదంతా మార్పుకి గురవతూ ఉంటుంది. అంచేత, త్రిగుణములు యొక్క నిర్మాణమే అష్టప్రకృతులునూ. అహంకార పురుషుడు తనకేర్పడిన బుద్ధి, చిత్తము, పంచకోశములతో కూడినటువంటి ఈ శరీరము, ఇలా తొమ్మిది ప్రకృతులుగా సృష్టి, ఎనిమిది ప్రకృతులుగా జీవుడు ఏర్పడుతారు. ఈ ఎనిమిది ప్రకృతులు త్రిగుణములకు ఈవల ఉన్నటువంటివి. అదే త్రిగుణాలకి ఆవల ఉన్నటువంటిది మహాచైతన్యము. ఆ చైతన్యాన్నే "అమ్మ–అయ్య" అంటారు. అంటే, అందులో ప్రకృతి–పురుషుల యొక్క సమాగమ ప్రజ్ఞ పనిచేస్తూ ఉంటుంది. వారినే లక్ష్మీ–నారాయణులు అంటూ ఉంటాం, ఉమా–మహేశ్వరులు అంటూ ఉంటాం, వాణీ–హిరణ్యగర్భులు అంటాం, శశీ–పురంధరుడు అంటూ ఉంటాం, అరుంధతీ–వశిష్ఠులు అంటూ ఉంటాం, సీతా–రాములు అంటూ ఉంటాం, మాతా–పితృ దేవతలు అంటూ ఉంటాం. ఎందుకిలా అంటాం అంటే ప్రకృతీ–పురుషుల యొక్క సమాగమ ప్రజ్ఞ అది జంటగా ఉన్నట్టు ఉంటుంది తప్ప అది ఒకటే. ఒకటిగా ఉన్నప్పుడు అంతర్యామి. రెండయినప్పుడు సత్యము–చైతన్యముగా ఉంటుంది. సత్యము, చైతన్యము అంటే... సత్యము వలన చైతన్యము ఉద్భవించి, ఆ చైతన్యంలోనుండి ఈ త్రిగుణములు, త్రిశక్తులు పుట్టుకొచ్చి అందులోంచి త్రిగుణాత్మకముగా ఈ సృష్టి వస్తుంది. అంచేత, శాశ్వతత్వము, అనంతత్వము, మార్పు లేని స్థితి, ఇలాంటివన్నీ మనకి కలగాలంటే మనము ఎనిమిది దాటి తొమ్మిదిలో ప్రవేశించాలి. ఎనిమిది అహంకారం.

అహంకారానికి లోబడి ఉన్నటువంటి బుద్ధికి అంతా తెలియదు. అహంకారానికి లోబడి ఉన్న మనసు, అటుపైన శరీరము, వీటన్నిటికీ పరిమితత్వము ఉంటుంది. ఎప్పుడయితే అహంకార స్వరూపుడిని ఆ ప్రకృతి–పురుషుల సమాగమ్య ప్రజ్ఞ అయినటువంటి అంతర్యామియందు ఏర్పాటు చేస్తామో, అప్పుడు క్రమంగా ఒక పట్టు చిక్కి, అన్ని మార్పులకు గురికాని స్థితి ఒకటి ఏర్పడుతుంది. మార్పులకి గురికాని పరిస్థితి అది. ఆ ప్రకృతి–పురుషుల సంజ్ఞక్ ప్రజ్ఞయే గురువు. దానియందు దివ్యమైన ప్రకృతి ఉంటుంది, సత్యము ఉంటుంది. రెండూ ఉంటాయి. అది ఎక్కడయితే స్థిరమై ఉంటుందో అతడిని మనం, ఆ దేహం ధరించిన జీవుడుని కూడా గురువు అంటాం. ఈ చెప్పబడినటువంటి గురువు గురించే అంతర్యామి దైవంగా అందరూ చెప్తూ ఉంటారు. ఈ అంతర్యామి దైవంతో మనకి ముడి పడాలి. అలా ముడి పడకపోతే ఏమవుతుందంటే ప్రవాహంలో కొట్టుకుపోయే వాడికి ఒక స్థిరమైనటువంటిది దొరకకపోతే అట్లా కొట్టుకుపోతూనే ఉంటాడు. అలాంటి స్థిరమైనటువంటి స్థితి నీయందు ఉన్నది అని తెలియపరిచేటటువంటివాడు సద్గురువు. దానియందు నువ్వు సద్గురువు అనుగ్రహంగా, అతని సహకారంతో మనస్సు లగ్నం చెయ్యాలి. స్థిరమైన విషయమందు మనస్సు లగ్నం చేస్తే మనసు స్థిరమవుతుంది. లేకపోతే, మనస్సు చంచలమైనది కాబట్టి అది అలా పోతూ ఉంటుంది. అంచేత, అలాంటి స్థిరత్వము, ఎన్ని సంవత్సరాలైనా మనకి కలిగేటట్టుగా మనలో సద్గురువు ప్రయత్నం చేస్తూ ఉంటాడు. ఎంచేతంటే, ప్రతి జీవునియందు దైవము ఉన్నది. దైవము అంటే సత్–చిత్ స్వరూపము. సత్–చిత్ అంటే? సత్ అంటే ఉండడం. చిత్ అంటే ఎరుక కలిగి ఉండడం. మనం ఉన్నామని మనకి తెలుసు. మనకి తెలియడమే ఎరుక. నేను ఉన్నానని తెలియడమే ఒక ఎరుక. అది మనకే ఉంది

కాని జంతువులకి లేదు. జంతువులు ఉన్నాయి కాని నేను ఉన్నాననే భావన ఉండదు. "I am" అంటూ ఉంటారు. "నేను" అంటూ ఉంటాం. ఆ నేనుగా, ఆ తత్త్వమే "నేను"గా ఉంది.

ఒక చిన్న సూత్రం చెప్పి తర్వాత మనం ఈ సంవత్సరానికి నిర్ణయింపబడినటువంటి ప్రవచనంలోకి ప్రవేశిద్దాం. ఇదంతా ఉపోద్ఘాతము అనుకోండి. తత్త్వము ప్రకృతి–పురుషులుగా దిగి వస్తుంది. ప్రకృతి–పురుషుల నుండి జీవులు వస్తారు. అందుకనే చూడండి మనకి ఇట్లా daimond గా ఇస్తూ ఉంటారు. మన పరిపూర్ణతకి కూడా మనం అది సంకేతంగా వాడుతూ ఉంటాం. తత్త్వము ఉత్తరము నుండి దిగి వస్తుంది. అది ప్రకృతి–పురుషులుగా తూర్పు–పడమరలుగా ఏర్పడుతుంది. ఆ తూర్పు–పడమరల నుండి మళ్ళీ అదే తత్త్వము జీవుడిగా దిగి వస్తాడు. అంటే, ఏ ప్రకృతి–పురుషులకు ఆధారమైన తత్త్వము ఉందో ఆ తత్త్వమే ప్రకృతి–పురుషుల నుంచి దిగి వచ్చి మరలా అవ్యక్తంలోంచి వ్యక్తంలోకి వస్తాడు. అంచేత, మనం నాలగవ వాళ్ళుగా భావన చేస్తే ప్రకృతి–పురుషుల తత్త్వం. ఆ తత్త్వాన్ని బ్రహ్మము అనవచ్చు. పేరు ఏదయినా పెట్టుకోవచ్చు. అంచేత, నీవు ప్రకృతిని, పురుషుడిని... అంటే, ప్రకృతిని, దానికి ఆధారభూతమైన తత్త్వాన్ని, రెండిటిని సమానంగా గౌరవించుకుంటూ ఉంటే రెండిటి యొక్క సమాగమ్య ప్రజ్ఞగా తత్త్వము తెలిసి, ఆ తత్త్వంతో నీకు సరాసరి అనుసంధానం ఏర్పడుతుంది. అంచేతే, మనకి ఇలా ఒక daimond లాగా ఒక సంకేతం ఇచ్చి, మధ్యలో plus గుర్తు ఉంటుంది. అంటే, దాని నుంచి ప్రకృతి–పురుషులు దిగి వచ్చారు. వారిద్దరూ సమాగమ్య ప్రజ్ఞగా ఒకరినొకరు అనుసంధానం చేసుకోవడం వల్ల జీవుడు దిగి వచ్చాడు. అంటే, ఒక త్రిభుజము, దానికింద ఇంకొక త్రిభుజము ఏర్పడుతుంది. ఏర్పడిన దాంట్లోకి తత్త్వమే సరాసరిగా దిగి వస్తే దేవుడే జీవుడిగా పని చేస్తుంటాడు. అలా దాన్ని మనం అవగాహన చేసుకోవాలి. ఆలోచన చెయ్యండి. మళ్ళీమళ్ళీ విని ఆలోచన చెయ్యండి. ఎంచేత?

మనం ఎంత ఎక్కువ ప్రకృతితో అనుసంధానం చెంది ఉంటామో, అంత ప్రకృతికి ఆధారభూతమైనటువంటి తత్త్వంతో అనుసంధానం చెంది ఉంటాము. ఆలోచనల గురించి తెలుసుకుంటూ ఉంటాము తప్ప ఆలోచనలు పుట్టడానికి ఆధారభూతమైన దాని గురించి ఆలోచించము. ఇలా ప్రతి దానికి ప్రకృతి–పురుషుల యొక్క అనుసంధానం వలనే సమస్తమూ కనిపిస్తుంటుంది, వినిపిస్తూ ఉంటుంది, అనిపిస్తూ ఉంటుంది. అంచేత, ఆ విధంగా చేసుకోవడానికి, దేవుడే జీవుడు అని తెలియడానికి, దాన్నే "బ్రహ్మమస్మి సోహమస్మి" అని చెప్పుకుంటూ ఉంటాము. అలాంటి తత్త్వమందు బాగా స్థిరపడ్డామనుకోండి, అంతర్యామి దైవమే తనయందు భాసిస్తుంది. అలాంటి అంతర్యామి దైవమే అన్నిటియందూ భాసిస్తోంది అనే స్థితి వచ్చిందనుకోండి, ఇలా వస్తే ఇహ వాడికి ఇబ్బంది లేదు. అన్నిటా, అంతటా స్థిరము కోల్పోకుండా ఉంటాడు. ఎంచేతంటే, శాశ్వతము, స్థిరము అయినటువంటి విషయములయందు అతడు స్థితిగొని ఉండడంచేత. అలా ఉన్నటువంటి వాడికి చుట్టుపక్కల కనిపించేదంతా కూడా అంతర్యామి దర్శనమే కనిపిస్తూ ఉంటుంది. ఎటు చూసినా అంతర్యామి దైవమే దానియొక్క అష్టప్రకృతులతో వ్యక్తమవుతూ ఉంటుంది. రూపాలన్నీ ప్రకృతి ఏర్పాటు చేసినవే. అందుండేటటువంటిది అంతర్యామి దైవమే. అలాంటి భావన ఉన్నదనుకోండి, ఉంటే చుట్టుపక్కలన్నీ కూడా తనకి దైవముగా గోచరించడము వలన అతనిని సుదర్శనము అనేటటువంటి భగవత్ శక్తి కాపాడుతుంది. ఆ భగవత్ శక్తి కాపాడుతూ ఉంటే అందులోకి ఇతరములైనవంటి విషయాలు, ప్రతికూలమైనటువంటి విషయాలు ప్రవేశించడానికి అవకాశం ఉండదు. అదలా కనబడక

తిరుగుతూ ఉంటుంది. అందులోకి ఎవరు ప్రవేశించగలరంటే అనుకూలమైనటువంటివే ప్రవేశిస్తాయి. ప్రతికూలమైనటువంటి వాటివి ఆ చక్రం దూరంగా ఉంచేస్తుంది. సుదర్శనం అన్నారు, సుదర్శన క్రియ అని. సుదర్శన క్రియ ఒకటే చేస్తే రాదది. మొత్తం సృష్టి చక్రమే సుదర్శన చక్రం. అది ధర్మ చక్రం. దైవమును దర్శించేటటువంటి వారికి ఆ ధర్మ చక్రం వారి చుట్టూ ఎప్పుడూ ఏర్పడి ఉంటుంది. ప్రహ్లాదుడికి ఏర్పడినా అదే. రక్షిస్తూ ఉంటుంది. అంబరీషుడికైనా అదే. భాగవతోత్తములు ఇలాంటి సుదర్శన చక్ర పరిరక్షణలో ఉన్నటువంటివారు. ఎందుచేతంటే, వారు "సు"దర్శనము చేస్తూ ఉంటారు. దివ్య దర్శనము చేస్తూ ఉండడం చేత, ఎంత దివ్య దర్శనం చేస్తూ ఉంటే, అంతసేపు ఆ చక్రం వారిని కాపాడుతుంది. అది చెయ్యనప్పుడు అది కాపాడే అవకాశం రాదు.

అంచేత, ఈ విధంగా దైవమే తాను అనేటటువంటి ఒక స్థితిలో, ఒక ఎరుకలో శాశ్వతముగా ఉండిపోయినటువంటి ఉత్తమోత్తమైనటువంటి భక్తులు ఉన్నారు. వారి కథలే మనకి భాగవతంలో ఇచ్చారు. అందులో మాస్టరుగారి పలుకుగా శివశంకర్ నుండి, "ఈసారి అంబరీష ఉపాఖ్యానం చెప్పుకుందాం అన్నయ్యా" అని వచ్చింది. కాని ఇక్కడ క్షేత్రపాలకుడు కృష్ణమూర్తిగారు. అంచేత, ఇది వరకూ మూడు సంవత్సరములు మనకి ధృవోపాఖ్యానము చెప్పుకున్నాం అంటే అది కృష్ణమూర్తిగారి నుండి అందివచ్చినటువంటి సందేశం. మూడేళ్ళ తర్వాత శివశంకర్ నుంచి వస్తే కృష్ణమూర్తిగారిని అడిగాను, "ఇలా అంటున్నాడు, మీకేమయినా మనసులో ఉందా?", అని అడిగాను. "అది చాలా బావుంది. అదే పెట్టుకుందాం" అన్నారు. నా తమ్ముడు కూడా నాకన్నా ముందే అడిగేసి, సాయం చేసుకున్నాడు. అంచేత, మనం ఇవ్వాళ, రేపు అంబరీషోపాఖ్యానం బాగా పారాయణం చేసుకోవచ్చు. ఇందులో అంబరీషుడి కీర్తి ఉంటుంది, సుదర్శనము యొక్క ప్రార్థన ఉంటుంది. ఆ సుదర్శనము ప్రార్థన ఎవరు బాగా చేసుకుంటారో వారందరికీ ఇబ్బంది లేదులెండి. కేవలం పద్యాలు చదివేసి, తర్వాత మన ఇష్టం వచ్చినట్టు ప్రవర్తించడానికి వీలులేదు. సుదర్శన చక్రం గురించి ప్రార్థన చేస్తే, మన చూపు మేరకు ఉండేటటువంటి వలయంలోకి ఎవరు ప్రవేశిస్తారో వారందరినీ కూడా విష్ణురూపాలుగా చూస్తూ ఉండాలి. ఇదొక ప్రయత్నం జరుగుతూ, ప్రార్థన జరుగుతూ ఉంటే, సుదర్శన చక్రమూ సాయం చేస్తుంది. మనం చేసే ప్రయత్నం వలన, ఈ విధమైనటువంటి అస్థిరత్వములోంచి స్థిరత్వములోకి మనం ప్రవేశించే అవకాశం కలుగుతుంది. ఇది మనకున్నటువంటి ఉపోద్ఘాతం అనుకోండి. ఇప్పుడు చెప్పినదంతా అంబరీషోపాఖ్యానానికి ఉపోద్ఘాతము.

సూర్యవంశ రాజుల కథ, ఇక్ష్వాకు వంశము అని పేర్కొంటూ నవమ స్కంధంలో అంబరీష ఉపాఖ్యానము ఇచ్చారు. ఈ ఉపాఖ్యానములో మొదటి పద్యం:

> "సప్తద్వీప విశాలభూభరము దోఃస్తంభంబునం బూని సం
> ప్రాప్తశ్రీయుతుఁడై మహావిభవసంపచ్చాతురిం గల్గి దు
> ర్వ్యాప్తిం జెందక వైష్ణవార్చనల మేరం గాలముం బుచ్చుచున్
> సుప్తిం బొందక యొప్పె సద్గుణగరిష్ఠుం డంబరీషుం డిలన్."

అంబరీష ఉపాఖ్యానము భూమి మీద జరిగిన కథ. ఆయన పరిస్థితి ఏమిటయ్యా అంటే ఏడు భూఖండాలకీ ఆయనే చక్రవర్తి – సప్తద్వీప విశాలభూమి. అది ఎంత బరువుగా ఉంటుందండి? ఒక్క దేశాన్ని పాలించడమే చాలా కష్టం. ఒక్క రాష్ట్రాన్ని పాలించడం ఎంత కష్టమో మన ముఖ్యమంత్రిగారిని చూస్తే తెలుస్తుంటుంది! ఒక జిల్లాని పరిపాలించడమే కష్టం కదా! అంతెందుకు ఒక బృందాన్ని నిర్వహించడం మాత్రం సులభమా? మన జగద్గురుపీఠం విజయవాడ సోదరబృందం అని ఒకటి ఉంది కదా! దాన్ని నిర్వహిస్తున్న వాళ్ళని అడగండి ఏం చెప్తారో. సులభమా? ఇంకొంచెం తక్కువలోకి వెళ్తే ఒక కుటుంబాన్ని నిర్వహించడం సులభమా? అలాంటిది, మొత్తం ఏడు ఖండాలు, సప్త ఖండాలతో కూడినటువంటి... ఖండం అంటే ఒకే భూభాగం కాకుండా దాని మధ్యలో నీళ్ళు ఉంటాయి. అందుకనే ఏడు అయినాయి, ఒకటే భూమి అయినా. చుట్టూ నీళ్ళు ఉంటాయి కాబట్టి అవి ద్వీపాలు అయినాయి. ఆ ద్వీపాలన్నిటినీ కూడా పరిపాలించుకుంటూ ఉండేటటువంటి ఒక భారం ఉంది – భూభారం. దీని నిర్వహణ భారం అంతా తన బలమైన రెండు ద్విజస్కందాల ద్వారా మోస్తున్నాడట. చదువుతుంటే నాకు ఒక భావం వచ్చింది. మన శరీరం కూడా సప్త ద్వీపాలు. మనతో చెయ్యబడినటువంటి సప్తలోకములు ఉన్నాయి కదా! సప్త లోకాలు శరీరానికి ఉన్నాయి కదా! అన్ని చోట్లా ఇట్లా ఇంత విపరీత ధోరణిలో చెప్పనులెండి! నిన్నీ భావన వచ్చినప్పుడు మా తమ్ముడిని అడిగాను, “ఎరా! విపరీతంగా వెళ్ళనా, సామాన్యంగా వెళ్ళనా?” అని. ఎంచేత అంటే, విపరీతంగా వెళ్తే ఒక పద్యంతోనే అయిపోతుంది. అంచేత, వాడు అలా చూసాడు! అంటే, నా విపరీతం ఎంతుంటుందో తెలియదు కదా! ఈ ఒక్కటి మాత్రం విపరీతం చేసి, మిగతావన్నీ సామాన్యంగా అర్థం చేసుకుందాం.

సప్త ద్వీపాలు మోస్తున్నాయ్యండి మనలో ఉండేటటువంటి ఇడ–పింగళ అనేటటువంటి ఇరు పార్శ్వములుగా. ఈ ద్వీపం అంతా కూడా... ద్వీపం ఎందుకయ్యిందంటే లోకానికి, లోకానికి మధ్య గడపలు ఉన్నాయి. ఏడు అంతస్తుల మేడ లాగ, ఏడు ద్వీపాలతో కూడినటువంటి శరీరమే మానవ శరీరం. దాని భూభారం మనం మోస్తూ ఉన్నాం కదా! ఈ శరీరాన్ని మోసుకునే కదా ఇక్కడికి వచ్చాం! పొద్దున్నే నిద్ర లేవలేదనుకోండి దాన్ని మోసుకురావాలి లేపితే! బాగా ఉత్సాహంగా ఉన్నప్పుడు సులభంగా మోసేస్తాం కదా! నిద్రపోయి, భోజనం బాగా తిన్న తర్వాత, దాన్ని ఎంతో సులభంగా, లేడిలాగా చెంగుచెంగున వచ్చేస్తాం కదా! అది ఎందుకు జరుగుతుందంటే “సంప్రాప్త శ్రీయుతుడై”.

మనమంతా సంప్రాప్త శ్రీయుతులం. అంటే ఇది చాలా మంచి విషయం. మనకి పొద్దున్న తెలివిరావడం ఇలాంటివన్నీ జరుగుతాయి కదా! మేల్కొయించడం అంటాం. ఇవన్నీ మనకి సంబంధించినటువంటివి కాదు. మనలో ఉండేటటువంటి “శ్రీ” చేస్తూ ఉంటుంది. మనలో ఉండేటటువంటి “శ్రీ”నే మనకి మెలుకవ తెప్పించడంగాని, మనకి ఇచ్ఛ స్ఫురించడంగాని, క్రియ చేయించడంగాని, అన్నిటికీ ఆమే ఆధారం. క్రియగాని, తెలియుటగాని, జ్ఞానంగాని, ఇచ్ఛగాని, ఇవన్నీ అమ్మ మనకి ఇచ్చి ఉన్నది. అవి ఆమె మనకి ప్రాప్తింపచేసెను, మనం కాదు. అవి ఆమెవే అన్న భావం ఉన్నచోట బాగా పనిచేస్తుంది. మనది అనుకున్నచోట పప్పులో కాలేస్తుంది. ఎవరయినా మన్ని, “మీరు చాలా తెలివికలవారు, మేధావులు” అంటే “ఇహిహి!” అనకూడదు. వెంటనే లోపలుండే అమ్మకి దణ్ణం పెట్టుకోవాలి, “నీవల్లే వాళ్ళు ఇట్లా నన్ను పొగుడుతున్నారు” అని. మనలో ఉండే ప్రతి శక్తీ అమ్మదే. మనలో ప్రతి దక్షతా అమ్మదే. ఇలా చేద్దాం అనిపించడం... మాస్టరుగారి బొమ్మలు ఏర్పాటు చేసాం కదా! ఇలా అనిపించడం అది మొట్టమొదటిసారి ఎక్కడినుంచి వచ్చింది? దాని

గురించి ఆలోచిస్తే మనకి ఇవ్వబడ్డది ఆ భావన. సంకల్పాలు ఇవ్వబడుతూ ఉంటాయి. అంచేత, అలా ఉన్నవాళ్ళకి అంతా "శ్రీ"నే, అంతా శుభమే. అంచేత, ఆ విధంగా మనమంతా సంప్రాప్త శ్రీయుతులం. కానీ దానియందు మనకి శ్రద్ధ లేకపోవడంవల్ల అది పోతూ ఉంటుంది. శ్రద్ధ లేకపోవడంవల్ల వైభవం ఉండదు. దానియందు శ్రద్ధ ఉండాలి. దానియందు భక్తి కలిగి ఉండాలి. దానియందు కృతజ్ఞతా భావం ఉండాలి. నీవు లేక నేను ఎక్కడున్నాను తల్లీ అని చెప్పుకోవాలి. నువ్వు లేపితే నేనున్నాని ఒకడిని లేచాను. "కాంసోస్మితాం" అని మాటిమాటికి చెప్తూ ఉంటాను. అంటే, నేను ఉన్నానని అనిపించడానికి ఎవరు ఆధారం మనలో? చైతన్యం ఆధారం. అది నిద్రలో ఎక్కడ ఉంది? శివుడితో ఉంది. శివుడితో ఉన్న చైతన్యము ఒక కెరటంలాగా వ్యక్తమయ్యింది. వ్యక్తమైన తర్వాత ఇలా చేద్దాం అనుకోవడం, ఎలా చేద్దాం, దాన్ని చెయ్యడం, ఇలా జరుగుతూ ఉంటుంది. వెండితెర వెలగక ముందు ఏముంది ఆట? అది చూస్తూ ఎంతసేపు కూర్చుంటావు? వెలిగితే చప్పట్లు కొడతాం. చిన్నప్పుడు మనమంతా అదే చేసాము. ఎందుకంటే, సినిమాహాలుకి గంట ముందో, ముప్పావుగంట ముందో వెళ్లి కూర్చోవడం! So, అది తెర తీయగానే చప్పట్లు. దానిమీద విద్యుత్తు పడగానే మరిన్ని చప్పట్లు. ఇంక బొమ్మలు పడతాయి కదా! బొమ్మల కథ శాశ్వతం కాదు. బొమ్మల కథ కన్నా వెలిగించిన వెండితెర శాశ్వతం. వెలిగించిన వెండితెర కన్నా ఉత్తతెర శాశ్వతం. ఉత్తతెర లాంటి వాడు పరమాత్మ. వెలిగించిన తెర లాంటి వాళ్ళు అర్థనారీశ్వరులు. "The space alternatingly becomes dynamic and static" అంటుంది మేడమ్ బ్లావట్స్కీ. అట్లా static, dynamic అవుతూ ఉంటుంది కాబట్టి అది ఒక pulsating principle గా వచ్చి, "space pulsates" అంటూ ఉంటాము. అట్లాగే మనలో కూడా స్పందన, అది శివ–శక్తుల యొక్క స్థితి. అలా వెళ్ళిపోవద్దు మనం! ప్రస్తుతంలోకి వద్దాం.

ఆ విధంగా దేనివల్ల మనకి మెలుకవ వచ్చింది? మెలుకవ రాకముందు? మెలుకవ వచ్చిన తర్వాత? మెలుకవ రావడం బట్టి కదా మనకి ఇచ్ఛ కలుగుతోంది! ఏదో ఇచ్ఛ. ఏదయినా కావచ్చు – కాఫీ గురించి అవ్వచ్చు, పక్కవాళ్ళ గురించి అవ్వచ్చు. ఏదయినా రావాలి కదా! అంచేత, ఇలాంటి చైతన్య వ్యాపారమే సృష్టి అంతా. అది నీ యందు ఉండకపోతే నువ్వు ఎక్కడ ఉన్నావు? నీకూ రాయికి తేడా లేదు. రాయిలా పడుకుంటావు, నిద్ర పోతావు. అందుకనే, శివలింగం పెట్టినచోట ఉంటుంది, కదలిక ఉండదు. మొక్కలో ఇంకొంచెం కలవంటి చైతన్యం ఉంటుంది. జంతువులో చైతన్యం ఉంటుంది గాని పూర్ణచైతన్యం ఉండే అవకాశం మనిషిలో ఉంటుంది. ఇలా మనకి నాలుగు స్థితులు ఉంటాయి. "సంప్రాప్త శ్రీయుతుడై." "సప్త సప్తద్వీప విశాలభూభరము దోఃస్తంభంబునం బూని" అంటే ఇడా–పింగళ నాడులుగా, కుడి–ఎడమగా, ప్రజ్ఞా–పదార్థముగా రెండు స్తంభాలు ఉన్నాయండి. అదే మిథున రాశి కుడి–ఎడమగా. ప్రకృతి అంతా ఎడమ, ఇడ. కుడి అంతా పింగళ, పురుషుడంతా పింగళ. ఈ రెండిటికి నడుమ దారి ఉంది. ఇట్లా ఏడు లోకాలుగా మనిషి ఏర్పడుతాడు. మనిషి అంటే మానవుడు, మనువు నుంచి వచ్చినవాడు. ఇలా ఏర్పడ్డ వాళ్లకి ఈ రెండే ఆధారం. ఇందులో ఏది తక్కువ అయినా పక్షవాతం వస్తుంది. కొంతమందికి ఒక కన్ను బాగా కనిపిస్తుంది, ఒక కన్ను కనిపించదు. కొంతమందికి ఒక మెదడు బాగా పనిచేస్తుంది, ఇంకొక మెదడు అంత బాగా పని చెయ్యదు. కొంతమందికి శ్వాస ఒక పుటం నుంచి బాగా వస్తుంది, రెండో పుటం నుంచి అంతంత మాత్రంగా వస్తుంది. ఇవే హెచ్చుతగ్గులు. కుడి–ఎడమలు సమతలం అవ్వాలి. ఇట్లా ఎడమా–కుడి,

రెండిటిని సమతలం చేసుకోవడమే యోగసాధన, దైవారాధన, ఇవన్నీ కూడా. అలా చేసుకుంటే తన గురించి తనకి తెలిసేటటువంటి అవకాశం ఎక్కువగా ఉంటుంది. దీనికి ప్రధానమైన పాత్ర ఎవరు పోషిస్తారంటే అమ్మయే, లేక చైతన్యమే.

అంచేత, "సంప్రాప్త శ్రీయుతుడై" అంటే అర్థం ఏమిటంటే "శ్రీ"తో కూడి ఉన్నటువంటివాడు. "శ్రీ"తో కూడి ఉన్నవాడు అంటే తను కూడలేదు "శ్రీ"తో, "శ్రీ" తన్ని కూడింది, ప్రాప్తించింది. ప్రాప్తించకపోతే ఏమీ లేదు. ప్రాప్తిస్తేనే అంతా. అంటే, మనలో ఉండే శ్రీ అంటే ఇచ్ఛ. శ్రీ అంటే జ్ఞానం. శ్రీ అంటే క్రియ. శ్రీ అంటే అజ్ఞానం. నాలుగు రకాలుగా చెప్పారు. శ్రీ అనంగానే ఈ నాలుగు స్థితులు ఉన్నాయి. ఎదో దానితో అది మన్ని కూడి ఉన్నది. అజ్ఞానం అన్నా కూడి ఉన్నది, జ్ఞానం అయినా కూడి ఉన్నది. అజ్ఞానానికి ఇచ్ఛా, జ్ఞాన, క్రియా శక్తులు ఉన్నాయి. జ్ఞానానికి ఇచ్ఛా, జ్ఞాన, క్రియా శక్తులు ఉన్నాయి. అంచేత, శ్రీ మన్ని కూడింది తప్ప మనం శ్రీని పొందలేము. ఇది ఒకటి తెలుసుకోండి. శ్రీని మనం పొందాలి అనుకునే కన్నా, శ్రీని ఆరాధన చేస్తే, శ్రీ మన్ని పొందుతుంది. ఒక పెద్ద సభలో ఒక సామాన్యుడు ఆ సభకి ప్రధానమైనటువంటి వ్యక్తి దగ్గరగా వెళ్ళాలంటే అంత సులభం కాదు కదా! ఆ ప్రధానమైన వ్యక్తే ఆ సామాన్యుడి దగ్గరకు వెళ్ళడం అనే దాంట్లో ఏ మాత్రమైనటువంటి ఆయాసం లేదు, ఇబ్బంది లేదు. అంటే పద్యాలు చదువుకునేటప్పుడు ఇలా చదువుకుంటే బావుటుందన్న ఉద్దేశ్యంతో చెప్తున్నాను. పద్యం చదువుకుని, తాత్పర్యం చదువుకుంటే బావుటుంది.

"సప్తద్వీప విశాలభూభరము దోఃస్తంభంబునం బూని సం
ప్రాప్తశ్రీయుతుఁడై మహావిభవసంపచ్చాతురిం గల్గి"

ఎప్పుడయితే శ్రీ తన్ని ఆవరించిందో, "తత్సవితుర్వరేణ్యం" అంటూ ఉంటాం కదా! నువ్వు నన్ను కౌగలించుకో, నువ్వు నన్ను ఆవరించు, నువ్వు నన్ను నీ ఆవరణలోకి తీసుకో, ఇలా కోరేది గాయత్రి. నేను వచ్చేస్తాను అని చెప్పేది కాదు గాయత్రీ మంత్రం. ఇదిగో నేను వచ్చేస్తున్నాను అనడానికి కుదరదు. ఎందుకంటే, సూర్యుడిని దాటి వెళ్ళాలి. కాని సూర్యుడి నుండి మన దగ్గరకు వచ్చేస్తుంది కదా! ప్రతినిత్యం ఎక్కడెక్కడనుంచో వచ్చి మన్ని ఆలింగనం చేసుకుంటుంది శ్రీ. "తత్సవితుర్వరేణ్యం" – నువ్వే నన్ను ఆలింగనంలోకి తీసుకో తల్లీ, నువ్వు నన్ను ఒళ్లోకి తీసుకో తల్లీ, నువ్వు సంరక్షించుకో తల్లీ, నీ స్పర్శ ఎప్పుడూ ఉండేటట్టుగా చూడు తల్లీ అని కోరేదంతా గాయత్రి. అంటే గాయత్రి మంత్రం ద్వారా అలా కోరుతూ ఉంటాము.

అంచేత, అలా ఉన్నప్పుడు ఏం జరుగుతుందంటే, అలాంటి శ్రీ మనతో ఉన్నప్పుడు "మహావిభవసంపచ్చాతురిం" అంటే వైభవము. ఎక్కడ జ్ఞానము, సరస్వతి ఉన్నచోట అక్కడ లక్ష్మి ఉండదట. లక్ష్మి ఉన్నచోట సరస్వతి ఉండదట. ఈ రెండూ ఒకచోట చేరితే అక్కడ వైభవము ఉంటుంది. మామూలుగా బాగా తెలిసినవారు అంత సంపదలో ఉండరు. బాగా సంపదలో ఉన్నవారికి కొంచెం బుర్ర తక్కువగా ఉంటుంది కదా! ఎందుచేతంటే, పూర్ణ అనుగ్రహం ఉన్నచోట రెండూ కలిసి ఉంటాయి. అందుకనే, లక్ష్మి, సరస్వతులు అత్తాకోడళ్ళు, ఒకే ఇంట్లో ఉండరు అని మనకి కథలు చెప్తూ ఉంటారు. సంపద ఉన్నది, జ్ఞానము ఉన్నది. కాబట్టి మహత్తరమైన వైభవము అక్కడున్నది. అంతే కాదు. చతురత అంటే ఆ వైభవాన్ని ఏ విధంగా సద్వినియోగం చెయ్యాలి, తనకున్న జ్ఞానాన్ని ఏ విధంగా సద్వినియోగం చెయ్యాలి? జ్ఞానాన్ని ఏ మాత్రం సంకోచించకుండా

పంచాలి. అలాగే సంపదను పంచాలి. ఇలా జ్ఞానాన్ని, సంపదను పంచుతూ ఉండేవాడు చాలా వైభవంలోకి నడిచి వెళ్తాడు. ఆ విధంగా ఉన్నాడటండి అంబరీషుడు.

"దుర్వ్యాప్తిం జెందక" ఇదొకటి ఉంది. జ్ఞానం ఉన్నా ప్రజలను బాధ పెట్టేస్తాం. సంపద ఉన్నా బాధ పెట్టేస్తాం. సంపదని దుర్వినియోగం చెయ్యొచ్చు. జ్ఞానాన్ని దుర్వినియోగం చెయ్యొచ్చు. ఏం సందేహం లేదు. కాస్తోకూస్తో అహంకారం ఉంటే, తగుదునమ్మా అని తనది కాని పనిలోకి దిగడం, అనువుకానిచోట అధిక ప్రసంగాలు చెయ్యడం కదా! వ్యర్థంగా ధనాన్ని వ్యయం చెయ్యడం ఇలాంటివన్నీ దుర్వ్యాప్తి అవుతుంది. ఆ దుర్వ్యాప్తి లేదుట అంబరీషుడి దగ్గర. "దుర్వ్యాప్తిం జెందక వైష్ణవార్చనల మేరం" – అంతవరకేటండి. ఆయన ఒక పొలిమేర అంటాం చూసారా, ఒక హద్దు ఏమిటయ్యా అంటే "వైష్ణవార్చనల మేరం గాలముం బుచ్చుచున్". వైష్ణవార్చన అంటే ఎప్పుడూ ఇంట్లో పూజగదిలో కూర్చుని పూజ చెయ్యడం కాదు. పూజగదిలో కూర్చుని విష్ణువుకి పూజ చెయ్యడం అంటే, ఆ పూజగదిలోంచి వచ్చినప్పుడు కనబడినదంతా కూడా విష్ణువే అని భావించినప్పుడు, దానితో మనం ప్రతిస్పందిచడం జరుగుతున్నప్పుడు అది వైష్ణవార్చన అవుతుంది. మనం పూజగదిలోంచి బ్రహ్మాండంగా పూజ చేసి బయటకు వచ్చామనుకోండి. ఆ time లోనే ఇంట్లో పనిమనిషి చీపురు పట్టుకుని అడ్డం వచ్చిందనుకోండి! "ఆహా! విష్ణువు" అనిపిస్తుందా? పైకి తిడితే మళ్ళీ రేపు పనికి రాదేమో అని లోపల తిట్టుకుంటావు! ఈ రోజుల్లో పనివాళ్ళని బయటకు తిట్టడం అంత తెలివయిన విషయం కాదు. ఎందుకంటే వాళ్ళు రారు. లేకపోతే, నువ్వే రేపు పొద్దున్న అది పట్టుకోవాలి కదా! అంచేత, నీవు లోపల ఏ ఆరాధన చేసావో, బయట కూడా దాన్నే దర్శించడం అనేటటువంటిది విష్ణువుని అర్చించడం. ఎందుకంటే, "విశ్వం విష్ణుః", "విశ్వంబు విష్ణుడు", "విష్ణువు కంటే వేరేమియు లేదు". మరి ఏమియిందంటే ఇతరములుగా చూడడం అర్థం అవుతుంది. విష్ణుపరంగా చూడడం అంతగా వీలు పడదు. కానీ ఈయన అది నేర్చుకున్నాడు, ప్రహ్లాదుడిలాగా. ఎంచేతంటే, ఆయన క్షేత్రం, ఆయన కార్యక్రమాల క్షేత్రం చాలా పెద్ద క్షేత్రం. ఏడు ఖండాలతో కూడినటువంటి సామ్రాజ్యానికి ఆయన దానికి నిర్వాహణాధికారి. కాని ఎప్పుడూ కూడా దుర్వ్యాప్తి లేదు. అంతా విష్ణుపరంగా చూస్తున్నాడన్నమాట.

అది చెప్పడానికి "వైష్ణవార్చనల మేరం గాలముం బుచ్చుచున్ సుప్తిం బొందక". అదొకటి ముఖ్యం. సుప్తి అంటే నిద్ర. గాఢ సుప్తి అంటూ ఉంటారు. నిద్ర అంటే ఇంకో అర్థం మరుపు. మరుపు లేదాయనకి. విష్ణువును గూర్చిన మరుపు లేదాయనకి. మరుపే మృత్యువు అన్నారు. అంటే, మనకెవరికైన ఒక ideal పెట్టుకుందామనుకుంటే మన భక్తికి, మన యోగసాధనకి, అంబరీషాదులు పర్వత శిఖరాలలాంటి వాళ్ళు, సామాన్యులు కాదు. మనం చేసేవి చిన్నచిన్న పనులు. మన పరిధి కూడా చాల తక్కువ. ఊరికే చిరాకు పడిపోతూ ఉంటాం పూజలు చేస్తుంటే – చిరాకు, కోపం, ఏమిటో కక్ష సాధింపుగా ఉంటాయి! ఎందుకయ్యా అలా జరుగుతుందంటే అంతరంగంలో చూసేది బహిరంగంలో చూడడం లేదు. మళ్ళీ చదివేస్తాం, "అంతర్ బహిస్చ తత్ సర్వం వ్యాప్త నారాయణస్తః" అని మంత్రపుష్పం ఒకటి దగ్గర పెట్టుకుని ఏదో చాలా తన్మయత్వం చెందినట్టుగా భావిస్తాము. అలా ఉంటే, పక్కనే ఉన్న కుర్రవాడు తన్నేస్తాడు పూలు! "బహిస్చ" అయిపోయింది! అసలు మనకి పరీక్ష అంతా బహిరంగంలోనే ఉంటుంది. అంతరంగంలో ఏముంటుందండి? అంతరంగంలో నువ్వు ఏకాంతంలో దేవుడితో ఉంటావు. బహిరంగంలో ఆయనే బహుపాత్రధారిగా ఉంటాడు. "నర్తకునిభంగిఁ బెక్కుగు మూర్తులతో నెవ్వఁడాడు

మునులు దివిజులుం గీర్తింప నేర రెవ్వని వర్తన మొరు లెఱుఁగ రట్టివాని నుంతింతున్" అని గజేంద్రుడు ఒక పద్యం పాడతాడు. అలా బయటకి రకరకాలుగా పాత్రధారులు వస్తూ ఉంటారు. వారిలో కొంతమంది విష్ణువుని చూసి అది ప్రాతిపథికగా వారి స్వభావంతో నువ్వు ప్రతిస్పందించడం అనేటటువంటిది నిజమైన భక్తికి తార్కాణం. అలాంటి వారు నెమ్మదిగా ఉంటారు, త్వరపడరు. ఎంచేత అంటే అతని రూపంలో దైవము ఇప్పుడు, ఈ కాలంలో, ఈ ప్రదేశంలో ఏది నిర్దేశించాడో తెలుసుకుని, అటుపైన తనవంతు కర్తవ్యం మేర ప్రతిస్పందిస్తూ ఉంటాడు. ఇంత కథ నడుస్తూ ఉంటుంది. అంచేత, ఆయన "సుప్తిం బొందక" – మరుపు రాదు, అంతే తప్ప నిద్రపోడని కాదు అర్థం. నిద్రపోడు అంటే నిర్వహణ సమయంలో విష్ణువుతో ఉంటాడు. విష్ణువుని మర్చిపోడు. "సుప్తిం బొందక యొప్పె" ఉన్నాడట అలా.

"సద్గుణగరిష్ఠుండు" అంటే సద్గుణాలు అంతకన్నా చేరతాయండి. ఎందుకంటే అది అంతే! విష్ణువు సృష్టిలో ఉండే సమస్త సద్గుణాలకి మూలము. ఆయన ఆరాధన చేస్తుంటే అలా ఒక్కొక్కటీ వచ్చి చేరిపోతుంటాయట సద్గుణాలు, busy busy గా, నేనంటే నేనని పోటీపడి. "సద్గుణంబులెల్ల సంఘంబులై" వచ్చి చేరతాయట ప్రహ్లాదుడిని. సంఘాలు, సంఘాలుగా వస్తాయట. ఒక్కొక్కటీ రావడం కాదు. సంఘాలు, సంఘాలుగా వచ్చేసినాయట సద్గుణాలు. ఎంచేత? నారాయణ మంత్రం. ఉచ్ఛ్వాస నారాయణ, నిశ్వాస నారాయణ, కళ్ళు తెరిస్తే నారాయణ, కళ్ళు మూస్తే నారాయణ. అంచేత, ఇక్కడ ఈ అంబరీషుడికి కూడా ఈ వైష్ణవార్చనల కారణంగా ఒకటి, మరుపు పోయింది. రెండు, సద్గుణాలన్నీ చేరిపోయాయి. సత్వగుణాలే సద్గుణాలు. అలా కాకపోతే ఇతర గుణాలు – బాగా రౌద్రం ఉన్నటువంటి వాళ్ళకి విష్ణుపూజ చేసుకోండి బావుంటుంది అని చెప్పాలి. "రుద్రాభిషేకం చెయ్యి గురూ!" అంటే వాడింకా రెచ్చిపోతాడు. ఇక్కటికే మనకి లోపల చాలా రౌద్రం ఉన్నది, వేదన ఉన్నది. వాడికి విష్ణువే సుఖం. అంచేత, ఆరాధన బట్టి కూడా ఉంటుంది. ఏ మూర్తి ఆరాధన చేస్తే ఆ మూర్తి గుణాలన్నీ నీకు వస్తాయండి. "ఆరు నెలలు ఎవరితో తిరిగితే వాడు వీడవుతాడు", అంటారు కదా అలా! అంచేత, ఇక్కడ ఈయన సద్గుణగరిష్ఠుండు అయ్యాడటండి.

అంబరీషుడు ఆయన పేరు. పేరు ముందు ఇవ్వలేదు. ఇప్పుడే ఇచ్చారు. "అంబరీషుడు" అంటే ఆకాశము అధిష్ఠించి ఉన్నవాడు అని అర్థం. ఆకాశమంటే పృథ్వి, ఆపస్సు, తేజస్సు, వాయువు దాటినటువంటి హృదయాకాశంలో ఉంటూ అన్ని కార్యాలు నిర్వర్తిస్తుంటాడు. అది ఆయన యొక్క గుణకీర్తనము ఆ విధంగా చేస్తారు పోతనామాత్యులవారు.

"సప్తద్వీప విశాలభూభరము దోఃస్తంభంబునం బూని సం
ప్రాప్తశ్రీయుతుఁడై మహావిభవసంపచ్చాతురిం గల్గి దు
ర్వ్యాప్తిం జెందక వైష్ణవార్చనల మేరం గాలముం బుచ్చుచున్
సుప్తిం బొందక యొప్పె సద్గుణగరిష్ఠుం డంబరీషుం డిలన్"

ఒక పద్యం చదువుకుని, ప్రతిదానికి అర్థం తెలుసుకుంటూ, దానిమీద మనం కొంత విచారణ చేస్తుంటే... విచారించకూడదు! విచారణ చెయ్యాలి. చేస్తుంటే అందులోంచి మనకి బాగా రసం వస్తుంది. భాగవతం ఒక మధురమైన గ్రంథం. ఎంత పిండుకుంటే అంత రసం వస్తుంది. పిండే వాడి ఓపిక బట్టి అలా పిండుకుంటూ చదువుకోవచ్చు పద్యాలు.

అలా చదువుకుంటే భాగవతం చాలా ఆనందాన్ని ఇస్తుంది. ఆయన పరిస్థితి ఏమిటయ్యా అంటే, ఇంకొక పద్యం… రెండు పద్యాలు అవుతాయేమో ఇవ్వాళ్ళ! ఇలా అయితే ఈ శతాబ్దం అంతా చెప్పుకోవచ్చు! చూద్దాం!

"చిత్తంబు మధురిపు శ్రీపాదములయంద". మనసెప్పుడూ మధురింపు అంటే మధువు అనే రాక్షసుడిని సంహరించినవాడు మధుసూధనుడు. అతని యొక్క "శ్రీపాదములయంద". శ్రీ పాదములు అంటే శుభకరమైనటువంటి పాదములు. సర్వమంగళ పదములైనటువంటి పాదములు. ఆ పాదములయందు ఉంటుందటండి చిత్తము. నిజానికి భగవంతుడి పాదాలు మన భూమి ఏడో పొరలో ఉంటాయట. అంతకన్నా కిందకి రావని విష్ణుపురాణంలో చెప్తారు. భూమి ఏడో పొరలో పుష్కరద్వీపం ఉంటుంది. దాన్నే శ్వేతద్వీపం అంటూ ఉంటాం. అక్కడ ఉంటుంది దాని స్పర్శ. మనలో ఆ ద్వీపమే సహస్రారము. ఏడు లోకాలు కదా ఏడు ప్రజ్ఞా కేంద్రాలు! ఈ ప్రజ్ఞా కేంద్రాలు ఏడిటి పైన, ఏడోది సహస్రారం. అందుకని శిరస్సున భగవత్ పాదాల స్పర్శ ఉంటుంది భక్తుడికి. అది contact point అన్నమాట. మామూలుగా ఏడు లోకాలు, ఏడు ఉపలోకాలు అని చెప్తారు – నలభైతొమ్మిది లోకాలు. సృష్టి ఏడో లోకం మన భూమి. ఏడు ఉపలోకాల్లో మనకి కనిపించే భూమి అన్నిటికన్నా బాగా, touch down అంటారు చూసారా, ఘనమైన భూమి. అటుపైన నీరు, అటుపైన అగ్ని వలయం, అటుపైన వాయువలయం, అటుపైన ఆకాశవలయం అట్లా ఉంటాయి. ఏడో వలయంలో ఆయన స్పర్శ తగులుతుందండి. ఆయన స్పర్శ… అలాగే మనలో కూడా మనం ఎక్కడుంటాము? ఏదో మూలాధారంలోనో, బోడ్డులోనో పడుంటాము. అలాంటిది ఈ శ్రీపాదముల యొక్క ఆరాధన. అందుకనే మీరు తిరుపతి వెళ్తే స్వామివారి పాదాలు నెత్తిమీద పెట్టుకోమని చెప్తారు. గుండెలకి అద్దుకోమని చెప్తారు. ఆ పాద స్పర్శ ఉంటే మొత్తం చైతన్యం… చాలా మహత్తరమైన అయిస్కాంతం పెట్టామనుకోండి మొత్తం అంతా. అయిస్కాంతం ఎందుకు? electrical fire, అలా ఒక చైతన్యం… మహా చైతన్యం స్పర్శ కలిగితే ఇంక అంతా పైకే… "కపర్దినేశ" అంటూ ఉంటాం చూసారా!

చైతన్యం అంతా ఊర్ధ్వముఖమే. దిగదు కిందకి. అదే శివుడితో వచ్చిన తంటా అంటారు. శివుడికి ఒక కుమారుడు కలిగితే, అతని వల్ల ఈ సృష్టికి ఈ చీకటి బాధలు ఎప్పుడు తప్పుతాయా అని అడుగుతారు. ఎవడి తరం? ఎందుకంటే, అదెప్పుడూ పైకే పోతుంది. శివ చైతన్యం ఊర్ధ్వముఖమై ఉంటుంది. అధోముఖం రాదు. నువ్వు ఏం చేసినా రాదు. మధురని ప్రయోగించినా రాదు. ఏం చేసినా రాదు. అలా ఊర్ధ్వరేతస్కులుగా ఉంటారు. తపోర్థులందరూ ఊర్ధ్వరేతస్కులే. ఇలా అధోప్రవాహం ఉండదు. పాతాళం చేరే గంగ అని రాసుకుంటాం కదా! "పెక్కుభంగులు వివేక భ్రష్ట సంపాకములు" అని రాస్తాడు భతృహరి. అంచేత, ఊర్ధ్వముఖంగా బాగా ఆయనకి, అంబరీషుడికి, ఆ విధంగా భావన జరుగుతూ ఉంటుంది. అలా మనం ఊర్ధ్వముఖంగా ఆరాధన చేస్తుంటే ఆయన అనుగ్రహం వలన హృదయం వరకూ ఆయన పాదాలు మనకి అనుభూతి అవుతుంది. దిగి వస్తాడు. హృదయం వరకూ దిగి వస్తాడు. బుద్ధిలోకం వరకూ దిగి వస్తాడు. అంచేత, ఆ విధంగా ఆరాధన చేసుకుంటున్నాడు.

"పలుకులు హరిగుణపఠనమంద". హరిగుణ పఠనం చేస్తుంటాడట. అంటే ఏమిటంటే ఈ వచ్చిన వాళ్ళలో, మనకి కనిపించిన వాళ్ళలో, మనకు తెలిసిన వాళ్ళలో సద్గుణాలు ఉంటాయి. ఇతర గుణాలు కూడా ఉంటాయి. బొత్తిగా ఏం

సద్గుణాలు లేకుండా ఎవడూ ఉండడు. మీరు పరిశీలించి చూడాలి తప్ప మనం వెధవ అనుకునే వాడిలో కూడా ఒక మంచి గుణం ఉంటుంది. వెతుక్కోవాలి. అదీ పఠనం. ఎవరియందు ఏ విధమైనటువంటి సద్గుణమున్నదో ఆ సద్గుణాన్ని పరిశీలించి, గ్రహించి, ఆ సద్గుణంతో అనుసంధానం కలిగి ఉండాలి. మిగతా విషయాలతో మనకి పనిలేదు. "అదేంటండి, ఆయన తాగుబోతు కదా! ఆయనతో తిరుగుతున్నారు?" అంటే, ఆయనలోని తాగుబోతుతో నీకు సంబంధం లేదు. "అదేంటండి, ఆయన బాగా smugling చేస్తూ ఉంటాడు?" అంటే, నాకు సంబంధం లేదు. అంత మంచివాడు కాదంటే, అయ్యి ఉండొచ్చు. నాకు అతనిలో ఉండే సద్గుణంతోనే సంబంధం. ఇట్లా పెట్టుకోవచ్చు. ఇప్పుడు చూడండి ఈ పాత్రధారులు, ఏదీ సినిమాల్లో, తర్వాత సంఘంలో పెద్దపెద్దవాళ్ళు, వాళ్ళలో అలా పెద్ద అవ్వడానికి ఒక సద్గుణం ఉంటుంది. మనం కాలేదు కదా! మనం prime minister అయిపోగలమా? Chief minister కాగలమా? Minister కాగలమా? అవ్వలేము. అవ్వకూడదని కూడా అనుకుంటాము! అంటే, అతనిలో ఉండే మిగతావన్నీ బాగా ప్రచారం అవుతూ ఉంటాయి. కానీ ఏదో సద్గుణం లేకుండా... "నా విష్ణుః పృధ్వీపథిః" అన్నారు. రాజముద్ర అధికారం ఎవరికొచ్చినా, అంటే బిళ్ళజవానుతో సహా, వాడిలో ఏదో విష్ణుగుణం ఒకటి ఉంది. సద్గుణం లేకపోతే కాలేడు. అందరూ బిళ్ళజవాను కాలేరు. ఎందుకంటే, ప్రభువు విష్ణువే. అంచేత, గుణపఠనం చెయ్యమంటే ఎదుటవ్యక్తిలో ఉండేటటువంటి సద్గుణాలని పరిశీలించి, గమనించి, దానితో మనం సంబంధం. ఇతర విషయములతో మనకి సంబంధం లేదు. తేనటీగ ఉందండి. పూలమొక్కలతో తేనటీగకి ఏమిటి సంబంధం? మధువుతోనే సంబంధం, మిగతా వాటితో సంబంధం లేదు. అంచేత, సరాసరి పూవు మీద వాలీవాలనట్టుగా వాలి, ముక్కుతో తేనే మాత్రం పొందుతుంది కదా! ఈ పువ్వు లాభం లేదు, ఆ పువ్వు... ఏ పువ్వు లాభం లేదు? అన్ని పువ్వుల్లో మధువు ఉంది కాబట్టి మధువు సేకరణలో తాను లగ్నం అయ్యి ఉంటుంది తేనేటీగ. మరి దాని ఏకాగ్రత అది. అంటే, నీకు ఏది ప్రప్రథనామైనటువంటి విషయమో దానితోనే నువ్వు అనుసంధానం చెందు అందరిలోనూ. ఇతర విషయాలతో అనుసంధానం చెందక. ఎన్ని గుణాలు కనిపిస్తే అన్ని గుణాలు వాడిలో చూసి కీర్తిస్తూ ఉండు. మనం దానికి సరిగ్గా వ్యతిరేకంగా చేస్తాము! ఎంతసేపూ రంధ్రాన్వేషణే మనం ప్రధాన కార్యంగా ఉంటుంది. ఎక్కడ మచ్చ ఉంటే అక్కడ చూస్తాము. ఇంత గోడ ఉంటే అది చూడము. బావుంది కదా అక్కడ మచ్చ లేకుండా! "కృష్ణమూర్తిగారు, ఆ మూలేంటండి అలా ఉంది?" అంటాము! ఆ మూల ఎందుకయ్యా నీకు! బుద్ధి! చూస్తే చంద్రుడిలో కూడా మచ్చ కనిపిస్తుంది. మచ్చ చూసి బాగా ఆనందపడ్డారా కవులు, రసికులు? లేకపోతే చంద్రుడిని చూసి, దాని వెన్నల చూసి అనుభూతి పొందారా?

మాస్టరుగారు ఒక చోట రాస్తారు, అయిస్కాంతం వంకరగా ఉందని ఏడవక, అది ఇచ్చే అయిస్కాంతం శక్తిని తీసుకోమని. అయిస్కాంతం చొట్ట పడ్డదని ఒకాయన అంటే, "చొట్టతో నీకేం సంబంధం? నీకు అందులో ఉండే అయిస్కాంతం శక్తితో కదా నీకు సంబంధం!" ఒక చోట రాస్తారు, "గురువుగారిలో ఉండే రంధ్రాలన్నీ చూడకండి. అక్కడ ఉండే గురుతత్వం పొందండి. దానితోనే మీకు సంబంధం. ఇతర విషయాలతో మీకు సంబంధం లేదు." గురువుగారు సిగరెట్టు కాలుస్తాడు. గురువుగారు వక్కపొడి తింటాడు. గురువుగారు పచ్చిమిరపకాయబజ్జీ తింటాడు. సినిమాలకి వెళ్తాడు. ఎందుకు నీకు? అదా! ఏమిటి అందులో గురువు దానితో నీకు సంబంధం. అలా చేస్తే ఏమవుతుందంటే హరిగుణ పఠనం అవుతుంది.

"కరములు విష్ణుమందిర మార్జనములయంద" అంటే చేతులు విష్ణుసేవకి వాడతాడు. ఎవడికి ఏం పని చేసినా ఎదుటివాడిలో ఉండేటటువంటి వాడి చైతన్యాన్ని చూసి అతనికి పని చేసి పెట్టడం. అవన్నీ విష్ణుమందిరాలే కదా! మందిరం కడుక్కోవడం ఇవన్నీ కూడా అర్థం ఉంది మార్జనం అంటే. పూజగది, పూజగూడు కడుక్కోవడం, తుడుచుకోవడం, అంబరీషుడు ఇవన్నీ ఎప్పుడూ అవే చేస్తూ ఉంటాడుట అని. చక్రవర్తి ఎంతసేపు ఇంట్లో దేవుడి మందిరం కడుక్కుంటూ ఉంటాడండి, ఇంకేమి చెయ్యడండి అన్నట్టుగా ఉండదు కదా! ఎందుకిలా చెప్తారు అంటే అసలు విష్ణువంటే ఏమిటి, మందిరం అంటే ఏమిటి, ఇవన్నీ ముందుగానే చెప్పేస్తారు. మందిరం అంటే విశ్వమే మందిరం. విష్ణువుకి విశ్వమే మందిరం, అంటే ఆయన ఇల్లు. అందులో ఆయన ఉంటాడు. విష్ణువు నిండి ఉంటాడు కాబట్టి విష్ణుమందిరాన్ని కడుక్కోవడం అంటే చెప్పండి? ఇప్పుడు మన పెద్దపెద్ద boards అవీ పెట్టుకుంటూ, anti-pollution board, anti-pollution authority కదా! ప్రతివ్యక్తీ కూడా తన లోపల, తన బయటా ఎప్పుడూ కడుక్కుంటూ ఉండాలి. ఎంచేత? మనకిచ్చిన దేహం విష్ణుమందిరమే. ఈ పంచభూతాలతో బయట చెయ్యబడిన సృష్టి విష్ణుమందిరమే. అందుకని శుభ్రం లేకుండా ఉంటే మనసు ఒప్పుకోకూడదు. How can you accept it? శుచి, శుభ్రత. శుచి, శౌచము అంటారు కదా! లోపల కంపు కొట్టకూడదు, బయటా కంపు కొట్టకూడదు. అలా ఏర్పాటు చేసుకోవాలి. అది విష్ణువు యొక్క ఆరాధనగా భావన చెయ్యాలి. అలా భావన చేస్తే అది విష్ణుమందిర మార్జనం గురించి చేతులు పని చేస్తున్నట్టు.

"శ్రవములు హరికథాశ్రవణమంద." చెవులు ఎవరు ఏం మాట్లాడుతున్నా, అవతలవాడు ఏం సోది కొడుతున్నా, అందులో ఉండేటటువంటి ఓంకారం వినడం. అంతా వినరు తెలిసిన వాళ్ళు. వాడు ఏం ఉద్దేశ్యంతో మాట్లాడుతున్నాడో మూడు, నాలుగు వాఖ్యాలలో తెలుస్తుంది. ఆ తర్వాత వాడు చెప్పే మాటల వినకుండా, ఆ మాటల వెనకాల ఉండేటటువంటి శబ్దము, ఆ శబ్దము వెనకాల ఉండేటటువంటి నాదముతో అనుసంధానమై అట్లా ఉంటారు. కాసేపు విశ్రాంతి దొరుకుంది. వాడు అట్లా మాట్లాడుతూనే ఉంటాడు కాబట్టి అంతా వినక్కర్లేదు. అసలు విషయం తెలిసిపోయింది కాబట్టి ఉంటాడు, వినడు. ఏం వింటాడయ్యా అంటే ఇదిగో ఇక్కడ రాసారు కదా! లోపలనుంచి వినిపించే నాదాన్ని వింటూ ఉంటాడు. అదే మనకి సరస్వతీ సూక్తంలో కూడా చదువుకుంటూ ఉంటాము "ఉతత్వ పశ్యం నరదర్శవాక్యం ఉతత్వ శ్రుణవన్ న శృణోతి." వింటూనే ఉంటాను, అసలు నేను పలకడం లేదంటావు. చెవిటివాడికి ఏం చెప్తే లాభం? చూస్తూనే ఉంటాను. నన్ను చూడట్లేదు నువ్వు. నేనేం చెయ్యనురా అంటుంది. నీకు నేను ఎప్పుడూ కనపడుతూనే ఉన్నాను, నీకు నేను ఎప్పుడూ చెప్తూనే ఉన్నాను. నువ్వు చూడవు, వినవు. "మే క్యాకరూ!" అంటుంది. "నేనేం చెయ్యను?" ఈయన చెవులు "విష్ణునాకర్ణించు వీనల వీనులు" అని వస్తుంది ప్రహ్లాద చరిత్రలో. అంటే ఎవరు మాట్లాడినా, "వీడు పిల్ల వెధవ, వీడి మాట వినేదేముంది" అంటూ ఉంటాం మామూలుగా. ముందు మనం నిర్ణయం, దానిమీద వింటూ ఉంటాం అవతలవాడిని – వీడు మనకి important, కాదా దాని బట్టి వింటాం. Unimportant అయితే, "ఆ! వీడి మాటేంటి" అని వినం. అలా కాదు. శ్రద్ధగా ఎవరు చెప్పినా విష్ణువుని విన్నట్టుగాను, ఎవరిని చూసినా విష్ణువుని చూస్తున్నట్టుగాను, ఇలా చేస్తామని రోజూ మాట ఇస్తూ ఉంటాం మాస్టరుగారికి. "May the light in me, be the light before me. May I learn to see it in all." అంటే ఏమిటి? "May the sound I utter, reveal the light in me. May I listen to it while others speak."

ఎదో style గా చదువుకోవడం తప్ప ఆచారం లేదు. కేవలం ప్రచారమే కదా! ఇంకొకళ్ళకి కూడా ఇస్తూ ఉంటాం, "మా గురువుగారు..." అని! అసలు ఆచారమే నిజమైన ప్రచారం. ఆచారం లేని ప్రచారం వల్ల ఉపయోగం ఉండదు. దానివల్ల distrubance ఎక్కువ.

అది అలా ఉండగా "శ్రవములు హరికథాశ్రవణమంద చూపులు గోవింద రూపవీక్షణమంద." ఇంక మీకు అర్థమయిపోతుంది. ఏముంది? నేను చెప్పక్కర్లేదు కదా! "శిరము కేశవ నమస్కృతులయంద." కేశము అనేటటువంటి భగవత్ తత్త్వము శిరస్సుయందు ఉంది. అంచేత, శిరస్సు కేశవుని నమస్కరిస్తున్నట్టు భావంతో ఉంటుందట. "పదములు లీశ్వరగేహ పరిసర్పణములయంద." ఎక్కడ నడుస్తున్నా భూమిని తన్నుతూ నడవడం! భూమికి భారంగా ఉండకూడదు మనిషి నడకగాని, ఉనికిగాని. భూమి ఎంత భరిస్తోంది? క్షమాగుణానికి భూమే ప్రధానం. అంతకుమించి మూర్ఖులందరూ దానిమీద చేరారు కదా! శ్రీదేవి కన్నా భూదేవికే చాలా ఇబ్బంది ఎక్కువ. అందుకే మాటిమాటికి భూదేవి దగ్గరకు వచ్చేస్తూ ఉంటాడు. "శ్రీ వైకుంఠ విరక్తాయ స్వామి పుష్కరిణీ తటే." ఆయనకి వైకుంఠం అంటే విరక్తట. ఎప్పుడూ అక్కడ అంతా తేలికగా ఉంటుంది. ఇక్కడ బరువెక్కువయిపోయి, బాధతో ఉండడానికి వస్తూ ఉంటాడు. అంచేత, తిరిగే ప్రదేశం ఉందే దానియందు సున్నితంగా... మోటుతనం కుదరదు.

నడకతోనే చెప్పెయ్యచ్చు వీడు రాక్షసుడా, మనిషా, దేవుడా అని. నడిచేవాడు రాక్షసుడా, మనిషా, దేవతా? అంటే, ఏ స్వభావం ఎక్కువగా ఉంది అనేది. దైవీ స్వభావం ఉండేటి వారు చాలా తేలికగా నడుస్తారు. ఎంత తేలికగా నడుస్తారంటే నడుస్తున్నారా, తేలిపోతున్నారా అనిపిస్తుంది. Master CVV గారు కుంభకోణంలో డబ్బీర్ స్ట్రీటులో నడుస్తుంటే, ఈయన నడుస్తున్నాడా, గాలిలో తేలుతున్నాడా అని సందేహం కలిగేదటండి వాళ్ళకి. మన మాస్టరుగారు పుస్తకంలో రాసి ఇచ్చారు. తన్నుకుంటూ నడిచాడనుకోండి, దభీదభీమని. కొంతమంది మేడమీద నడుస్తుంటే కిందవాళ్ళకి ఎవరు నడుస్తున్నారో తెలుస్తూ ఉంటుంది! తన్నకూడదు భూమిని. పరిస్పర్శ కలగాలి. అంటే, భూమిమీద నడుస్తున్నప్పుడు తల్లిమీద నడుస్తున్నట్టే. ఇలా ఎవరూ చెప్పరు కదా! ఎంత సున్నితంగా నడవాలి? తన్నకూడదు కదా కాలేసి గట్టిగా! మీరు గమనించండి పాశ్చాత్యులు నడవడం, భారతీయులు నడవడం. నేను బాగా చూసాను. మనం వాళ్ళకన్నా చాలా తేలికగా నడుస్తాము. మన కాళ్ళకన్నా వాళ్ళ కాళ్ళు చాలా బరువు ఎక్కువ, బాగా బరువు ఉన్న పాదాలు. ఎక్కువ భూమిని తన్నుకుంటూ నడుస్తారు. అవీ ఇవీ తన్నాము అనుకోండి, దెబ్బ మనకే తగులుతూ ఉంటుంది.

"కామంబు చక్రి కైంకర్యమంద." కామం అంటే ఇచ్ఛ. ఇచ్ఛా శక్తి, తన సంకల్పం అంతా కూడా భగవంతునికి సమర్పణ చెంది వసిస్తూ ఉంటాడు. మనకి సంకల్పాలు వస్తూ ఉంటాయి, తప్పదు. వద్దన్నా వస్తాయి సంకల్పాలు. ఏది చెయ్యవచ్చు, ఏది చెయ్యకూడదో కొంతవరకూ విచక్షణతో మనం నిర్ణయం చేసుకుని చేస్తూ ఉంటాము. కొన్నికొన్ని చాలా బలీయంగా వచ్చేస్తాయి. లోపలనుంచి అంతరాత్మ చెప్తున్నా స్వభావం బాగా బలంగా లాగేస్తుంది. చాలా సామాన్యం. ఇలా ఉంటుందాండి అని ఎవరూ అడగక్కర్లేదు. ప్రతివాడికి దాని అనుభవం ఉంటుంది. అప్పుడు ఏం చేస్తావు? సమర్పణ చెంది అటుపైన... ఇంకో మార్గం లేదు.

అంచేత, సమర్పణ మార్గం మహాత్ములు బాగా నిర్వర్తించి చూపిస్తారు. "Father, Thy will be done", అంటాడు. "నీ సంకల్పమే నెరవేర్చు, నా సంకల్పం కాదు." మన సంకల్పమా, ఆయన సంకల్పమా అని ఈ విచికిత్సలో పడిపోకుండా, వచ్చినదల్లా ఆయనకి సమర్పించి చేస్తూ ఉండు. చేస్తుంటే నీ శ్రేయస్సుకి భంగం లేకుండా, అది అవ్వడం, కాకపోవడంగా లేకుండా దాన్ని నిర్వర్తించేస్తారు. మాటిమాటికి అదే వస్తుంటే, మాటిమాటికి అదే చేస్తుంటే, మాటిమాటికి కాకపోతే, కొన్నాళ్ళ తర్వాత ఇది మనకి కాదు అని పక్కన పెట్టేస్తారు. అయిపోతుంది కదా! ఇహ మళ్ళీ రాదు అది. ఇది మన వల్ల అయ్యే పని కాదు అని పక్కకి పెట్టేస్తాడు. నిన్ను చెడనివ్వడు. కైంకర్యంలో గొప్పదనం ఏమిటంటే చెడనివ్వడు. ఏం చెడనివ్వడు? కార్యం కాదు, నువ్వు. ఇప్పుడు చూడండి మనవాళ్ళందరూ చాలా మంది చాలా విషయాలలో చెడిపోతున్నా, వాడు చెడడు. "నమే భక్త్యా ప్రణోసిద్ధి" అన్నాడు. నా భక్తుడు నశించడు అన్నాడు తప్ప, నా భక్తుడి వ్యాపారాలు నశించవు, నా భక్తుడి ఆరోగ్యం నశించదు, ఇట్లా ఉండదు. వాడికి నశింపు ఉండదు. వాడిని ముట్టుకోదు ఏదీ. ఏవి జరిగితే అతడికి శ్రేయస్సో అవే జరిపిస్తాడు. కైంకర్యంలో ఉండే పెద్ద లాభం అది. భగవత్ భక్తుడు భగవంతుడికి సమర్పణ చేసుకుని కార్యాలు చేస్తుంటే అవి పనికొచ్చేవి, వాడికిగాని, సంఘానికిగాని పనికొచ్చేవి అయితే అవి కానిస్తాడు. వాటి వల్ల వీడికి అపాయం ఉందంటే వీడిని అసలు వెళ్ళనివ్వడు. ఏదో అడ్డం వచ్చేస్తుంటుంది. అడ్డుపడిపోతుంది. అలా జరుగుతూ ఉంటుంది. ఆ విధంగా అంబరీషుడి గురించి చక్కగా ప్రశంసిస్తూ ఉన్నారు.

"చిత్తంబు మధురిపు శ్రీపాదములయంద
పలుకులు హరిగుణపఠనమంద
కరములు విష్ణుమందిర మార్జనములంద
శ్రవములు హరికథాశ్రవణమంద
చూపులు గోవింద రూపవీక్షణమంద
శిరము కేశవ నమస్కృతులయంద
పదము లీశ్వరగేహ పరిసర్పణలమంద
కామంబు చక్రి కైంకర్యమంద"

"సంగ మచ్యుతజనతనుసంగమంద
ఘ్రాణ మసురారి భక్తాంఘ్రికమలమంద
రసన తులసీదళములంద రతులు పుణ్య
సంగతులయంద యా రాజచంద్రమునకు."

రాజులలో చంద్రుడంటి సూర్యవంశపు రాజు. చంద్రుడంటే చల్లని మనస్సు కలవాడని. ఆ విధంగా ఉన్నాడటండి. అలాగే ఇంకా చాలా ఉంటాయి ఆయన గూర్చిన గుణకీర్తనము.

"ఘన వైభవంబునఁ గల్మషదూరుఁడై
యజ్ఞేశు నీశు నబ్జాక్షుఁ గూర్చి
మొనసి వసిష్ఠాదిమునివల్లభులతోడఁ
దగలి సరస్వతీ తటమునందు
మేధతో బహువాజిమేధంబు లొనరించె
గణుతింపరాని దక్షిణలు వెట్టి
సమలోష్టహేముఁడై సర్వకర్మంబులు
హరిపరంబులుగాఁగ నవనియేలె"

"విష్ణుభక్తులందు విష్ణువునందుఁ గ
లంక మెడల మనసు లంకె వెట్టి
విహితరాజ్యవృత్తి విడువనివాఁడునై
యతఁడు రాచతపసి యనఁగ నొప్పె."

వివరం చెప్పనా లేక టూకీగా వచనం చదివెయ్యనా? మన ముందుకెళ్ళడం ముఖ్యం, రుచి కలగడం ముఖ్యం, ఆ పైన మీ ఇష్టం. అంచేత, ఆ విధమైనటటువంటి అంబరీషుడు ఎంత వైభవమున్నా కల్మషములు లేనివాడు అతడు. వశిష్ఠాది మహర్షులతో కలిసి సృష్టి యజ్ఞమునకు ఈశ్వరుడై, నారాయణుడిని ఉద్దేశ్యించి సరస్వతీ నదీ తీరమున ఎన్నో ఆశ్వమేధములను నిర్వర్తించాడు. శాస్త్రము తప్పకుండా యజ్ఞములు చేసి బ్రాహ్మణులకు లెక్కలేనన్ని దక్షిణలు సమర్పించెను. మట్టిగడ్డలయందును, బంగారమందును సమానమైన దృష్టి కలవాడై సర్వకర్మలను హరికి సమర్పణ చేసి భూమిని పరిపాలించెను. రాజ్యపాలన విషయమున కూడా ఒకే మార్గమును ఆవలింబించెను. విష్ణుభక్తులయందును, విష్ణువు యందును మనసు లగ్నం చేసి, తన స్వధర్మమైన పాలనను నిర్లక్ష్యం చేయక పరిపాలన చేయుచు, రాజఋషి అని ప్రసిద్ధి చెందెను. ఆ విధంగా...

"హరి యని సంభావించును
హరి యని దర్శించు నంటు నాఘ్రాణించున్
హరి యని రుచిగొనఁ దలఁచును
హరి హరి ఘను నంబరీషు నలవి పొగడన్"

అంతా హరిమయంగా ఉన్నాడటండి. అటువంటివాడిని ఏం పొగుడుతాం అంటున్నాడు.

"అతని కీహ మానె హరులందుఁ గరులందు
ధనములందుఁ గేళివనములందుఁ

బుత్రులందు బంధుమిత్రులయందును

బురమునందు నంతిపురమునందు.”

అంటే, కీహ మానె అంటే వాటిని గూర్చిన భావన అంతా కూడా, మాములుగా ఏం చెప్తారంటే వాటిమీద విరక్తి కలిగిందండి అని చెప్పేస్తారు. విష్ణుమార్గంలో విరక్తి ఏం లేదు. అంతా అనురక్తే. మామూలు సామాన్యంగా అర్థం ఏమిటంటే అన్నిటిమీదా విరక్తి కలిగింది ఆయనకి అని ఉంటుంది. ఏమిటా విరక్తి? రేపు మనం దానితో మొదలుపెట్టుకుని, గతంలోకి వెళ్లి మొత్తం పూర్తి చేద్దాం. ఎందుకంటే, చక్రం వచ్చిన తర్వాత కథ పూర్తి కాకుండా గురుపూజలు పూర్తి చేసుకోము.

అంచేత, అంబరీషోపాఖ్యానం ఈ గురుపూజలకి మనం ప్రత్యేకంగా... త్వరత్వరగానే వివరిస్తాను. మంచి ఘట్టాలు కొంచెం ఆపి వివరణ ఇస్తాను. మనం కూడా ఇక్కడనుంచి లేచి వెళ్తాం కదా! లేచి వెళ్ళిన దగ్గర నుంచి విష్ణుదర్శనానికి ప్రయత్నం చెయ్యాలి. అలా చెయ్యకపోతే ఇది ఊరుకనే పురాణ కాలక్షేపం అవుతుంది. చూసేవి, వినేవి, తినేది విష్ణువు అనుకుంటే అదొక ఆనందం ఉంటుంది. ఇందులోనే వేరే ఒక శుచి, దివ్యమైన ప్రపంచంలో మనం జీవిస్తూ ఉండేటటువంటి ఒక పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది.

––– స్వస్తి

అంబరీష ఉపాఖ్యానము

March 7, 2010 ఉదయం – ప్రవచనం #2

జగద్గురుపీఠం, విజయవాడ కేంద్రం, భాగవత ప్రవచన యజ్ఞము అంబరీషోపాఖ్యానము ఆధారంగా నిర్వర్తించుకుంటూ ఉన్నాము. "ప్రహ్లాద అంబరీష నారద" అని ఒక ఒరవడి ఉన్నది. ప్రహ్లాదుడి తర్వాత భాగవతంలో చెప్పుకోదగిన ఉత్తమోత్తమమైనటువంటి భాగవతోత్తముడు అంబరీషుడు. అతడి గుణగుణాలని మనం అవగాహన చేసుకుంటున్నాము. అతడి కీర్తన చేసుకుంటున్నాము. భక్తుడి కీర్తన భగవంతుడికి చాలా ఆనందం కలిగిస్తుంది. భగవంతుని కీర్తించడంకన్నా భక్తుడిని కీర్తిస్తే భగవంతుడికి ఆనందం ఎక్కువగా ఉంటుంది. హనుమంతుడిని మనం చాలా ఉత్సాహంగా పూజ చేసినా, భజన చేసినా రాముడు చాలా సంతోషిస్తాడట. ఎంచేత అంటే, భగవత్ భక్తుని యందు భగవంతుడు పరిపూర్ణంగా వసించి ఉండడమే కాకుండా భగవంతుని చేరు విధానం అంతా కూడా భక్తుని యందు ఉంటుంది. అంచేత, భక్తుడు భగవంతుడు మరియు భగంతుడిని చేరు మార్గం రెండూ కలిగి ఉంటాడు.

భగవంతుడి కన్నా భగవత్ భక్తునికి రసానుభూతి ఎక్కువ. భగవంతుడు రసస్వరూపుడు. అతడు రసమై ఉండడం చేత ప్రత్యేకంగా తన గురించి తాను పొందవలసిన ఆనందం ఏమీ లేదు కదా! పంచదార అయిపోతే పంచదార తనకి తాను రుచిగా ఉన్నాను అనేటటువంటి అనుభూతి లేదు. భక్తుడికి భగవంతుని అనుభూతి ఉంటూ ఉంటుంది. పంచదార నాలుక మీద వేసుకున్నటువంటి వాడికి పంచదార అనుభూతి ఉంటుంది తప్ప, పంచదారకి అనుభూతి ఎట్లా? అగ్ని దేవుడు ఉన్నాడు – తనకి తాను వేడిమి కాదు, మనకి వేడి. అలా భగవత్ భక్తుని ఆనందం చూసి భగవంతుడు ఆనందిస్తూ ఉంటాడు. ఎంచేత అంటే, తనకిగా తాను ఆనంద స్వరూపుడై ఉండడం చేత ఆనందం పొందడం అనేది భగవంతుడికి ఉండదు. ఇది మాములుగా మనం ఎప్పుడూ గమనించం కదా! అతడు అదే అయి ఉన్నాడు కదా! అంచేత, ఇంక రెండోది లేదు. భక్తుడి యొక్క సౌలభ్యం ఏమిటంటే అతడు రసానుభూతి పొందుతూ ఉంటాడు. ఆ అనుభూతిలో తాను ఒక్కొక్కసారి తాను అతడైపోతూ ఉంటాడు. అయిపోయినా మళ్ళీ తానుగా వచ్చి, అతడి ఆరాధనలోని అనుభూతినే ఎక్కువగా ఆస్వాదిస్తూ ఉంటాడు. అందుకనే, విశిష్టాద్వైతంలో ఏం చెప్తారంటే భగవంతుడైపోతే ఆనందం లేదు. భగవత్ స్పర్శ కలిగి, భగవంతుడితో అనురక్తి చెందుతూ ఉంటే ఆనందం ఉంటుంది. కృష్ణుడు అయిపోతే ఆనందం లేదు. కృష్ణుడు దగ్గర ఉండి అనుభూతి చెందుతూ ఉంటే అనందం. అప్పుడప్పుడూ కృష్ణమయం అయిపోతూ ఉంటాడు. అది ఆనందంగా ఉంటుంది. ఎప్పుడూ అదే అయిపోతే అంత ఆనందం ఉండదు అని ఒక అవగాహన ఉన్నది.

భక్తి కలిగినటువంటి జీవునికి ఉన్న అనుభూతి వర్ణనాతీతం. అతడు ఎప్పుడూ భగవంతుని ఆరాధనలో ఆనందంగా ఉంటూ ఉంటాడు. తాను అనేటటువంటి ప్రత్యగాత్మగా తాను ఉండడం చేత, ఈ ప్రత్యగాత్మ పరమాత్మతో అనుసంధానం చెందుతూ ఉండడం చేత, అతడు రసస్వరూపుడు అవ్వడం చేత, తాను ఆ రసానుభూతి పొందుతాడు. అతడు

ఆనందస్వరూపుడు అవ్వడం చేత ఆ ఆనందాన్ని సతతం అనుభవిస్తూ ఉంటాడు. అతడు అనంతమైన జ్ఞానం అవ్వడం చేత తాను కూడా ఆ జ్ఞానంతో ఉంటాడు. అంచేత, భగవంతుడు అయిపోవడంలో రుచి లేదు. భగవత్ స్పర్శ పొంది, భగవత్ భక్తుడుగా శాశ్వతంగా ఉండడంలో రుచి ఉందని తెలిసినవాళ్ళంతా కూడా ఉత్తమోత్తమమైనటువంటి భాగవతోత్తములు. ఆ మధ్య ఒక సాయిభక్తుడు ఒకాయన… ఆయన భక్తులకే రాజు, భక్తరాజ్ మహారాజ్, ఆయన ఒక మాట అంటారు, "ఓ తో భగవాన్ హోగయనా! ఇస్ మే క్యా?" భగవంతుడు అయిపోతే ఆనందం లేదు. భగవంతుడు ఉండి, మనం ఉండి, భగవంతుడితో మనం అనుసంధానం చెందుతూ ఉంటే, భగవంతుడు అపరిమితమైన ఆనందం కాబట్టి, నువ్వు కూడా అది పొందుతూ ఉంటావు. మామిడిపళ్ళు అయిపోతే ఏం లాభం? మామిడి ఉండాలి, మనం ఉండాలి, దాన్ని మనం ఆస్వాదించాలి, ఆనందం పొందాలి. ఇది ఒక భక్తుని యొక్క సౌలభ్యం. అంచేత, భగవత్ భక్తుని కథలో భగవంతుడి గూర్చి భక్తుడు పొందేటటువంటి ఆనందాన్ని మనం గమనిస్తూ ఉంటే, భగవంతుడు చూపేటటువంటి లీలలు మనం గమనిస్తూ ఉంటే, మనకి ఒక తన్మయత్వ స్థితి, ఒక నిర్మలమైనటువంటి స్థితి, ప్రశాంతమైనటువంటి హృదయం, ఇటువంటివన్నీ ఏర్పడతాయి. అంచేత, భగవత్ భక్తులు మనకి ప్రధానం అనేటటువంటిది భాగవత మార్గం. అంటే, భగవంతుడు అప్రధానమా అంటే, కాదు. భగవంతుని లీలావైభవము భక్తుని రూపంలో మనకి అంది వస్తూ ఉంటుంది. అంచేత, భగవత్ భక్తుల కథలు చదువుకోవడంలో ఉండే అనందం అది వేరుగా ఉంటుంది.

ఆ విధంగా మనం అంబరీషుడు యొక్క కథ చదువుకుంటూ ఉన్నాము. ఎక్కువ వెనక్కి వెళ్ళను. ఊరికే పద్యాలు చదివేస్తాను.

> "సప్తద్వీప విశాలభూభరము దోఃస్తంభంబునం బూని సం
> ప్రాప్తశ్రీయుతుఁడై మహావిభవసంపచ్చాతురిం గల్గి దు
> ర్వ్యాప్తిం జెందక వైష్ణవార్చనల మేరం గాలముం బుచ్చుచున్
> సుప్తిం బొందక యొప్పె సద్గుణగరిష్ఠుం డంబరీషుం డిలన్"

ఏడు భూఖండాలని పరిపాలిస్తూ ఉన్నాడు. దాని రహస్యం, మన గురించి అన్వయించి చెప్పుకోవడం అయ్యింది. అతడిని శ్రీ వరించింది. అంటే ఏమిటో కూడా నిన్న చెప్పుకున్నాము. ప్రతివాడినీ శ్రీ వరించే ఉంటుంది. వినియోగించుకోవడం బట్టి అది భాసిస్తూ ఉంటుంది. ఇలా ప్రాప్తించినటువంటి "శ్రీ యుతుండై" మహావైభవాన్ని అనుభవిస్తున్నాడు. ఏంచేతంటే, లక్ష్మి, సర్వస్వతి, పార్వతి అతని యందు మేల్కాయించి ఉన్నారు. ఇచ్ఛా, జ్ఞాన, క్రియా శక్తులు మేల్కాయించి ఉన్నాయి. ఎందుచేతనంటే, తాను భగవత్ తత్వంతో అనుసంధానం చెందడం వల్ల ఈ మూడు ప్రజ్ఞలూ ఏకకాలంలో మేల్కొని ఉంటాయి. దానివలన వైభవము కలుగుతుంది. దాన్ని సద్వినియోగం చేసేటటువంటి బుద్ధి ఉంటుంది. అందుచేత, "దుర్వ్యాప్తిం జెందక", దాన్ని దుర్వినియోగం చెయ్యక… ఇచ్ఛను, జ్ఞానాన్ని, క్రియా శక్తిని దుర్వినియోగం చెయ్యక, "వైష్ణవార్చనల మేరం" – కనబడుతున్నదంతా విష్ణువే అన్న భావంతో లోపలా, బయటా కూడా విష్ణువునే అర్చన చేసుకుంటూ కాలము వెళ్ళబుచ్చుతూ ఉన్నాడట. అప్రమత్తంగా ఉన్నాడట. మర్చిపోకుండా ఉన్నాడట.

మరుపు లేదట. అంచేత, నిద్రలేదు అంటారు. మరుపు లేదు. "సుప్తిం బొందక యొప్పె సద్గుణగరిష్ఠుం" అంటే గుణముల యొక్క తారస్థాయికి... ఇంక అంతకన్నా గుణములు ఏ జీవునియందు చేరే అవకాశం లేనట్టుగా ఉన్నాడట. అలా ఉండి, మొత్తం గోళాన్ని పరిపాలన చేస్తూ ఉన్నాడు. పరిపాలన చేస్తూ ఇలా ఉండడం గొప్ప విషయం. మామూలుగా, ఇలా ఉండడానికి చిన్నచిన్న పనులు పెట్టుకుని ఉండేవాళ్ళు ఎక్కువ ఉంటారు. అంచేత, ఆయన రాజర్షి అని పిలవబడుతున్నాడు అని చెప్పారు.

"చిత్తంబు మధురిపు శ్రీపాదములయంద
పలుకులు హరిగుణపఠానమంద
కరములు విష్ణుమందిర మార్జనములంద
శ్రవములు హరికథాశ్రవణమంద
చూపులు గోవింద రూపవీక్షణమంద
శిరము కేశవ నమస్కృతులయంద
పదము లీశ్వరగేహ పరిసర్పణలమంద
కామంబు చక్రి కైంకర్యమంద"

"సంగ మచ్యుతజనతనుసంగమంద
ఘ్రాణ మసురారి భక్తాంఘ్రికమలమంద
రసన తులసీదళములంద రతులు పుణ్య
సంగతులయంద యా రాజచంద్రమునకు."

ఇది కూడా నిన్న వివరించుకున్నాము. ఏ విధంగా పంచేంద్రియాలని, శరీరాన్ని, అంతరంగం, బహిరంగం, అన్నిటియందూ కూడా ఒకే విధమైనటువంటి విష్ణుభావన చేత అతడు నిలిచి ఉన్నాడు అని.

"ఘన వైభవంబునఁ గల్మషదూరుఁడై
యజ్ఞేశు నీశు నబ్జాక్షుఁ గూర్చి
మొనసి వసిష్ఠాదిమునివల్లభులతోడఁ
దగలి సరస్వతీ తటమునందు
మేధతో బహువాజిమేధంబు లొనరించె
గణుతింపరాని దక్షిణలు వెట్టి
సమలోష్టహేముఁడై సర్వకర్మంబులు
హరిపరంబులుగాఁగ నవనియేలె"

అన్ని పనులూ కూడా భగవంతునికి సమర్పణగా, హరికి సమర్పణగా, “సర్వం శ్రీ బ్రహ్మార్పణమస్తు, కృష్ణార్పణమస్తు” అంటూ ఉంటాం కదా! ఆ విధంగా అనన్య బుద్ధితో, ఎక్కువ తక్కువలు లేకుండా... “సమలోష్ట హేమంద్రై” అంటే బంగారమైనా, మట్టైనా, రెండిటియందూ ఒకేఒక తత్వాన్ని దర్శనం చేస్తూ ఉండడం. తత్వదర్శనానికి అన్నిటియందూ భగవంతుని అస్తిత్వమే గోచరిస్తుంది తప్ప దాని ఆవరణలుగా ఏర్పడిన విషయములయందు, ప్రపంచం ఏర్పరిచిన విలువలయందూ అంత మనస్సు ఉండదు.

అంచేత, అతడు ఆ విధంగా వసిష్ఠుడితో కూడి సరస్వతీ నదీతీరంలో చక్కగా యజ్ఞములు నిర్వర్తించి, దానములు గావించి... సరస్వతీ తీరం అంటే సుషుమ్ననాడికి దగ్గరలో ఉండడం అని అర్థం. యమున అంటే పింగళ నాడికి దగ్గరగా ఉండడం. ఇడ అంటే గంగా నది లేక బాహ్య ప్రపంచానికి దగ్గర. బాహ్య ప్రపంచాన్ని గంగా ప్రవాహం అని, అంతర్గత ప్రపంచాన్ని యమునా నది ప్రవాహం అని, ఈ రెండిటినీ చక్కగా సమన్వయం చేసుకుని బాహ్యాంతరములయందు ఒకే తత్వాన్ని దర్శించేటటువంటి వాడు సరస్వతీ నదీ ప్రవాహమునందు ఉన్నట్టు. అంచేతే, మైత్రేయ మహర్షి కూడా ప్రయాగ, త్రివేణీ సంగమమందు ఉన్నాడు అని చెప్తూ ఉంటారు. ఎంచేత అంటే, తాను సుషుమ్నయందు ఉండి, ఇడా-పింగళ నాడుల కార్యక్రమం అంటే, పదార్థం, ప్రజ్ఞ రెండిటినీ కూడా చక్కగా సమతూకంగా నిర్వరిస్తూ ఉంటారు. పదార్థమందు, ప్రజ్ఞయందూ కూడా దైవమునే దర్శిస్తూ ఉంటారు. అలా నిర్వర్తించే వారే సరస్వతీ తటయంద...

అందరికీ సరస్వతి దగ్గర అని చెప్పరు. యమున దగ్గర చేరారు అని చెప్తారు. యమున దగ్గర చేరడం అంటే అంతరంగం చేరడం. గోపికలందరూ యమున తీరాన్ని చేరారని చెప్తారు. అంటే అర్థం ఏమిటంటే వారందరూ బాహ్య ప్రపంచంలో కాకుండా అంతరంగ ప్రపంచంలో... అంతరంగమునందు కృష్ణుడితో అనుభూతి చెందుతూ ఉంటారు. ప్రతీరాత్రి భౌతికంగా వెళ్ళిపోయి నిద్రలో పడుకుని ఉంటారు. కాని వాళ్ళ యొక్క భావన చేత సూక్ష్మమైనటువంటి మార్గంలో వెళ్లి అనుభూతి చెందుతూ ఉంటారు. అంచేత, ఈ సరస్వతీ తటయంద వసిష్ఠుని యొక్క సాన్నిధ్యంలో... వసిష్ఠుడు అంటే సాక్షాత్తు బ్రహ్మర్షి, బ్రహ్మమే. బ్రహ్మము అనే స్థితి నుండి అటుగాని, ఇటుగాని కదలనివాడు బ్రహ్మమే. అలాంటి రాజపురోహితుడు. అతడు బ్రహ్మమందే ఉంటాడు, బ్రహ్మసంకల్పమునే నిర్వర్తిస్తూ ఉంటాడు. అటువంటి బ్రహ్మర్షి. బ్రహ్మర్షులలో చెప్పుకోవాలంటే మొట్టమొదట చెప్పుకోవాలిసింది వసిష్ఠుడిని. అతడే మనందరికీ కూడా గమ్యము. మనకి వివాహం అయిన తర్వాత వసిష్ఠ నక్షత్రము, దాని పక్కన ఉండే అరుంధతి నక్షత్రము చూపిస్తారు. దాని విశేషం ఏమిటంటే ఈ భార్యాభర్తల గమ్యం అది. ఇక్ష్వాకు వంశానికే ఆయన పురోహితుడు. శ్రీరాముడుకి ఆయనే పురోహితుడు. దశరథుడుకి ఆయనే పురోహితుడు. అంబరీషుడు కూడా ఇక్ష్వాకు వంశంలో వాడే. అతడికి కూడా వసిష్ఠుడే పురోహితుడు. అటువంటి పురోహితుడు పక్కన చేరితే ఇంక అంతకన్నా ఏం కావాలి?

మాస్టరుగారు వసిష్ఠ ప్రజ్ఞ అని చెప్తూ ఉంటారు. వసిష్ఠ ప్రజ్ఞ అంటే బ్రహ్మ ప్రజ్ఞ అని అర్థం. అంచేత, ఎక్కడ స్థిరంగా ఉండాలో అక్కడ స్థిరంగా ఉండాలి. స్థిరత్వము ఎక్కడుందంటే సత్వగుణములో కూడా లేదట. శ్రీకృష్ణుడు చెప్తాడు, “స్థిరత్వము సత్వగుణంలో కూడా లేదు, నిత్యసత్వం అని ఒకటి ఉంది.” నిత్యసత్వం అన్న పదం ఒక్క భగవద్గీతలో ఒక్కటే

కనిపిస్తుంది. అంటే, రజస్సు, తమస్సు, రెండిటినీ సత్వగుణం చేత, బాగా దాని బలం చేరితే రెండిటినీ సమం చేసుకోవచ్చు. అటుపైన నిత్యసత్వంలో, అంటే ఇంకా సూక్ష్మమైన సత్వంలో, నిలబడితే అక్కడికే బ్రహ్మపదంగా ఉంటుంది, విష్ణుపదంగా ఉంటుంది. అక్కడ కూర్చున్నవాడు అక్కడినుంచి చలించి రాడు. అక్కడే కూర్చుని అన్నీ నిర్వరిస్తూ ఉంటాడు. యజమాని పొలంలో చెట్టుకింద ఉండి మొత్తం పొలాన్ని అంతా నిర్వర్తిస్తూ ఉంటాడు తప్ప ప్రతి ఎకరంలోకీ తిరగడు పొద్దున్నుంచి సాయంత్రం వరకూ. యజమాని ఉన్నాడనేటటువంటి భావంతో అన్ని పనులూ జరిగిపోతుంటాయి. అలాగే, factory అయినాను. అలాగే ఒక company అయినాను. అలాగే ఒక ఆశ్రమం అయినాను. ఏదయినా... పరిపాలన కూడా అలాగే చేస్తాడు.

నిజమైన పరిపాలకుడు పొలిమేరల్లో ఎప్పుడూ తిరుగుతూ ఉండడు. తనయందు తాను బాగా లోతుల్లో ఉండడం చేత, అతడు అప్రమత్తుడై ఉండడం చేత, అందరూ కూడా అప్రమత్తులై ఉంటారు. అతడు నిద్రపోయేవాడయితే అందరూ నిద్రపోతారు. అతడు మరుపు కలవాడయితే అందరికీ మరుపు వస్తుంది. అతడియందు అశ్రద్ధ ఉంటే అందరికీ అశ్రద్ధ వస్తుంది. యథారాజా తథా ప్రజా. అంచేత, నీలో రాజు నువ్వే. జీవుడిగా నువ్వు ఎంత అప్రమత్తుడివై ఎంత దైవముతో కూడి ఉంటావో నీలో ప్రజ్ఞలు కూడా నీకు సహకారాన్ని అందిస్తాయి. లేకపోతే, “విప్లవం, విప్లవం!” అంటూ ఉంటాయి. పొద్దునే మనకి విప్లవకారుడు లేవచ్చు శరీరంలోంచి! ఎందుకంటే, ఈ పొద్దునే నిద్రలేవడం, ఈ కార్యక్రమాలు చెయ్యడం, వేటికీ శరీర అంగాలు అంత పెద్ద ఉత్సాహం చూపించవు. నీ ఉత్సాహం బట్టే అవి ఉత్సాహం చూపిస్తాయి. అందుకనే, కొంతమంది ముఖాలు పొద్దునపూట బరువుగా ఉంటాయి. సాయంత్రం చాలా బావుంటాయి. సాయంత్రం ముఖాలు బావుండి, పొద్దున్నకి బావుండనివన్నీ కూడా ఆసురీతత్త్వం ఎక్కువ ఉన్నవి. కొంతమందికి పొద్దున్నే ముఖాలు ఉదయభానుల్లాగా వెలిగిపోతుంటాయి. “ఏమిటిరా పొద్దున్నే వీడింత ఉత్సాహంగా ఉన్నాడు!” అనిపిస్తుంది. పొద్దున్నే ఉత్సాహంగా ఉండడం సత్వగుణానికి చిహ్నము, దైవీ స్వభావానికి చిహ్నము. సాయంత్రం నుంచి అర్ధరాత్రి వరకూ చాలా పులిలా ఉన్నాడనుకోండి అంటే అది ఆసురీ స్వభావానికి చిహ్నం. రోజంతా కూడా ఒకే పద్ధతుల్లో వెళ్ళిపోయే వాడికి అసలు ముఖం వాడదు. ముఖం వాడదు ఎందుచేతంటే సత్వగుణంలో ఉన్నాడు కాబట్టి.

అట్లా ఉన్నాడు అంబరీషుడు. ఈయన గురించి చాలా చెప్తారు. అంచేత, ఈ విధంగా...“సమలోష్టహేముఁడై సర్వకర్మంబులు హరిపరంబులుగాఁగ నవనియేలె” – అంతా భగవంతుడికి సమర్పణ చేసి తాను పరిపాలిస్తున్నాడట.

> “విష్ణుభక్తులందు విష్ణువునందుఁ గ
> లంక మెడల మనసు లంకె వెట్టి
> విహితరాజ్యవృత్తి విడువనివాఁడునై
> యతఁడు రాచతపసి యనఁగ నొప్పె.”

విష్ణు భక్తులయందుగాని, విష్ణువుయందుగాని ఎప్పుడూ చెరగని లంకె వేసుకున్నాడటండి. విష్ణుభక్తులయందు విష్ణుదర్శనం జరుగుతుంది. విష్ణువునందు ఆ విధంగా లంకె వేసుకోవడం అంత సులభం కాదు. విష్ణువు భక్తులనగానే

విష్ణువు చాలా అప్రయత్నంగా మనకి గుర్తువస్తాడు ఎందుకంటే అతని భాషణంగాని, అతని చేతగాని, అతని రూపంగాని మనకి విష్ణువుని గుర్తుచేసే విధంగా ఉంటుంది. అంటే, దైవాన్ని గుర్తు చేసేటట్టుగా ఉంటుంది. దైవీ స్వభావం కలవాడు కనబడితే మనకి కూడా దైవం గుర్తువస్తాడు కదా! అలా చూడడం కొంత సులభమే. విష్ణు భక్తుల యందు చూడడం కొంత సులభమే. విష్ణువు నందు? విష్ణువు అంటే మిగతా జీవులందరిలో అంతగా కనబడకుండా లోపల ఉంటాడే దానియందు కూడా అతని మనసు ఎప్పుడూ చెదరదుటండి. విష్ణువునే చూస్తాడు.

"విహితరాజ్యవృత్తి విడువనివాఁడునై" – అలా అని పని మానేస్తాడా? మనం ఇది చేస్తే అది చెయ్యలేము, అది చేస్తే ఇది చెయ్యలేము అనుకుంటాము కదా! అందుకనే ఇప్పుడు నిత్యజీవితంలో యోగసాధన, spirituality in daily life, అంటూ ఉంటాము. ఏమిటయ్యా అంటే, ఈ కనబడేది కూడా అదే కదా! "ఓం ఇతి ఏ తత్" అని చెప్తుంది ఉపనిషత్తు. ఇదంతా అదే. అదే ఇది. ఈ అదే ఇది అనేటటువంటిది బాగా స్థిరపడిపోతే ఇటు చూసినప్పుడు కూడా దాన్నే దర్శించడం ఉంటుంది. దాన్ని దర్శించి, దాని మీద ఉండేటటువంటి ఆవరణలు దర్శించడం ఉంటుంది. లేకపోతే గుర్తు పెట్టుకోలేము కదా! ఆయన కృష్ణమూర్తిగారు, ఆయన శివశంకరుగారు, ఆయన రమణగారు, ఆయన... అలా మనం అందరినీ గుర్తుపట్టాలంటే ఆ ఆవరణల అవగాహన కూడా ఉంటుంది గాని, ప్రాతిపథిక మూలమందు, విష్ణువుయందు ఉండాలి. విష్ణువంటే వ్యాపనం చెందినటువంటి దివ్యశక్తి అని అర్థం. సర్వవ్యాపకము అయినటువంటి దైవము.

అంచేత, ఆయన దర్శించి... ఇంతమందిని, వాటికుండే ఆవరణలని దర్శించడం. విష్ణువే స్త్రీగా ఉన్నాడు. విష్ణువే పురుషుడుగా ఉన్నాడు. విష్ణువే తండ్రిగా ఉన్నాడు. విష్ణువే తల్లిగా ఉన్నాడు. విష్ణువే తమ్ముడు. విష్ణువే మనం అంటే ఇష్టం లేనివాళ్ళుగా ఉన్నాడు. విష్ణువే మనం అంటే ఇష్టం ఉన్నవాళ్ళుగా ఉన్నాడు. అందరికీ మనం ఇష్టం ఉండక్కర్లేదు కదా! కొంతమందికి కష్టంగా ఉంటుంది. ఆ రూపంలో కూడా విష్ణువునే చూడడం అనేటటువంటిది ఇలాంటివి చేస్తూ ఉంటారు వీళ్ళు. అంచేత, వాళ్ళకి ఇహా ఏముంది? కళ్ళు మూసుకుంటే విష్ణువు, కళ్ళు తెరిస్తే విష్ణువు. "కన్ను మూసినప్పుడు తెరిచినప్పుడు" కృష్ణుడే కనబడాలని ఒక పద్యం ఉంది. కృష్ణుడన్నా, విష్ణువన్నా, ఈశ్వరుడన్నా, అన్నీ ఒకటే. ఒక తత్వానికే ఇన్ని పేర్లు పెట్టారు. ఈశ్వరుడు అంటే సర్వమునందు ఆయన స్వామి అని. స్వామి అన్నా అదే, బాబా అన్నా అదే. ఇంగ్లీషులో మనం Master అంటున్నాం. Master అంటే అదే. ఈశ్వరుడు కాకుండా అది వేరే కాదు. Master అంటే ఈశ్వరుడు. కాబట్టి ఆ విధంగా తన లోపలా, తన బయటా గమనిస్తూ ఉండడం చేత తనకి బయట రాజ్యం ఏలడంగాని, లోపల అర్చనలుగాని, అందరినీ చూచినప్పుడుగాని, గోచరించేది ఒకే ఒక తత్త్వము. ఆ తత్వాన్ని భాగవతంలో విష్ణువు అంటారు. అదే తత్వాన్ని శివపురాణంలో సదాశివుడు అంటారు. సదాశివుడు వేరు, విష్ణువు వేరు ఇలా అనుకున్నవాడికి ఎప్పటికీ తెమలదు. అది తత్త్వం. తత్వాన్ని రకరకాలుగా చెప్పారు తెలిసినవాళ్ళు. "ఏకం సత్ విప్రా బహుదావిదంతి." విప్రుడంటే విశిష్ఠమైన ప్రజ్ఞ కలవారు. అందుకని, రకరకాలుగా చెప్పారండి. ఒకే విధంగా చెప్తే bore కొడుతుందని!

ఎప్పుడూ ఒకే రకంగా వంకాయ కూర చేస్తే తినగలమా! అందుకని, రకరకాలుగా వంకాయతో కూర చేసుకుంటాము, పచ్చడి చేసుకుంటాము, బజ్జి పచ్చడి చేసుకుంటాము. వంకాయ తీసుకెళ్ళి చిక్కుడుకాయలో కలుపుతూ

ఉంటాము. వంకాయని తీసుకెళ్ళి బంగాళదుంపలో కలుపుతూ ఉంటాము. ఎందుకివన్నీ? రుచి వైవిధ్యంలో ఉంది, అందుచేత. అంచేత, ఒకే తత్వాన్ని రకరకాలుగా చెప్పారు. కాసేపు బంగాళదుంపతో కలిపి, కాసేపు చిక్కుడుకాయతో కలిపి, దాన్ని అట్లాగే pure గా వండి... pure గా వండితే తత్త్వం. వంకాయ వంకాయగా వండేసామనుకోండి... అది శుద్ధతత్త్వం. అది అంత బాగా ఎక్కువ ఎక్కదు. దానితో కొంచెం ఏదయినా కలిపితే బావుంటుంది. లేకపోతే, ఎప్పుడూ వంకాయ కూరేనా అని కోప్పడతారు. అంచేత, పేర్లనిబట్టి మోసపోకండి. పేర్ల వెనకాల ఉన్న తత్వాన్ని గుర్తించండి. ఈశ్వరుడన్నా, విష్ణువన్నా ఒకటే. వాసుదేవుడన్నా, సదాశివుడన్నా ఒకటే. నారాయణుడన్నా, పరమేశ్వరుడన్నా ఒకటే. ఒక్కోసారి ఒక్కో బాష వాడారు. పంఖా అన్నా ఫ్యాన్ అన్నా ఒకటే. నాకు పంఖా వద్దు ఫ్యాన్ కావాలంటే, ఫ్యాన్ లేదు పంఖా ఉంది, వాడుకుంటే వాడుకో అంటే ఎలా ఉంటుంది! భారతీయులకి అది ఏమిటో తెలియక, "Too much అయిపోయాయండి" అంటారు. అందుకే confusion. వాళ్ళకి చూడండి ఒకటే ఉన్నాడంటారు. మనవాళ్ళే! Educated వాళ్ళే అడుగుతూ ఉంటారు. అంటే uneducated అన్నమాట. "వాళ్ళు చూడండి, simple గా ఏదో ఒకటి చెప్తాడు, అయిపోతుంది దానితో. మనకేమిటో ఇన్ని పెట్టారు!" అంటాడు. ఇన్ని పెట్టలేదు. ఇన్ని రకాలుగా వండుకుంటున్నాము. ఒకే పదార్థాన్ని రకరకాలుగా వండుకుని ఎక్కువ ఆనందం పొందడం కోసం బాగా రుచి కలిగినటువంటివాళ్ళు తయారుచేసుకున్నారు. ఏ రుచీ లేనివాడికి ఏమి పెట్టినా ఒకటే కదా!

అంచేత, ఆ విధంగా భావన చెయ్యండి, గుర్తుపెట్టుకోండి. శివపురాణం చదువుతున్నప్పుడు ఇదే విషయం శివుడు పేరుమీద చెప్తారు. అందరియందు శివుడున్నాడు అంటారు. "అదేంటండి? అందరి యందు విష్ణువు ఉన్నాడని చెప్పారు కదా!" అంటే, విష్ణువు ఉన్నాడంటే పేర్లు మార్చాము, తత్త్వం ఒకటే. శివుడు పేరున చెప్పుకోవచ్చు. మహారాష్ట్రలో వాళ్ళు గణపతి పేరులో చెప్పుకున్నారు. ఏం ఎందుకు చెప్పుకోకూడదు? "త్వమేవ ప్రత్యక్షం బ్రహ్మాసి" – అన్నీ నీలో ఉన్నాయని చదువుతాము కదా పొద్దున్నే! అంతర్యామి దైవానికి అనేక పేర్లండి. అంతర్యామి దైవానికి అనేకమైనటువంటి నామాలు. కృష్ణుడిగా చెప్పుకోవచ్చు, విష్ణువుగా చెప్పుకోవచ్చు, వినాయకుడిగా చెప్పుకోవచ్చు, దత్తాత్రేయుడిగా చెప్పుకోవచ్చు. మీ ఇష్టం! ఏం చెప్పినా తెలియవలసిన విషయం ఒక్కటే – ఒకే ఒక్క అంతర్యామి దైవం ఉన్నది. అది ప్రకృతి–పురుషుల యొక్క సమాగమ్య ప్రజ్ఞ. ఇన్ని రూపాలుగాను ఏర్పడి, ఇన్ని నామాలు ధరించి ఉన్నదని తెలియాలి. అలా తెలియకపోతే మళ్ళీ పోట్లాటలే. విష్ణువు పార్టీ, శివుడు పార్టీ వాళ్ళు మన దేశంలో చాలా యుద్ధాలు చేసుకున్నారు ఒకప్పుడు, పేర్లు బట్టి. ఒకడేమో అరిటిపండన్నాడు, ఇంకోకడేమో కేలా అన్నాడు. కేలా కాదు అరిటిపండు అన్నాడు, అరిటిపండు కాదు కేలా అన్నాడు, అలా అని కొట్టుకున్నారు!

అలాగే, Masters పేర్ల మీద కూడా కొట్టుకోవడం! ఒకడే Master. రకరకాల రూపాలు. వాడెప్పటినుంచి వచ్చాడు? CVV గారి దగ్గరనుంచి వచ్చాడా? ఎప్పుడూ ఉన్నాడు Master. అంటే Master అనే పదం కొత్తగా పుట్టించారు తప్ప ఈశ్వరుడన్న పదానికి అనువాదం చేస్తే Master పలుకుతాడు. ఎప్పుడూ ఉండేవాడు కదా Master! ఈ Master ఆ Master. అంటే, ఈ ఫ్యాన్ ఆ ఫ్యాన్ అన్నట్టు. అన్ని ఫ్యాన్లు గాలి ఇస్తాయి కదా! ఫాను గాలి ఇస్తుంది, light వెలుగు ఇస్తుంది. ఇది మారదు కదా! దీని పేరు Master, దాని పేరు Master. అంటే, ఈ Master, ఆ Master, ఇంకో

Master ఉండదు. ఒకటే Master ఉంటాడు. చాలా రూపాలు ఏర్పరుచుకుంటూ ఉంటాడు, పని చేసుకుంటూ ఉంటాడు. ఇది తెలిస్తే మనకి... "విష్ణుడిందేగాని వేరుండుగాదని" అని హాయిగా నవ్వుకున్నాడట ప్రహ్లాదుడు ఇది తెలిసి. ఇది తెలియకపోతే ఇబ్బంది పడతాడు. అంబరీషుడికి కూడా అది తెలిసింది. అందుకని ఆయనకి కంగారు లేదు. గణపతి పూజ చేసామండి ఇవ్వాళ్ళ. ఇంకా లక్ష్మీనారాయణ పూజ చెయ్యలేదని దుగ్ధ ఉండదు. అంతర్యామినే గణపతిగా ఆరాధన చేస్తాము. అంతర్యామినే లక్షీనారాయణులుగా ఆరాధన చేస్తాము. కొంతమందికి ఉమామహేశ్వరులుగా ఆరాధన చేస్తాము. అంతర్యామినే అగ్ని స్వరూపంగా ఆరాధన చేస్తాము.

కొంతమందికి మన ఆంధ్రులకి ప్రత్యేకంగా, "అన్నం తిన్నారా?", అంటే "లేదండి!" అని అంటాడు. వాడంతకుముందే మూడు దోశలు, నాలుగు పెసరట్లు, ఐదు ఇడ్లీలు, మూడు గారెలు తినేస్తాడు. అన్నం కాదుట! ఎందుకంటే, వాడికి బియ్యం తింటేనే అన్నం! బియ్యం తింటేనే అన్నం కాదు, ఆకలి తీరేది అన్నం. అన్నం తిన్నారా అంటే పళ్ళు తింటే అన్నం తిన్నట్టే. తిన్నాను అని చెప్పాలి. అన్నం తినలేదండి, పళ్ళు తిన్నాను అంటే! పండు అన్నం కాదా? పానీయం అన్నం కాదా? చూస్తేనే కడుపు నిండిపోతుంది కొంతమందికి. అలాంటి వాళ్ళకి అదే అన్నంట! "ఆహార్యము" – ఆహారం అంటే కంటితో చూసి ఆనందించేది తృప్తినిస్తుంది. అందుకనే మర్చిపోతావు ఆకలిని. అలాగే వినే దాంట్లోంచి మంచి ఆనందం కలుగుతుంటే తినడం మర్చిపోతారు. ఇలా రకరకాలుగా ఆహారం ఉంటుంది. అంచేత, కేవలం బియ్యం తింటేనే అన్నం తిన్నామనుకునే వాళ్ళుంటారే, అలా ఉంటారు మామూలు భక్తులందరూ. అందుకని, వాళ్లకి తెమలదు. ఇప్పటికే కాదు, ఎప్పటికీ తెమలదు. ఎన్ని జన్మలకి తెమలదు. ఎందుచేతంటే, వైవిధ్యంలో దాని యొక్క వైభవం చూడలేక దాంట్లో ఉండేటటువంటి సందుల్లో పడిపోయారు, ఇరుకుల్లో పడిపోయారు.

అంచేత, అంబరీషుడికి ఈ బాధలు లేవండి. ఆ విధంగా హాయిగా ఉన్నాడు.

"హరి యని సంభావించును
హరి యని దర్శించు నంటు నాఘ్రాణించున్
హరి యని రుచిగొనఁ దలఁచును
హరి హరి ఘను నంబరీషు నలవి పొగడన్"

మనవల్ల కాదు అంబరీషుడిని పొగడడం. అలా ఉన్నాడటండి. ఎంత బావున్నాడు?

"అతని కీహ మానె హరులందుఁ గరులందు
ధనములందుఁ గేళివనములందుఁ
బుత్రులందు బంధుమిత్రులయందును
బురమునందు నంతిపురమునందు."

అతనికి ఆడవాళ్ళ మీద మోజు పోయిందటండి. అంటే, అక్కడ ఉన్న స్త్రీని విష్ణు స్వరూపంగా చూస్తాడు కాబట్టి విష్ణువుగా మక్కువ అలాగే ఉంది. స్త్రీగా కనిపించి వికారాన్ని కలిగించదు. శివుడికే వికారాన్ని కలిగించాడు జగన్మోహిని రూపం వేసుకుని. శివుడు ఒక్కసారి అడిగాడట, "ఏదో బాగా అందంగా తయారయ్యి, ఆడపిల్ల వేషం వేసుకుని ఏదో లీల చూపించావని విన్నాను. అందరూ చెప్పుకుంటున్నారు. నాకు ఒకసారి చూపిస్తావా?" అని. "ఎందుకులే? హాయిగా ఉన్నావు కదా!" అంటాడు విష్ణువు. "ఏదో నా తిప్పలు నేను పడుతున్నాను ఈ సృష్టి విషయంలో. నీకేమి హాయిగా తపస్సు చేసుకుని, నాతో అనుసంధానం చెంది ఉన్నావు కదా! నీకెందుకయ్యా ఇది?" అంటే, "ఆ! ఒక్కసారి చూపించు" అంటాడు శివుడు. "ఒక్కసారి చూపిస్తే మరి ఇబ్బంది పడతావేమో" అంటాడు విష్ణువు. "ఆ! ఇబ్బందేముంది? నాకేం లేదు. పార్వతి తపస్సు చేస్తేనే నేను ఓ పట్టాన లొంగలేదు కదా! ఫర్వాలేదు, చూపించు" అన్నాడట. అసలు శివుడిలో ఉత్సాహం పుట్టడమే ఈయన ఆయన మాయలో పుట్టడం. వద్దు, వద్దు అని మురిపించి, తర్వాత చూపిస్తాడు. తర్వాత శివుడు వెంట పడిపోతాడు. తర్వాత తిప్పి, తిప్పి, తర్వాత ఆగి, విష్ణువు "అయ్యా! ఏమిటి ఇలా రొప్పుతున్నావు?" అని అడుగుతాడు. శివుడికే ఆశ్చర్యం వేస్తుందిట. త్రిమూర్తుల్లో విష్ణువు, శివుడు, బ్రహ్మ, ఇటువంటివి వాటికి కొన్ని కథలు చెప్తారు. వీరు అంతర్యామి కాదు, త్రిమూర్తులలో దైవం. త్రిమూర్తి రూపంలో ఉండే దైవంకి కూడా మాయ ఉంది. అంచేత, ఆ భాగవత భక్తులకు మాయ తప్పదు. విష్ణుభక్తులకు మాయ కమ్మదు. ఎంచేతంటే, వాళ్లకి మాయ కూడా విష్ణువే. అలా ఉంటుంది.

విద్యాధరుడైనటువంటి చిత్రకేతు అలా ఆకాశంలో విహారం చేస్తూ, కైలాసం సభలో అయ్యవారి వడిలో అమ్మవారు కూర్చుంటే ఏదో ఆయనకి నవ్వు వస్తుంది. నవ్వుతాడు. నవ్వితే పార్వతికి కోపం వస్తుంది. నేను మా ఆయన వళ్ళో కూర్చున్నాను, వీడికి కోపం వచ్చింది అనుకుంటుంది. అనుకుని, నీకు చాలా అహంకారం పెరిగిందని శాపం పెడుతుంది రాక్షసుడై పుట్టమని, అసురుడై పుట్టమని. అంటే, అట్లా దిగి వచ్చేసి, నవ్వుతూ కాళ్ళకి దణ్ణం పెట్టేస్తాడు. నవ్వుతూ! "ఇదేంటి వీడికి నేను ఇంత ఘోరంగా శాపం పెడితే వీడు ఇంత నవ్వుతాడేంటి" అంటుంది. అంటే, శివుడు చెప్తాడు, "అదే విష్ణు భక్తుడు! వాడికది కూడా విష్ణువుగానే కనిపిస్తుంది. మన్ని చూసి వెకిలిగా అపహాస్యం చేస్తూ నవ్వలేదు. ఆనందంతో నవ్వాడు. కానీ నీకు అలా అనిపించింది. అంచేత, నువ్వు శాపం పెట్టావు. శాపం పెడితే దాన్ని వరంగా తీసుకున్నాడు." మహాప్రసాదం అని అయ్యవారి, అమ్మవారి కాళ్ళకి దణ్ణం పెట్టి వెళ్ళిపోతే, అమ్మవారికి ప్రశ్న మిగిలిపోతుంది. అప్పుడు, విష్ణుభక్తుల గురించి శివుడు చెప్తాడు. చదువుకోండి వృత్తాసుర రహస్యంలో అద్భుతంగా చెప్తారు. అదే మరి! అందుకని, విష్ణుభక్తి అంటే అంతర్యామి భక్తి అని అర్థం. అన్ని సన్నివేశాల్లోనూ అది దైవమే అనుకోవడం అంత సులభం కాదు. అనుకూలంగా ఉన్నప్పుడు దైవమే అనుకోవడం కొంత సులభమేమోగాని, ప్రతికూలంగా ఉన్నప్పుడు అనుకోవడం సులభం కాదు.

అందుకని, అనుకూలము, ప్రతికూలము అనే ద్వంద్వాలని దాటి ఉండడం చేత అక్కడ తన భార్యలను చూస్తే విష్ణువే కనిపిస్తాడు ప్రధానంగా. అలాగే సంపదలను చూస్తే విష్ణువే కనిపిస్తుంటాడు. ఉద్యానవనాలు చూస్తుంటే విష్ణువే కనిపిస్తుంటాడు. ఎక్కడ చూసినా విష్ణువే కనిపిస్తాడు. కుమారులని చూస్తుంటే కుమారులు కనిపించరు. నా కొడుకన్న వ్యామోహం ఉండదు. నా భార్య అన్న వ్యామోహం ఉండదు. అలా అని ప్రేమ లేకుండా ఉండదు. ప్రేమ పరిపూర్ణంగా ఉంటుంది, వ్యామోహం ఉండదు. అంతేకాని, ఇవన్నీ కావనుకోవడం కాదు. పాపం ఇవన్నీ వదిలేసాడు, ఆయనకి ఇవి లేవు

అని చెప్తూ ఉంటారు పురాణాలు చెప్పేవారు. లేవు కాదు, అన్నీ ఉన్నాయి. మామూలుకన్నా బావున్నాయి. పెళ్ళాంగా చూసేదానికన్నా విష్ణుస్వరూపంగా చూస్తే ఎక్కువ ప్రేమగా ఉంటావు. చిటపటలాడకుండా పొద్దున్నే Nux Vomica patient గాడిలాగా! మగవాళ్ళకి ఎందుకో కోపం వస్తూ ఉంటుంది పొద్దున్నే కదా! మౌనంగా భరించాలి ఆడవాళ్ళు! లోపల ఏమనుకుంటారో మనకి తెలియదు కదా! అరుస్తూ ఉంటే మగవాడు, స్త్రీ భరిస్తూ ఉంటుంది. అందుకే ఆవిడ భార్య. అలాగే ఆవిడ అరుస్తూ ఉంటే ఆయన భరిస్తూ ఉంటాడు. అందుకనే ఆయన భర్తట. అప్పుడు ఈ విధంగా చూసారనుకోండి, బావుంటుంది కదా! అలా ఏం చూసినా, పుత్రులని చూసినా అంతే. బంధుమిత్రులని చూసినా అంతే. అది గొప్ప శత్రువులని చూసినా అంతే. అది చూడండి! శత్రురూపంలో కూడా విష్ణువునే చూస్తాడు. అంతఃపురంలో ఉండేవాళ్ళని అలాగే చూస్తాడు. మొత్తం రాజ్యంలో ఉండేవాళ్ళని కూడా అలాగే చూస్తాడుట.

మీకు దాశరథీ శతకంలో కూడా ఇలాంటి పద్యం ఒకటి ఉంటుంది: "దైవము తల్లి తండ్రి తగు తాత గురుండు సకుండు నేన్నెగా భావన చేయుచున్నదని పాపంబులెల్ల మనోవికారములు దుర్భావింతుజేయుచున్నవి." పాపం అంటే అజ్ఞానం. అప్పుడే అజ్ఞానం పోతుంది. మాస్టారు బొమ్మ చూసినప్పుడు మాస్టారు గుర్తు రావడం కాదు. చుట్టుపక్కల ఎవరిని చూసినా మాస్టారు గుర్తువస్తున్నారా? గుర్తువస్తే వికారాలు అణుగుతాయి. లేకపోతే, వికారాలన్నీ బాగా విజృంభిస్తాయి. మనకిష్టమున్నవాళ్ళు, ఇష్టం లేనివాళ్ళు రెండే కదా ఉంటారు! వీడు మనవాడు, వీడు కాదు! కాదని చెప్పరు! వీడు మనవాడంటారు. అంటే మిగతావాళ్ళు... మనవాడయితే ఒక రకంగాను, మనవాడు కాకపోతే ఇంకో రకంగాను ఉంటుంది కదా వికారం! ముఖంలోనే వ్యక్తమవుతూ ఉంటుంది కదా అది! అవుతుందా, లేదా? అంతలాగా వ్యక్తం చేయొద్దు, బావుండదని లోపలనుంచి అంతరాత్మ చెప్తూ ఉన్నా, అది అలాగే అయిపోతూ ఉంటుంది కదా! ఆది కాలేదుట రామదాసుకి. ఎందుకంటే, అన్నీ నిన్నుగానే చూస్తుంటే, ఈ మనో వికారములు అనే పాపము, దానివల్ల వచ్చేటటువంటి అజ్ఞానమందే అవన్నీ పోతాయి. ఎక్కడ తల్లి, తండ్రి, సుతులేక్కడ వారు? ఎక్కడున్నారు? అంతా నువ్వే కదా! అందరూ నువ్వే అనుకున్నప్పుడు, వీరెవరూ లేరనుకోకూడదు. వాళ్ళు అట్లాగే అనుకుంటారు. నేను నీకు లేకపోతే, నువ్వు నాకు లేవంటాడు కొడుకు, అంతేగా! అది కాదు మార్గం. అన్నీ భగవత్ పరంగా చూడడం నేర్చుకున్నాడండి అంబరీషుడు. అదే భాగవతం.

> "అంతఁ గొంతకాలంబున కమ్మేదినీకాంతుండు సంసారంబువలని
> తగులంబు విడిచి నిర్మలుండై యేకాంతంబున భక్తిపరవశుండయి
> యుండ నా రాచతపసికి భక్తలోకవత్సలుండగు పురుషోత్తముఁడు ప్రతిభట
> శిక్షనంబున నిజజనరక్షణంబును నిఖిలజగదవక్రంబుననగు చక్రంబు
> నిచ్చి చనియె నంత."

అది వచనం. పద్యాలు చదువుకుని వచనం చదువుకోవడం అనేటటువంటిది ఒక అభ్యాసం ఉంటుంది. అసలు పెద్దపెద్ద రహస్యాలన్నీ వచనాల్లో పెట్టేసారు. అన్యాయం అనిపిస్తుంది. పద్యాలు చదువుకుంటాము, వచనాలు వదిలేస్తాము. "గొంతకాలంబున కమ్మేదినీకాంతుండు సంసారంబువలని తగులంబు" – అంటే వీళ్ళందరినీ వదిలేసాడు అని కాదు.

వీళ్ళని గూర్చి మనకుండే భావాలుంటాయే, మొగుడని, పెళ్ళాం అని, పిల్లలని, మిత్రులని, బంధువులని, సుతులని, ఇటువంటివన్నీ ఉంటాయి కదా! అవి పోయినాయండి ఆయనకి. భారతీయ మార్గంలో, భాగవత మార్గంలో మాత్రమే ఇది చెప్తారు. మిగతా వాళ్ళంతా వదిలేసి వెళ్ళమనే చెప్తూ ఉంటారు. “వదిలేసి వెళ్ళిన వాళ్ళంతా సన్నాసులు” అన్నారు మాస్టరుగారు. “సన్యాసులు కాదు సన్నాసులు” అన్నారు. వదిలి వెళ్ళిన వాళ్ళంతా మోసపోయిన వాళ్ళే అని చెప్తాడు అరవిందుడు. భగవత్ తత్త్వం పేరున తమను తాము మోసం చేసుకున్నవాళ్ళు అన్నిటినీ వదిలేస్తారు. భగవత్ తత్త్వం పరిపూర్ణంగా అనుఘటిస్తుంటే దేన్నీ వదలక్కర్లేదు. అన్నిటిలోనూ భగవంతుడుని చూడవచ్చు. ఇది వదిలించుకుందాం, అది వదిలించుకుందాం... ఏదీ వదిలించుకోవక్కర్లేదు. అటు చూడడమే. అదే ఇది. అంచేత, అతనికి ఈ విధంగా “సంసారంబువలని తగులంబు”. అది వదేలేసింది. అది ఆ విధంగా వదిలెయ్యాలి. ఎప్పుడూ మనం బెజవాడలో శిశిర ఋతువులో కలుస్తూ వచ్చాము కాబట్టి చెప్తూ వచ్చాను, అది పడిపోవాలి. ఏది? ఆకు. ఆకు దానంతట అది రాలాలి తప్ప, మనం విదిలిస్తే చెట్టు అది వదులుతుందేమిటి? వదులుతుందా? ఎంత గాలి వచ్చినా ఆకురాలు కాలం కాకపోతే ఆకు రాలనే రాలదు. కర్మవశాత్తు నిన్ను పట్టుకున్నవేవి నిన్ను వదలవు. నువ్వు లోపల పండుతూ ఉంటే అవి లోపల వదులుతూ ఉంటాయి. పండడం వల్ల వదలాలి తప్ప పండకపోతే ఎట్లా? “ఉర్వారుక మివబంధనాన్” – పండిన దోసపండు దోసతీగకి అంటు పట్టినట్టు ఉంటుంది గాని ముట్టుకుంటే వచ్చేస్తుంది చేతిలోకి. తుంపక్కర్లేదు, పీకక్కర్లేదు. తీగకీ ఇబ్బంది లేదు, పండుకీ ఇబ్బంది లేదు. అట్లా ఉంటుంది తప్ప తగులుకోదు. తగులంబు లేదు. అది సంసారంబు తగులంబు విడిచిపోయింది. విడిచిపోతే నిర్మలమవుతాడండి. ఎవడయినా సరే! రాలిపోయిందనుకోండి, సహజంగా రాలిపోయింది కదా! ఇప్పుడు చాలామందికి జుట్టు సహజంగానే రాలిపోతుంది. రాలిపోతే మళ్ళీ ఎట్లాగయినా ఎక్కించుకుందామనుకునేవాడు తగులం ఉన్నట్టే కదా! అలా కొంతకొంతమంది మన్ని విడిచి వెళ్ళిపోతారు. కోరి వాళ్ళని మళ్ళీ తెచ్చిపెట్టుకోవడానికి ప్రయత్నం చెయ్యక్కర్లేదు. వాళ్ళు వస్తే సరి. కొంతమంది మన్ని చేరుతూ ఉంటారు కదా! జీవితంలో చిన్నతనం నుంచి ఇప్పటివరకూ చూసుకుంటే కొంతకొంతమంది చేరారు. కొంతకొంత కాలం అయిన తర్వాత వాళ్ళు వెళ్ళిపోయారు. మళ్ళీ కొంతకొంతమంది చేరారు. ఇట్లా చేరుతూ, విడిపోతూ ఉంటారు, ఒక్క ఆత్మబంధువులు తప్ప. అది ఆత్మతో సంబంధం కాబట్టి ఎప్పుడూ వదిలిపోకుండా ఉంటారు. వాళ్ళ వలన తగులుం ఉండదు. అంటే, అది లంకెలాగా ఉండదు జీవితం. బంధంగా ఉండదు అది, సంబంధంగా ఉంటుంది అది. సమయక్ బంధం వేరు, బంధం వేరు.

అంచేత, అంబరీషుడుకి రాజ్యం ఉంది. బహుభార్యలు ఉన్నారు. సంతానం ఉంది. బంధువులు ఉన్నారు. మిత్రులు ఉన్నారు. అన్నీ ఉన్నాయి. కానీ వాటియందు అతనికి తగులుం అన్నది లేదు. ఏమీ తగులుం లేకుండా అన్నిటా దాన్నే చూస్తూ ఆ విధంగా ఉంటే నిర్మలుడయ్యాటడండి. “నిర్మలుండై”. ఇవి ఒక్కొక్క పదం చాలా పెద్ద సందేశాలు ఇస్తూ ఉంటాయి. మనం గభాగభా చదువుకుంటూ వెళ్ళిపోతే ఇవ్వదు. “నిర్మలుండై యేకాంతంబున”. ఏకాంతం అంటే మనం అనుకుంటూ ఉంటాము, ఎవ్వరూ లేకుండా ఉండడం అని. కాదు. ఏకాంతం అంటే అన్నిటియందూ ఉండే ఒకదానితో ముడిపడి ఇతరములు లేనప్పుడు అది ఏకాంతం అవుతుంది. అది ఒంటరితనం కాదు. మాస్టారు ఒకచోట చెప్తారు – “ఏకాంతం వేరు, ఒంటరితనం వేరోయ్!” అని. ఒంటరితనంలో ప్రశాంతత ఉండదు. అసహనం ఉంటుంది, భయం ఉంటుంది.

ఏకాంతుడికి ఒక్కడున్నా, పదిమంది ఉన్నా, అందరిలో ఉన్న ఒకడితో ఉంటాడు కాబట్టి వాడు ఏకాంతుడు అవుతాడు. ఇక్కడ ఇతడు నిర్మలుడు అవ్వడం వలన, ఏకాంతుడు అవ్వడం వలన భక్తి పరవశులై ఉండడం వలన... మూడవది అది. మూడు qualifications ఇచ్చారండి. ఎంచేత అంటే, మొత్తం ఈ సృష్టి కథలో మనం తెలిసిన వాటిల్లో తన సుదర్శన చక్రాన్ని తన భక్తుడి దగ్గర ఉంచిన ఏకైక సందర్భం అంబరీషోపాఖ్యానము. ప్రహ్లాదుడికి కూడా ఇవ్వలేదు. అంటే, ప్రహ్లాదుడు తక్కువ వాడని కాదు. ఒకొక్కళ్ళకీ ఒకొక్క రకమైనటువంటి వైభవం చూపిస్తూ ఉంటాడు భగవంతుడు. అంచేత, ఈ వచనం బాగా చదువుకోవాలి.

"కమ్మేదినీకాంతుండు సంసారంబువలని తగులంబు విడిచి నిర్మలుండై" – అవన్నీ వదిలితే నిర్మలత్వం వస్తుంది. అవన్నీ పట్టుకుని, "I am pure" అనుకుంటే కుదరదు. ఎక్కడికెళ్ళినా పెళ్ళాం, పిల్లలు గుర్తువస్తున్నారనుకోండి, pure ఏమిటి? అట్లా రాకూడదు. అప్పుడు, అక్కడ భగవంతుడితో ఉండడమే కదా! ఎప్పుడు, ఎక్కడ, ఏది ప్రస్తుతమో అక్కడ ప్రస్తుతమైన దైవంతో ఉండడం తప్ప, ఇవన్నీ గుర్తుతెచ్చుకుంటున్నాడనుకోండి, అయ్యో! మా ఆవిడ వస్తే బావుండేదే అని భావించామనుకోండి, అదే మాట పదిమంది కూడా అంటారు, "ఆవిడ వస్తే చాలా బావుండేదండీ" అని. అప్పుడు వాళ్ళందరముందూ వెక్కివెక్కి ఏడవడం అన్నమాట! అసలు ఆ భావం లేనివాడిని కూడా అప్పుడప్పుడూ విష్ణువు కెలుకుతూ ఉంటాడు, "అమ్మగారు వస్తే బావుండేది సార్!" అని ఎవరితోనో అనిపిస్తాడు. అవును బావుండేది అనాలి. బావుండేది గాని రాలేదు. ఇప్పుడు ఇదే. ఇప్పటికి ఇది ప్రస్తుతం ఇంతే! అలా మనకి ప్రతివాళ్ళకీ ఎక్కడికెళ్ళినా ముందు గుర్తువచ్చేది వీళ్ళే కదండి! అట్లాంటివన్నీ వదిలేసాడట. లేకపోతే, వ్యాపారం. తప్పదు! భార్యాపిల్లలు గుర్తు రారేమోగాని వ్యాపారం వెంట వచ్చేస్తూ ఉంటుంది. లేకపోతే, వృత్తి! మరి ఈయనకో? పెద్ద రాజ్యం ఉంది. కుర్చీ దిగితే ఎవడయినా పట్టుకుపోతాడేమో అన్న భయపడే రోజుల్లో దాన్ని ఎలా మర్చిపోయాడు? అదీ విష్ణువే. అంతా విష్ణువే అనుకోవడం వల్లే ఆయనకు నిర్మలత్వం వచ్చిందండి. కనబడుతున్నదంతా విష్ణువే. దాంట్లోంచి ఆయన ఏకాంతుడయ్యాడండి. ఏకాంతంలో ఏం జరుగుతుందంటే అతడు, తానే ఉంటారు. అప్పుడప్పుడూ తన్మయత్వం చేత అతడైపోతూ ఉంటాడు. మళ్ళీ తానై అయిపోతుంటాడు. తానుగా వస్తుంటాడు. అద్దైపోతూ ఉంటాడు, తానుగా వస్తుంటాడు, అద్దైపోతూ ఉంటాడు.

రామకృష్ణ పరమహంస మంచి ఉదాహరణ దీనికి. ఆయన గుళ్ళో పూజ చేస్తూ... సహస్రం చేయించుకోవడానికి వచ్చేవారు అమ్మవారి గుడికి. ఆ సహస్రం చేద్దామని అన్ని ఏర్పాట్లు చేసి, స్తోత్రం మొదలుపెట్టేసరికి ఆయన, అమ్మవారు మిగిలిపోతారు. ఆ అమ్మవారు ఏదేదో పలకరిస్తుంది, ఈయన ఆవిడతో ఏదో మాట్లాడుతూ ఉంటాడు, ఒకళ్ళు ఒకళ్ళు నవ్వుకుంటూ ఉంటారు. పూజ ఉండదు. ఇట్లా ఉండిపోతాడు. పూజకి వచ్చిన వాళ్ళు ఏమవ్వాలండి? సహస్రనామం సగంలో ఆపేసాడు. పూర్తి చెయ్యడు. వెళ్ళిపోయాడు. అక్కడే ఉన్నాడు. నవ్వుతూ ఉండిపోయాడు, వెర్రివాడిలాగా. వెళ్ళిపోవాలా ఇంటికి, పూజ అయ్యిన తర్వాత వెళ్ళాలా? మనకి భయం కదా! ఉందామంటే time అయిపోతూ ఉంటుంది. చిరాకు వస్తుంటుంది. ఆయన ఎప్పుడో నెమ్మదిగా 8 గంటలకి, 11:30 – 12 గంటలకి మళ్ళీ బయటకు వచ్చేవాడు. "ఏమయింది?" అనేవాడు. నీ బొంద అయ్యింది! ఏమయ్యింది అని అడిగితే, భక్తులకి ఎట్లా ఉంటుందండి? ఇట్లా మాటిమాటికీ జరుగుతుంటే ఇంక మనం గుళ్ళో పూజకి పనికిరామని, వేరే ఒక 10x10 గది కట్టించుకుని అందులో

ఉండిపోతాడు. "ఇంకెవరికైనా అప్ప చెప్పండి, నేను పూజలు చేస్తే ఊళ్ళో వాళ్ళకి ఇబ్బంది" అని చెప్పేసారు. ఎందుకయ్యింది? ఆ ఏకాంతంలో, శ్రీకాంతుడు నిన్ను ఏకాంతమున కలిసినప్పుడు నా గురించి చెప్పమని పాటలు పాడుతూ ఉంటాము కదా! ఇంకొకడికి చెప్పడం గురించి ఏముండదు. పాడుతూ ఉంటాము కదా ఏకాంతంగా ఉన్నప్పుడు నా గురించి చెప్పమ్మా అని. నీ గురించి ఆవిడకి గుర్తు ఉంటే అది ఆవిడకి ఏకాంతం కాదు కదా! ఆ ఏకాంతంగా ఉంటే గాని ఆయన రాడు! అది చూడండి! శ్రీకాంతుడు ఏకాంతంలో చేరతాడుట. ఏకాంతం అంటే, "ఏకో నారాయణో హరిః"

అతడు తప్ప ఇతరములు లేనటువంటి భావనలో స్థిరపడినప్పుడు భగవంతుడు కనిపిస్తాడు. అప్పుడు పరవశం కలుగుతుంది. "భక్తిపరవశుండయి యుండ నా రాచతపసికి భక్తలోకవత్సులుండగు పురుషోత్తముఁడు ప్రతిభట శిక్షనంబును." ఇటువంటి వారికి వ్యతిరేకంగా ఏమయినా వస్తే రక్షించే భారం భగవంతుడిదే. "ప్రతిభట శిక్షంబును నిజజనరక్షణంబును నిఖిలజగదవక్రంబుననగు చక్రంబు నిచ్చి చనియె నంత."

మొత్తం ప్రపంచంలో దానికి అడ్డులేదట. మొత్తం సృష్టి చక్రమే సుదర్శన చక్రం. సృష్టి చక్రమే ఆయన ఆధారంగా అది నడుస్తూ ఉంటుంది. అంతేగాని తిప్పుతూ కూర్చోడు దాన్ని. మనకి అవగాహనకి బొమ్మ ఇస్తే, బొమ్మలో ఇరుక్కుపోతాము. చాలా పెద్ద problem మనతో. ఏమిస్తే దానిలో ఇరుక్కుపోతాము. కూర్చుని దాన్ని తిప్పుతూ ఉండడం ఏమిటి వేళ్ళంతా నలిగిపోయేలా? పైగా చిన్న చక్రమా? సృష్టి చక్రం. ఆయన యొక్క ఆధారంతో తిరుగుతూ ఉంటుంది కాలం రూపంలో. ప్రకృతి–కాలము రెండూ కలిపి అలా తిరుగుతూ ఉంటాయి ఇన్ని లోకాలుగాను. అంచేత, దానికి ఏదీ అడ్డులేదు. "నిఖిలజగదవక్రంబుననగు చక్రంబు నిచ్చి చనియె నంత" అంటే, దానివల్ల ఏం జరుగుతుందంటే సృష్టి చక్రమే తను వశమయ్యిందంటే తన ఎంతటి వాడయ్యి ఉండాలండి? సృష్టి చక్రం మన వశం అయ్యిందంటే, సాక్షాత్తు విష్ణువే. విష్ణువే అంబరీషుడి రూపంలో ఉన్నాడని అర్థం చేసుకోవాలి, అంతే. అలా ఉన్నాడాయన.

> "తనతోడి నీడకైవడి
> ననురూపగుణాఢ్య యైన యాత్మమహిషితో
> జనవిభుఁడు ద్వాదశీవ్రత
> మొనరఁగ హరిఁ గూర్చి చేసె నొకయేఁ డధిపా."

నీడకైవడి ఉంటుందటండి ఆయన భార్య ఆయనతో. ఎంత అదృష్టం అనుకుంటారు మగవాళ్ళు కదా! నీడకైవడి భార్య ఉండడం అంటే అర్థమేమిటో తెలుసా? భార్య అంటే ప్రతి జీవుడికి అతడి స్వభావమే, గుర్తుపెట్టుకోండి. నీ స్వభావం ఎలాంటిదో అది నీ భార్య రూపంలో నీకు భగవంతుడు gift గా ఇస్తాడు pack చేసి! మా ఆవిడ నా మాట వినదండి అంటే నీ స్వభావం నీ మాట వినదు అని చెప్పడం. నీ స్వభావం నీ మాట వింటే నీ భార్య నీ మాట వింటుంది. ఇది సత్యం. ఈ దృష్టితో చాలా దంపతిని నేను చూసాను. చాలా సత్యం అది. రాముడికి ఇలాగే ఉంటుంది కదా భార్య! ఎంచేత? రాముని స్వభావం రాముడిని అనుసరించి ఉంటుంది. కృష్ణుడి స్వభావము? ఉండాలి కదా! కృష్ణుడు రాముడికన్నా ఎక్కువ కదా! ఉండదు. ఎందుకుండదో? ఎందుకుండదంటే ఆయనలో అన్ని స్వభావాలు ఉన్నాయి. ఆయన రుక్మిణిలాగ వినయంగా

ఉండగలడు, సత్యభామలగా పొగరుగా ఉండగలడు. అవతలవాడు వినయంగా అయితే మనమూ వినయం. అవతలవాడు ధూర్తుడు అయితే దానికి double. ఏది ఇచ్చినా x2 వేసుకోవడం. అట్లా ఉంటుంది. శకుని కనిపిస్తే శకునికి తాతలాగా ఉంటాడు కదా! ఎవరికి వాళ్ళ స్వభావము బట్టి తన స్వభావము. ఆయనకు అష్టప్రకృతులు కదా! అష్టప్రకృతులు ఉన్నాయి ఆయనలో. అదొక పద్ధతి. అది వైభవము.

ఇక్కడ భార్యకి భర్తగాని, భర్తకి భార్యగాని, దొరికినది దొరికినట్టు ఆ జన్మకి అనుభవించెయ్యమని చెప్తుంది మన సాంప్రదాయం. ఎందుకో తెలుసా? మార్చక! మార్చితే వీలుపడదు. మళ్ళీ వస్తుంది. మార్చినా అలాంటి వస్తువే వస్తుంది. అందుకనే నా స్వభావంలో మార్పు రావాలి కదా! స్వభావంలో మార్పు రావడానికే ఈ భార్యాభర్తలని ప్రకృతి కలుపుతుందండి. విధి కలుపుతుంది. విధి బలీయం కదా! అందుకని, marriages are made in heaven, and they result in experiencing hell! అది కూడా ఉంది. అంటే, స్వర్గంలో కలుపుతారంటే అర్థం ఏమిటంటే ఏ స్వభావానికి ఎటువంటి భార్యని ఏర్పరచాలి పురుషునికి. అలాగే స్త్రీ స్వభావాన్ని బట్టి పురుషుడు. అంచేత, పతివ్రతా ధర్మం, పాత్నీవ్రత్యము రెండూ ఉన్నాయి. స్త్రీకి పతివ్రతా ధర్మము – ఈసారికి వీడిని ఇచ్చాడు. ఇష్టం ఉన్నా, లేకపోయినా అంగీకరించేటటువంటిది. ఓ పని అయిపోతుంది! సాపు చేస్తుంది! గయ్యాళి భార్య ఉందంటే సాపు చెయ్యదండీ! మెత్తబడిపోతారు. కొంతమంది నవ్వుతున్నారు అక్కడా ఇక్కడా! అట్లాగే చాలా కఠినాత్ముడైన భర్త వచ్చాడనుకోండి. సక్కుభాయికి రాలేదు? వచ్చాడు. భక్తురాండ్రులందరికీ భర్తలు ఎలాంటి వాళ్లొచ్చారండి? ఎక్కువ ఇదే ఉంటుంది. అక్కడక్కడా అనుకూలం అయినటువంటి వారొస్తారు. ఎంచేత? నీకు కర్మక్షాలణానికి ఏర్పాటు చేసాడు భగవంతుడు ఈ భర్తని. అలాగే పురుషుడికి కర్మక్షాలణానికి ఈ భార్యని ఏర్పాటు చేస్తాడు. ఆమె ద్వారా నీకు కర్మక్షాలణం అయిపోతుంది. ఆయన ద్వారా నీకు కర్మక్షాలణం అయిపోతుంది. అందుకని, it's a committment. ఇంక అంతే! అట్లా మార్చుకోకుండా ఉన్నదానితో ఒక law of acceptance అని చెప్తూ ఉంటారు. నీ వశంలో లేనిది నువ్వు ఏం మారుస్తావు? ఎదుటివాడి స్వభావం నువ్వు మార్చగలవా? మార్చలేవు. నీ స్వభావం మార్చుకోగలవా? మార్చుకోలేవు. మరి ఎలా? దైవాన్ని ఆరాధనా చేసుకుంటూ కొద్దికొద్దిగా కొద్దికొద్దిగా మార్చుకో. నువ్వు మారుతూ ఉంటే పరిసరాలు నీకు మారుతూ ఉంటాయి.

అంచేత, ఇక్కడ "అనురూప" అంటే అంబరీషుడికి భార్య కూడా అంబరీషుని వంటి స్వభావమే కలిగి ఉంది. చూడడానికి కూడా వాళ్ళిద్దరూ కాస్త ఒకటిగానే ఉన్నారేమో అనిపిస్తారు. "మేనత్త-మేనమామ బిడ్డలాండి?" అని అడుగుతారు. కాదు. చాలాచోట్ల అట్లా కాకుండానే అట్లా ఉంటారు. ఇదేంటి! ఇద్దరికీ ఒకే పోలికలు ఉన్నాయంటారు. పృథు చక్రవర్తి కథలో కూడా మీకు అట్లా వస్తుంది. పృథు చక్రవర్తి ఆయన భార్య. అట్లాగే అంబరీషుడి భార్య. అదృష్టవంతులు కదా! అలాంటి భార్య ఉంటే మేము కూడా అంతటివాళ్ళు అయిపోతాము అనుకుంటారు! అలాంటి భార్య ఉంటే అంటే, నీలో అలాంటి స్వభావం ఇదివరకే ఏర్పడి ఉంటే నీకూ అలాంటి భార్య ఉంటుంది. అలా లేదుట అంటే ఇప్పుడు ఏర్పాటు చేసుకోవాలి. Syllabus అదే life కి. మనకి జీవితంలో ఈ జన్మకి syllabus ఏమిటంటే నీ భార్య రూపంలోను, నీ సంతానం రూపంలోనూ, నీ బంధుమిత్రులు రూపంలోనూ, నీ syllabus నీకిచ్చేస్తారు. వాళ్ళయందు నీ కర్తవ్యము... "వాయిముడు" అంటారు అరవంలో! మారుమాట్లాడక చెయ్యడం, నిర్వర్తించడం. నాకే ఎందుకు జరిగిందంటే మరి నీకే

ఎందుకు దొరికిందని ప్రశ్నకి సమాధానం కూడా అదే. మాస్టరుగారు ఒకళ్ళ దగ్గరకి వెళ్ళినప్పుడు, "వ్యాపారంలో ఈ నష్టం నాకే వచ్చింది మాస్టారు, మిగతావాళ్ళకి రాలేదు" అంటే, "అదేరా నీకే ఎందుకు వచ్చిందంటావు?" అనేవారు. అందరకీ రాలేదు, నాకెలా వచ్చిందంటున్నాడు, ఎందుకొచ్చింది అంటున్నాడు. "అదే ఎందుకొచ్చిందని" సమాధానం చెప్తుంటారాయన! ఎంచేత? మనకే ఎందుకిచ్చాడండి ఈ మొగుడిని? మన అక్కయ్యకి ఇటువంటి మొగుడిని ఇవ్వలేదు, మన చెల్లులికి ఇటువంటి మొగుడిని ఇవ్వలేదు. మా ఆడపడుచు ఎంత అదృష్టవంతురాలు అనుకుంటూ ఉంటారు కదా! అలాంటి మొగుడులు కొంతమంది వస్తారు special గా. ప్రతి స్త్రీకి తన మొగుడు special ఎన్నో రకాలుగా. అడగకూడదు. చెప్పరుగాని పాపం వాళ్ళు... స్త్రీ హృదయం చాలా లోతైనదట. పసిఫిక్ మహాసముద్రం కన్నా లోతుగా ఉంటుందట. వాళ్ళు అన్నీ చెప్పరు. అన్నీ చెపితే మనం బతకం! చచ్చిపోతాము! కొన్నికొన్ని వింటుంటేనే చచ్చిపోతాము కదా మనం! అన్నీ అన్నారనుకోండి, అక్కడిక్కడే పేలిపోతాము! అంచేత, అట్లాగే కొంతమంది... మా friend భార్య... friend భార్య బావుంటే మంచిది కాదు. నీకిటువంటి భార్య ఎందుకొచ్చింది? This is what you need for this life. ఇవన్నీ ఎందుకు చెప్తున్నానంటే పద్యం వచ్చింది కాబట్టి కొంత మన విషయం కూడా చెప్పుకోవాలి కదా!

అంబరీషుడికి అట్లా "తోడి నీడకైవడి" – నీడలాగా వెంటపడి ఉంటుంది. "అనురూపగుణాఢ్య యైన యాత్మమహిషితో" – ఆత్మ మహిషి అంటే అర్థం అదే. ఆత్మకి మహిషి ఎవరయ్యా అంటే స్వభావము. ఇప్పుడు మన స్వభావము బావుంటేనే కదండి మనం ఈ కార్యక్రమాలు చేస్తాము! లేకపోతే, పొద్దునే లేవాలా అనిపిస్తుంది. స్వభావమే అంటుంది. ప్రార్థన చెయ్యడానికి స్నానం ఎందుకు? ప్రార్థన స్నానం లేకుండానే చెయ్యొచ్చు కదా అని చెప్తుంది స్వభావము, కదా! అప్పుడప్పుడూ చెప్తూనే ఉంటుంది. ఈ పూటకి స్నానం మానెయ్యి అని. ఇవన్నీ ఎవరు చెప్తున్నారు? స్వభావం చెప్తోంది. గోంగూర పచ్చడి వేస్తే BP అని తెలిసి కూడా తింటాము కదా! ఏమిటది? నీకు తెలుసు తినకూడదని. కానీ స్వభావం తినెయ్యమంటుంది. తర్వాత చూసుకుందాం అంటుంది. ఇలా ప్రతీది స్వభావం వినదు. దాన్ని మనతో బాగా స్నేహం చేసుకుని, ప్రేమతో, లాలనతో దాన్ని మనకి అనుగుణంగా చేసుకోవడమే మొత్తం సాధన. అంతకన్నా ఇంకేమి లేదు. ఆత్మ ఎప్పుడూ పరిశుద్ధమే. స్వభావం వల్లే ఇబ్బందులు. అలాంటి స్వభావం ఆయనకి లేదు. ఆయనకి అంతా అనురూపం.

> "... జనవిభుఁడు ద్వాదశీవ్రత
> మొనరఁగ హరిఁ గూర్చి చేసె నొకయేఁ దధిపా."

ఒక సంవత్సరం ద్వాదశీవ్రతం చేసాడటండి. భగవత్ భక్తులకి భగవంతుడే వేడుకగా వైభవం కలిగించడానికి కొన్ని సంకల్పాలు కలిగిస్తూ ఉంటాడు. ఆరంభపరిత్యాగి నిజమైనటువంటి భక్తుడు, యోగి. సంకల్పములు సన్యసించి ఉంటాడు భక్తుడైనా, యోగైనా. భక్తులకి కాని, యోగులకి కాని మాటిమాటికి ఇట్లా రజస్సులోంచి సంకల్పాలు పుట్టుకుంటూ రావు. రజోగుణం ఉన్నచోట సంకల్పాలు పుట్టలు, పుట్టలుగా వస్తూ ఉంటాయి. సత్వగుణం ఉన్నచోట సన్యస్త సంకల్పాలు. ఇక్కడికెళ్దామా, అక్కడకెళ్దామా, అది చేద్దామా, ఇది చేద్దామా, ఇలా రావు. Saturn అనే పుస్తకంలో auto-throws అని చెప్పాను. అంటే, లోపలినుంచి ఒక ఊపుగా వస్తుందన్నమాట. ఇంక ఆ ఊపు మన్ని ఊపేసి పడేస్తుంది. అంతటితో ఆగిందా?

ఇంకో ఊపు వస్తుంది, ఇంకో ఊపు వస్తుంది. ఇట్లా ఊగుతూ, ఊగుతూ ఉంటే తల తిరిగిపోతుంది. అంచేత, రజోగుణప్రవృత్తి అనేటటువంటిది భగవత్ భక్తులకి ఆరాధనలో ఉండేటటువంటి నిర్మలత్వము బట్టీ తగ్గుతూ వస్తూ ఉంటుంది. సత్వగుణం పెరుగుతూ వస్తూ ఉంటుంది. వాళ్ళకేమీ సంకల్పాలు కలగవు. ఒకవేళ ఎప్పుడన్నా కలిగితే అది భగవత్ సంకల్పమే అని భావన చేసి నిర్వర్తిస్తాడు.

అంబరీషుడు సంకల్ప సన్యాసం కూడా చేసినటువంటివాడు. ఏదీ తనకి తానుగా సంకల్పించడు. అటువంటి వాడికి ద్వాదశీవ్రతం భగవంతుని గురించి చేద్దామని అనిపించింది. ఎందుచేత? ఈ ద్వాదశీవ్రతం ఇదివరకూ ఋషులు నిర్వర్తించారు. అత్రి, అనసూయ నిర్వర్తించారు ద్వాదశీ వ్రతాన్ని. అలా నిర్వర్తించినప్పుడల్లా దైవమే సంతతిగా పొందారు వాళ్ళు – దత్తాత్రేయుడిని పొందుతారు. ద్వాదశీవ్రతాన్ని ఆచరించి దత్తాత్రేయుడిని పొందుతారు అత్రి–అనసూయ. అంటే, భగవంతుడి యందు అప్పటికే ఇమిడి ఉన్నారు. భగవంతుని గూర్చిన భావనే, భగవంతుడి గూర్చినటువంటి కార్యమే ఆయనకి తట్టింది – పోనీ ఒక సంవత్సరం పాటు మనం engage చేసుకుందామని. ఆ విధంగా ఒక ద్వాదశీవ్రతం అంటే సంవత్సరంలో ఇరవైనాలుగు ద్వాదశులు వస్తాయి – శుక్లద్వాదశి, కృష్ణద్వాదశి. ఈ రెండు ద్వాదశలప్పుడూ... ద్వాదశీవ్రతం అంటే ఏమిటంటే ఏకాదశినాడు ఉపవాసం ఉండి... దశమినాడు రాత్రే దానికి మనసు లగ్నం చేస్తాడు. దశమి లగ్నం చేసి, ఉపవసించడం అంటే దైవానికి దగ్గరగా చేరడం. అప్పటినుంచే భావన. ద్వాదశినుంచీ భావన, ఏకాదశంతా భావన. ద్వాదశంతా అంతా భావన. ద్వాదశి సంధ్యా సమయంలో ఆ వ్రతానికి తృటి అర్పణం చేస్తాడు.

ఇట్లా ఇరవైనాలుగు ఏకాదశులు చేసే విధానం ఉన్నది. అది మనకి భాగవతంలోనే ముందు స్కంధాల్లో వస్తుంది. దత్తాత్రేయుడు, దుర్వాసుడు, చంద్రుడు పుట్టిన సందర్భం. అందుకనే ఈ వ్రతం చేస్తుంటే దుర్వాసుడు రావడం జరుగుతుంది. దుర్వాసుడు చాలా ఒక తోకచుక్కలాంటి వాడు, ఎప్పుడొస్తాడో తెలియదు, ఎందుకోస్తాడో తెలియదు. ఆయన వచ్చి వెళ్ళాడంటే తర్వాత అంతా కూడా... ఆయన పరీక్ష పెడతాడు. ఆ పరీక్షలోంచి నెగ్గుకొస్తే వాడింక మహావైభవంలోకి ప్రవేశిస్తాడు. ఆయన రుద్రమూర్తి. త్రిమూర్తులలో రుద్రుడి రూపంలో దుర్వాసుడు పుడతాడు అంశగా. విష్ణు అంశగా దత్తాత్రేయుడు పుడతాడు. అటుపైన బ్రహ్మ అంశగా చంద్రుడు పుడతాడు. ముగ్గురూ కలిపి మళ్ళీ దత్తాత్రేయుడిగా ఉంటారు. అంటే ఈ కథ ద్వాదశీ వ్రతం చెయ్యడం వల్ల దుర్వాసుడికి connection. ద్వాదశీవ్రతం ఈ విధంగా భక్తిగా నిర్వర్తించుకుంటూ ఉంటాడు.

> "ఇట్లు వ్రంతంబు సేసి యా వ్రతాంతంబునం గార్తికమాసంబున మూఁడు
> రాత్రులుపవసించి కాళిందీజలంబుల స్నాతుండయి మధువనంబున
> మహాభిషేకవిధానంబున విహితపరికరసంపన్నుండయి హరి నభిషేకంబు
> సేసి మనోహరంబులయిన గంధంబులు సమర్పించి యభినవామోదంబు
> లైన పుష్పములం బూజించి తదనంతరంబ."

అలా సంవత్సరం అంతా చేసాడు. కార్తిక మాసం దానికి వ్రత సమాప్తి. అంటే, కార్తిక మాస శుద్ధ ద్వాదశి అనుకోండి వ్రతసమాప్తి. అప్పుడు బహుళ ద్వాదసిలో మొదలుపెట్టాడండి వ్రతం. అప్పుడు ఇరవైనాలుగుకి కార్తికమాస శుద్ధ ద్వాదశి వస్తుంది. ఆ విధంగా చేసి, "గార్తికమాసంబున మూఁడు రాత్రులుపవసించి" – రాత్రి పూట భోజనం చెయ్యలేదు. ఈ వ్రతం చేసినటువంటి వారు దశమి, ఏకాదశి, ద్వాదశి, ఈ మూడు రాత్రులూ ఉపవసిస్తారు. విష్ణు చింతన చేస్తారు. ఏకాదశినాడు షోడషోపచార పూజ విష్ణువుకి చేస్తారు. విష్ణు స్తోత్రంతో అభిషేకం చేస్తారు. అల ఏకాదశి అంతా నడుస్తుంది. ఏకాదశి కూడా ఉపవాసం చేస్తారు రాత్రి. దశమి ఉపవాసం, ఏకాదశి ఉపవాసం.

> "... కాళిందీజలంబుల స్నాతుండయి మధువనంబున
> మహాభిషేకవిధానంబున విహితపరికరసంపన్నుండయి ..."

అభిషేకానికి, మహాభిషేకం చెయ్యడానికి అన్ని ఏర్పాట్లు చేసుకున్నాడు. "హరి నభిషేకంబు సేసి" – హరికి అభిషేకం చెయ్యడానికి విష్ణుసూక్తముల పారాయణ, శ్రీసూక్తముల పారాయణ సాంప్రదాయంగా చేస్తుంటారు. పురుషసూక్తం, శ్రీసూక్తం, విష్ణుసూక్తాలు అన్నీ పారాయణ చేస్తూ అభిషేకం చేస్తారు. ఆ పదహారు ఉపచారాలు చేస్తారు.

> "... మనోహరంబులయిన గంధంబులు సమర్పించి యభినవామోదంబు
> లైన పుష్పములం బూజించి తదనంతరంబ."

ఆ విధంగా చేసి

> "పాలేఱై ప్రవహింప నంగరుచులుం బ్రాయంబులున్ రూపము
> ల్మేలై ధూర్తులుగాక వెండిగొరిజ ల్హేమోరుశృంగంబులుం
> గ్రాలం గ్రేపుల యఱ్ఱునాఁకుచును రంగచ్చేలలైయున్న మం
> దాలన్ న్యర్బుదషట్క మిచ్చె విభుఁ డుద్యద్వైదికశ్రేణికిన్."

ఎప్పుడూ కూడా ఇలాంటి పూజలు, వ్రతాలలో బాగా దానధర్మాలు చేసుకోవాలి. అప్పుడు చేసిన దానధర్మాలకి చాలా విశిష్ఠమై అనుగ్రహం లభిస్తుంది. దాన్నే మనవాళ్ళు పుణ్యం లభిస్తుంది అంటారు. దైవానుగ్రహం చాలా లభిస్తుంది. ఎందుకంటే, జీవుల రూపంలో ఉన్న దైవాన్ని సంతోషింప చెయ్యడం వల్ల. అవి ఎలా ఉన్నాయంటే, దానం చేసినటువంటివి, గోవులు... పూర్వకాలంలో విపరీతంగా గోవులు దానం చేస్తుండేవారు. అవి ఎలా ఉన్నాయి? ఒక పెద్ద పాలసముద్రంలాగా ఉందండి. మొత్తం గోసమూహం అంతా కూడా, తెల్లటి గోవులు, పుష్టిగా ఉన్నాయి, కదులుతూ ఉన్నాయి తరంగాల్లాగా. చూడండి మనకి పొద్దున్న పూట ఒక సరస్సుల్లో కాంతులు పడితే ఎలా తళతళలాడుతుంది? అట్లా సూర్యకాంతి అలా గోవులమీద పడుతుంటే ఆ కాంతి ప్రతిబింబించి వాటి కదలికవల్ల ఒక పెద్ద పాల సరసల్లే ఉందట. చక్కని దూడలు ఎంతో అందంగా ఉన్నాయట. అవి ఎంతో ముద్దు వస్తున్నాయట. "దూర్తులు గాక" – పొడిచేటట్టుగాను, కుమ్మేటట్టుగాను లేవట. ఆవులుగాని, దూడలుగాని, వాటి కొమ్మలన్నిటికిని కూడా బంగారు తొడులుగు వేసారటండి. అంటే సంపద అటువంటిది

కదా! అంచేత, బంగారు తొడుగులు వేసారట. ఆ ఆవులు చాలా పుష్టిగా, తుష్టిగా, తెల్లగా, పాలవలే ప్రకాశిస్తూ ఉంటే, వాటియొక్క కొమ్ములు బంగారు కాంతులతో తేజరిల్లుతుంటే... ఒకసారి ఊహించండి ఎలా ఉంటుందో! హిరణ్మయ కాంతులు, స్వచ్ఛమైన తెల్లటి కాంతి సరస్సుగా ఉందట. కదలికలతో ఉందట. దూడలన్నీ కూడా గోవుయొక్క పాలను తాగుతూ ఉన్నాయట. అందుకనే, ఇంట్లో మనం ఏమయినా ఆవు బొమ్మ పెట్టుకుంటే ఆ దూడ ఆవు పక్క ఇట్లా వెర్రిమొహం వేసుకుని చూస్తున్నట్టు పెట్టుకోకూడదు. పాలు తాగుతున్నట్టు ఉండాలి. ఆవుపాలు తాగుతున్నట్టుగా దూడ ఉండాలి. అంతేకాదు, దూడ అట్లా ఏమీ తెలియనట్టుగా నించున్నట్టుగా పెట్టుకోకూడదు. దూడ పాలు తాగుతున్నట్టుగా ఉండాలి. ఆవు ఏం చేస్తుంది? దూడ పురుషం దగ్గర తాకుతూ ఉంటుంది. అంటే, దూడని ఆవు లాలిస్తూ ఉంటే, దూడ పాలు తాగుతూ ఉంటే, ఆ ఆవు ఎంత ఆనందంగా ఉంటుంది? అదీ ఆవుకి చిహ్నం. గోవంటే అది. తెల్లటి గోవు, పుష్టైన గోవు, పొదుగునిండా పాలు ఉన్నాయి, దూడ తాగుతోంది, తల్లి పృచ్ఛం నాకుతోంది. వాత్సల్యానికి చిహ్నం అది. ఆ విధంగా ఉండేటటువంటి ఆవులని కొన్ని కోట్లండి, దానం ఇచ్చాడట. ఇలా అప్పుడప్పుడూ అవకాశం ఉన్నప్పుడు మహాత్ములు మానసికంగా దానం ఇచ్చేస్తుంటారు.

అంచేత, "మం దాలన్ న్యర్బుదషట్క" — ఒక ఆరు వందల కోట్లు ఇచ్చేసాడట. ఆరువందలకోట్ల ఆవులు ఎక్కడ పడతాయండి? ఆ విధంగా దానం చేసాడట. ఎవరికీ? "దుద్యద్వైదికశ్రేణికిన్" — ఉత్తమైనటువంటి, వేదములన్నీ బాగా తెలిసినటువంటి వారిలో ఉత్తములైనటువంటి వారికి దానం ఇచ్చాడట. అంత మందున్నారన్నమాట వాళ్ళు కూడా. ఇప్పుడు ఒక్కడంటే ఒక్కడు కనబడదు కదా!

> "పెక్కుండు విప్రవరులకు
> గ్రక్కున నతిభక్తితోడఁ గడుపులు నిండం
> జొక్కపుటన్నం బిడి విభుఁ
> డొక్కెడఁ బారణము సేయు నుద్యోగింపన్."

అట్లా దానం ఇచ్చేసి, తర్వాత అందరినీ కూర్చోబెట్టి భోజనాలు పెట్టాడండి. "గ్రక్కున నతిభక్తితోడఁ గడుపులు నిండం" — భోజనం పెడితే చాలనిపించాలటండి. సుప్తి చెంది చాలనాలి. అది కారం ఎక్కువ అవ్వడం వల్ల, ఉప్పు ఎక్కువ అవ్వడం వల్ల ఇంక చాల్లెండి అనకూడదు! సుప్తితో వాడు చాలనాలి. "త్రుప్తాత్మా, త్రుప్తాత్మా, త్రుప్తాత్మా" అంటాడుట జీవుడు భోజనం చేసినతర్వాత. భాష రాదు గానీ లోపల అనుకుంటాడుట — ఇంక చాల్లే, ఇంక చాల్లే, ఇంక చాల్లే అనుకుంటాడు. వాడు ఇంక చాలని మూడు సార్లు అనుకుంటే పెట్టినవాడు అనుగ్రహింపబడ్డట్టే. అట్లా పెట్టాలి. ఈ రోజుల్లో పెట్టడం సులభమే, ఎందుకంటే ఎవడూ ఏమీ తినడు! ప్రతివాడికీ భయమే, ఏం తింటే ఏం వస్తుందో అని కదా! అంచేత, పెడుతుంటేనే చేతులు అడ్డంగా పెట్టేస్తుంటాము. ఏది ఏమయినప్పటికీ తృప్తి పరచాలి కదా! అంచేత, తృప్తి కలిగేటట్టుగా ఆ విధంగా భోజనాలు పెట్టాడటండి. పెట్టేసి ఇంక అప్పుడు తను ముగింపు కార్యానికి వచ్చి, ఏదో ఆచమనం చేసి, దేవుడికి ఉద్వాసం చెప్పి, తను ఇంక భుజించాలన్నమాట. అది ఎప్పుడుట? ద్వాదశి ఘడియలు అయిపోయే లోపల చెయ్యాలి.

అలా ఉన్న సందర్భంలో, ఇంకొక కథానాయకుడు వస్తాడు కదా! “అయ్యవసరంబున”. అంటే, అదే సమయంలో, ఎదో emergency వచ్చినట్టు వచ్చేస్తాడాయన. ఎప్పుడూ అంతే కదా! దుర్వాసుడు ఎప్పుడొచ్చినా emergency. But that emergency is followed by tremendous grace. ఆయన వచ్చి సవ్యంగా వెళ్ళాడట అంటే ఇహ ఎక్కడికి వచ్చాడో వాళ్లకి విపరీతమైన ఆశీర్వచనం. ఎందుకంటే, శివుడే కదా! ఆయన్ని దుర్వాసుడని ఎందుకుని అన్నారో తెలుసా? ఎక్కడా ఒక్క క్షణం ఉండలేడుట. ఎక్కడున్నా చాలా కంపరం ఎత్తుతుంది దుర్వాసుడికి. అది ఎంతటి అగ్ని ప్రజ్ఞ అంటే, అసలు సృష్టిలో కంపరంగా ఉంటుందట ఆయనకి ఉండడానికి. అది చూడండి! ఎంత వైభవం కలిగినటువంటి సృష్టి! విష్ణువు అందులోనే ఉంటాడు కదా! కానీ ఆయనికి అది చాలదు. ఈ సృష్టిని నువ్వు చూసుకో, అవసరానికి నన్ను పిలు అని, ఎక్కడో చల్లగా ఉండేచోట... కంపరం కదా! మంచుకొండ మీద కూర్చుంటాడు. మంచు అనిపించదు కదా ఆయనకి! ఈయన వల్లే మంచుగడ్డకి అంటుతుంది తప్ప, మంచు వల్ల ఈయనకి ఎంత చల్లదనం వస్తుందో తెలియదు. కూర్చుని ఉపశమనం చెందుతూ ఉంటాడు. ఊర్ధ్వముఖుడై ఉంటాడు. ఊర్ధ్వరేతస్కుడు అని చెప్పాను కదా! అది అగ్నే. అలాంటివాడు తిరుగుతున్నప్పుడు ఎక్కడా ఉండలేదు దుర్వాసుడు. అతడిని ఎవరూ ఉంచుకోలేరు కూడా! పోనీ మూన్నాళ్ళు ఉండమందామని కూడా ఎవరూ అనుకోరుట. ఉంటే వీళ్ళకి కాలిపోతుంది. అంత తేజస్సు మరి. మహత్తరమైన తేజస్సు. మామూలుగా సినిమాల్లో చూపిస్తూ ఉంటారు దుర్వాసుడిని, అలా కాదు సుమా! ఆయన అగ్ని స్వరూపుడు. మహత్తరమైన తేజోమూర్తి. ఎక్కడయినా అనుగ్రహించాలన్నా, రాక్షసులని ఆగ్రహించాలన్నా ఆయనే. ఆయన ఆగ్రహిస్తే అంతా కంపిస్తుంది. అనుగ్రహిస్తే అంతా వర్షిస్తుంది. అలాంటి...

“భాసుర నిగమపదోప
న్యాసుఁడు సుతపోవిలాసుఁ డనుపమయోగా
భ్యాసుఁడు రవిభాసుఁడు దు
ర్వాసుఁ డతిథి యయ్యెఁ దన్నివాసంబునకున్.”

ఇంట్లోకి సూర్యుడొచ్చేసినట్టుంటుందండి దుర్వాసుడు. ఎండ వస్తేనే భరించలేము కదా ఇంట్లోకి! సూర్యుడే వచ్చేస్తే! “భాసుర నిగమపదోప న్యాసుఁడు.” నిగమాలంటే తెలుసు కదా! Danger. ఆపదములే ఉపన్యాసములుగా కలవాడటండి. న్యాసము ఉపన్యాసము. అంటే కదులుతున్న వేదం. నిగమము పద ఉపన్యాసము. న్యాసమంటే ఉచ్ఛ్వాస, నిశ్వాస. ఉపన్యాసమంటే? ఉచ్ఛ్వాస, నిశ్వాసలని ఏది నిర్వర్తిస్తుందో అదే ఉచ్ఛ్వాస నిస్వాసల ద్వారా ప్రకటింపబడితే అది ఉపన్యాసం అవుతుందండి. ఏదిపడితే అది మాట్లాడితే అది ఉపన్యాసం అవ్వదు. శ్వాసని ఎవరు నిర్వర్తిస్తున్నారు? స్పందన. స్పందనని ఎవరు నిర్వర్తిస్తున్నారు? స్పందనాన్ని నిర్వర్తించేటటువంటి వాడే స్పందనం నుంచి, వ్యాస నుంచి, వాచకం రూపంలో మాట్లాడుతుంటే... న్యాసమంటే ఉచ్ఛ్వాస, నిశ్వాస. అటువంటివాడు పలికే వాచకం అది ఉపన్యాసం. ఏమిటి ఈయన ఉపన్యసిస్తుంటాడు? అది నిగమము. ఆయన ఉపన్యసిస్తుంటే, మాట్లాడుతుంటేనే వెలుగు వచ్చేస్తుందట. “భాసురత్వం” – మాట్లాడితే వెలుగోస్తుందండి. అంటే, each time he speaks, పుంజములు, పుంజములుగా కాంతి వస్తుంది. అటువంటి వాడు.

"భాసుర నిగమపదోప న్యాసుఁడు సుతపోవిలాసుఁ" ఆయనకి child's play, పిల్లాట తపస్సు. విలాసంగా తపస్సు నిర్వర్తిస్తుంటాడట. "సుతపోవిలాసుఁ డనుపమయోగా భ్యాసుఁడు." "ఉపమా" అంటే ఇంక మరి దాన్ని విడదీయడానికి వీలులేదు. "మను" అన్న పదానికి అంత ఉందండి. "అను ఉపమానము" అంటే దైవమే ప్రతీకగా ఉన్నటువంటివాడు, యోగముచేత అతడే దైవంగా వర్ధిల్లుతుంటాడు. "డనుపమయోగా భ్యాసుఁడు" అంటే ఎప్పటికీ విడదీయరానటువంటి అనుసంధానం దైవముతో ఉన్నటువంటివాడు. "రవిభాసుఁడు" — సూర్యుడి వలే మహత్తరమైనటువంటి తేజస్సు కలిగినటువంటివాడు. దుర్వాసుడు ఎక్కడా ఒక్క క్షణం కూడా నిలబడలేనటువంటి వాడు. అలాంటి వాడు ఆ సమయంలో అతిథిగా వచ్చాడండి.

"అ ట్లతిథియై వచ్చిన నమ్మునివల్లభునకుఁ బ్రత్యుత్థానంబు సేసి
కూర్చుండ గద్దియ యిడి పాదంబులు గడిగి పూజించి సేమం బరిసి
తనయింట నన్నంబు గుడువు మని నమస్కరించిన నమ్మహాత్ముండు
సంతసించి భోజనంబునకు నంగీకరించి నిర్మలంబులగు కాళిందీ
జలంబులం బరమధ్యానంబు సేయుచు మునింగి లేచి రాక తడవు
సేసిన ముహూర్తార్థావసిష్ట యగు ద్వాదశియందు బారణ సేయ వలయుటఁ
జింతించి బ్రాహ్మణాతిక్రమదోషంబునకు శంకించి విద్వజ్జనంబుల
రావించి వారల నుద్దేశించి."

అతిథిగా వచ్చాడంటే అర్థమేమిటంటే చెప్పాపెట్టకుండా వచ్చాడని అర్థం. ఇప్పుడు appointment లేకపోతే ఎవరికీ ఇంట్లో అన్నాలు పెట్టరు కదా! అప్పటికప్పుడు వస్తే అన్నం పెట్టడానికి చాలా విసుక్కుంటారు. కానీ మన సాంప్రదాయం ఏమిటంటే భోజనం time కి వస్తే భోజనాలు పెట్టాలి. టిఫిన్ time కి వస్తే టిఫిన్ పెట్టాలి. Dinner time కి వస్తే dinner పెట్టాలి. కాఫీ time కి వస్తే కాఫీ ఇవ్వాలి. పడుకునే time కి వస్తే పడకకి ఏర్పాటు చెయ్యాలి. మనం అప్పుడు ఏ విధమైన కార్యక్రమంలో ఉంటామో, అదే అతిథికి కూడా బాగా చెయ్యాలి. అప్పుడు అతిథి అయ్యాడు. అది వారనక్షత్రములతో సంబంధం లేకుండా వచ్చేటటువంటివాడు. ఇప్పుడు వచ్చాడేంటి అనుకోవడానికి వీలులేదు. వీడి దుంపతెగ, ఇప్పుడు దిగేడేంటి! అనుకోవడానికి వీలులేదు. "పొద్దునే వచ్చిన వాన, సాయంత్రం వచ్చిన బంధువు అలా పూటకి ఉండిపోతారు" అని ఒక సామెత ఉంది.

అట్లాగే ఈయన వచ్చాడు సాయంత్రం వేళ. అంచేత, రాంగానే ముందు దణ్ణం పెట్టాడు. కూర్చోడానికి ఆసనం చూపించాడు. పాదములు కడిగాడు. పూజ చేసాడు. అప్పుడు కదా శాంతి వస్తుంది! వచ్చిన అగ్ని స్వరూపం అప్పుడు కొంత శాంతిస్తుంది. అటుపైన, "సేమం బరిసి" — కుశలప్రశ్నలు అడిగాడు. అడిగిన తర్వాత, "తనయింట నన్నంబు గుడువు మని నమస్కరించిన" — నమస్కరించి, మా ఇంట్లో భోజనం చెయ్యండి అని అడిగాడు.

"... నమ్మహాత్ముండు

సంతసించి భోజనంబునకు నంగీకరించి నిర్మలంబులగు కాళిందీ
జలంబులం బరమధ్యానంబు సేయుచు ..."

సరే, భోజనం చేద్దామని వస్తాడు. ఆ పక్కనే కాళిందీ సరస్సులోకి వెళ్ళాడు స్నానం చెయ్యడానికి. "నిర్మలంబులగు కాళిందీ జలంబులం బరమధ్యానంబు సేయుచు" – ధ్యానం మొదలుపెడితే పరం అయిపోతూ ఉంటుంది. వీళ్ళంతా అలాంటి వాళ్ళు. అలా అయిపోతే ఎప్పుడొస్తాడో ఆయనకే తెలియదు. ఆయనే లేడు కదా! భగవత్ ధ్యానం చేస్తుంటే భగవత్ తత్వంలోకి ఇమిడిపోతారండి. వాళ్ళంతా అలాంటి వాళ్ళు. అంబరీషుడిదీ అదే పరిస్థితి. వచ్చిన మహర్షిది అదే పరిస్థితి. "బరమధ్యానంబు సేయుచు మునింగి" – అంటే దేంట్లో మునిగాడు? నీళ్ళలో కాదు. పరమధ్యానంలో మునిగాడు. ఇట్లా నీళ్ళలో మునిగిపోయాడు, ఇంక లేవలేదని చెప్పుకోకూడదు. పరమధ్యానంలో మునిగిపోయాడు. "లేచి రాక తడువు సేసిన" – రావట్లేదు, ఉండిపోయాడు. ఆలస్యం అవుతోంది. "ముహూర్తార్ధవశిష్ట యగు ద్వాదశియందు" – ద్వాదశి ముహూర్తం ఇంక అంతర్థానమైయ్యేటటువంటి ముహూర్తం వచ్చేసింది. అంటే, ఇంక అది last ముహూర్తం. ముహూర్తం అంటే నాలుగు నిమిషాలు. ఇంకా నాలుగు నిమిషాలే ఉందండి. ఆయన ఇంకా అక్కడే ఉన్నాడు. రాడు. ఎప్పుడొస్తాడో తెలియదు. ఆయనకే తెలియదు. ఎంచేతంటే, తన్మయత్వమైపోయాడు. అప్పుడేం చెయ్యాలి? ఆ సమయంలో ఈయన వ్రతం ముగించడానికి ఆచమనం చెయ్యాలి కనీసం. భోజనం చెయ్యడం తర్వాత విషయం. ఉపక్రమించాలి.

"బారణ సేయ వలయుటఁ జింతించి" – దాని గురించి భావన వచ్చిందట. "బ్రాహ్మణాతిక్రమదోషంబునకు శంకించి" – పుచ్చుకుందామంటే వచ్చినవాడు... ఆయన దుర్వాసుడే అవ్వక్కర్లేదు. ఎవరయినా తీసుకోవడానికి వీలులేదు. దుర్వాసుడు అవ్వడం ఇక్కడ మనకు అదనం. ఏ అతిథి అయినా భోజనానికి పిలిచి, ఆయన వచ్చే లోపల మనం చేతులు పెట్టేసి, నాకుతూ కూర్చోడానికి వీలులేదు. తెలుగులో మనం ఆగలేములెండి! ఆయన వస్తుంటేనే, "మరేం అనుకోబోకండి. నాకు కొంచెం sugar. నీరసం వస్తోంది, అందుకని తింటూ ఉంటాను. రండి!" అని చెప్పేస్తాడు వీడే! అలా కాదుట. సరే ముహూర్త కాలం ఉంది. ఆయనెప్పుడు వస్తాడో తెలియదు. ఏం చెయ్యాలో తెలియదు. అంచేత, "శంకించి విద్వజ్జనంబుల రావించి వారల నుద్దేశించి" పలికాడు. తెలిసిన వాళ్ళని పిలిచాడు. సొంతంగా నిర్ణయం చెయ్యకుండా, ఇప్పుడు నన్నేం చెయ్యమంటారని తెలిసినవాళ్ళని అడగడం అంటే ఏమిటో తెలుసా? అంబరీషుడి వరకూ విష్ణువుని అడగడమే. "స్వామీ! ఆ రూపంలో నువ్వు వస్తివి. అన్నం తింటానంటివి." ఆ రూపంలో వచ్చింది విష్ణువేగా అంబరీషుడికి! ఇంకోటి కాదుగా! "తింటానంటివి. అక్కడికి పోతివి. అట్లా ఉండిపోతివి. ఇప్పుడు నేనేం చెయ్యాలని?" విష్ణువునే అడుగుతున్నాడు. తెలిసిన వారి రూపంలో ఉండేటటువంటి విష్ణువుని అడుగుతున్నాడు.

"ముని నీరు సొచ్చి వెడలఁడు
చనియెడు ద్వాదశియు నింత సనియె న్నీలో
నన పారణయున్ వలయును
వినిపింపుం దర్హధర్మవిధి మెట్టిదియో."

ఆయనమే లోపలకి వెళ్ళాడు, బయటకు రాడు. ఈ లోపల ఈ ద్వాదశి బయటకు వెళ్ళిపోతోంది. ఆయన రాడు, ఇది వెళ్లిపోతోంది, ఇప్పుడు నేనేం చెయ్యాలని విష్ణువుని అడిగాడు. అడిగాడు. తెలిసిన వాళ్ళ రూపంలో ఉండేటటువంటి విష్ణువుని కోరాడు. కోరితే వాళ్ళు...

> "అతిథి వోయి రామి నధిప! యా ద్వాదశి
> పారాణంబు మానఁ బాడి గాదు
> గుడువుకుంట గాదు కుడుచుటయును గాదు
> సలిలభక్షణంబు సమ్మతంబు."

వాళ్ళు చెప్పారు. ఆయన రాలేదని. చెప్పి, నువ్వీ ద్వాదశ పారణ మానబోక. తినబోక, అతిథి కదా వచ్చినవాడు! అలా అని తినకుండా ఉండబోక. అందుకని, మంచినీళ్ళు పుచ్చుకుంటే తిన్నట్టు లెక్కేనట. వీళ్ళకి అది తిన్న లెక్కంటే, మరి ఆయనకి కాదేంటి? కాబట్టి, అట్లా వాళ్ళొక తీర్పు ఇచ్చారండి. సరే, విష్ణువే పరిష్కారం చూపించాడు కదా! చేస్తున్న వ్రతం విష్ణువు గురించి, ఆయన విష్ణువులో, ఆరాధించేది విష్ణువులో, వచ్చిన అతిథి విష్ణువు. ఇప్పుడు ఈ బ్రాహ్మణులు ఈ విధంగా సలహా ఇచ్చారు. అదీ విష్ణువే. సరే! ఆ పైన కథ విష్ణువే చూసుకుంటాడు. అంచేత, మంచినీళ్ళు పుచ్చుకుంటాడండి.

మనం మంచినీళ్ళు పుచ్చుకుని, ఈ పూటకి నిష్క్రమిస్తే సాయంత్రం మనం కూడా సంధ్యావేళలో మిగతా కథంతా కూడా బాగా వివరంగా పూర్తి చేసుకుందాము. మనకి కూడా ఇప్పుడు హోమం చేసేముందు, కుడుచుటయే కాదు, కుడవకుండడమే కాదు, ఉపాహారం సమ్మతము అని పెట్టేసుకున్నాము కదా! చూడండి ఎంత మార్పు తెచ్చేసామో కలియుగానికి! మాస్టరుగారిని అడిగాను, "ఏం మాస్టరుగారు, మనం పూజ ముందు పెట్టుకుని, ప్రవచనం తర్వాత పెడితే ఎలా ఉంటుంది?" అంటే, "ఇప్పుడయితే వింటారోయ్! తర్వాత వినరు!" అని చెప్పారు. మాస్టరుగారిని గురుపూజలప్పుడు అడిగాను, "ముందు పూజ చేసేసుకుని, ఆ తర్వాత ఉపాహారం తీసుకుని, అప్పుడు మీరు ప్రవచనం చెప్పొచ్చు కదా!" అంటే, "అమ్మా! అప్పుడు వీళ్ళు వినరు" అని చెప్పారు. అంచేత, "ప్రవచనం కూడా పూజే కదోయ్!" అని, ఆయన ప్రవచనం ముందు పెట్టి, తర్వాత ప్రసాద స్వీకరణ. టిఫిన్ కొట్టెయ్యడం కాదు సుమా! అది ప్రసాద స్వీకరణగా భావించి, మళ్ళీ వచ్చి ఇక్కడ విష్ణుహోమం చేసుకుందాం.

––– స్వస్తి

అంబరీష ఉపాఖ్యానము

March 7, 2010 ఉదయం – ప్రవచనం #3

శ్రీమద్భాగవతము, నవమ స్కంధము, అంబరీషోపాఖ్యానము. అంబరీషుని గుణగణములు, అతని విష్ణోపాసనా విధానము, భగవంతుడు అతనికి సుదర్శనము ఇచ్చి అనుగ్రహించినటువంటి విధానము, అంబరీషుని యొక్క ఉత్తమోత్తమమైనటువంటి స్థితప్రజ్ఞత్వము, అటుపైన అంబరీషుని లోనికి భగవత్ సంకల్పంగా దిగి వచ్చినటువంటి ఒక సంకల్ప రూపంగా ద్వాదశీవ్రత నిర్వహణము, ఆ ద్వాదశీవ్రత నిర్వహణ సందర్భంలో మహాత్ముడైనటువంటి దుర్వాసుని యొక్క ఆగమనము, దుర్వాసుని యొక్క విశిష్ఠత, ఆయన ప్రత్యేకత, ఆ మహాత్ముడుని అంబరీషుడు అతిథిగా సత్కరించి, వ్రత పరిపూర్తి సమయానికి భోజనానికి ఆహ్వానించడం, ఆ ముని నీటిలోన ధ్యాన నిమగ్నుడై, తన్ని తాను మరిచినటువంటి స్థితిలో ఉండిపోవడం, అది కారణంగా ద్వాదశీ ఘడియలు పరిపూర్తి అయ్యేటువంటి ఒక సమస్య, ఆ సమయమున పెద్దల రూపంలో ఉన్నటువంటి విష్ణుమూర్తి యొక్క సందేశాన్ని వినడానికి అంబరీషుడు తెలిసిన వారిని కర్తవ్యము గూర్చి విచారించడం, పెద్దలు కొంత ఆచమనం చేసి, నీరు తీసుకుని ఉపవాస దీక్షను విరమించవలసింది, అది విరమించినట్లు కాదు అని తెలియచెప్పడం, ఇంతవరకూ నిన్న సాయంత్రం నుంచి అంబరీషుడి రూపంలో ఉండే పరమభక్తుని యొక్క గుణగణాలన్నిటినీ కూడా విశేషంగా ఆరాధన చెయ్యడం జరిగింది. తదుపరి ఘట్టము, అంబరీషునికి ఆ విధమైన ఉపాయం పెద్దలు అందిచడం చేత...

> "అని ధర్మసందేహంబు వాపిన నా రాజర్షిశ్రేష్ఠుండును మనంబున హరిం
> దలంచి నీరు పారణంబు సేసి జలంబుల మనింగిన తపసిరాక కెదురు
> చూచుచున్న సమయంబున."

వారు ఈ విధంగా సలహా ఇచ్చినప్పుడు అది విష్ణువు యొక్క సందేశంగా భావించి విష్ణువును మరొక్కమారు స్మరించి అంబరీషుడు నీరుగొని అటుపైన తపస్వి అయినటువంటి దుర్వాసుడి రాకకోసం ఎదురు చూస్తున్న సమయంలో...

> "యమునలోఁ గృతకృత్యుఁడై వచ్చి రాజుచే
> సేవితుండై రాజచేష్టితంబు
> బుద్ధిలో నూహించి బొమముడి మొగముతో
> నదిరెడి మేనితో నాగ్రహించి
> రెట్టించి యాఁకలి గొట్టు మిట్టాడంగ
> నీ సంపదున్మత్తు నీ నృంశంసు
> నీ దురహంకారు నిందఱుఁ గంటిరే

విష్ణుభక్తుఁడు గాఁడు వీఁడు నన్నుఁ"

"గుడువ రమ్మని మునుముట్టఁ గుడిచినాఁడు
ధర్మభంగంబు సేసి దుష్కర్ముఁ డయ్యె
నయిన నిప్పుడు సూపెద నన్నిదిశల
నేను గోపింప మాన్పువాఁ డెవ్వఁ డనుచు."

ఈయన నీరు గొనిన తదుపరి క్షణంలో దుర్వాస మహర్షి, ఆ పరతత్వంతో నిండిపోయినటువంటివాడు, పరమధ్యానంలో మునిగినటువంటివాడు, మళ్ళీ తన స్పృహ తనకి కలిగి, రాజు సన్నిధికి చేరి, వేంచేసి, అతడు అందించినటువంటి సేవలన్నీ అందుకుని రాజుని చూస్తూ ఉంటాడు. అంబరీషుడిని చూచీచూడంగానే ఇతడు ఉపవాసం ఉపసంహరించాడు అనేటటువంటి ఒక భావన అతనికి కలిగింది. అంత మాత్రమే కాదు. అతడు జలములు తీసుకున్నాడు అని కూడా తెలుసు. దుర్వాసుడు ఎంతటి వాడో పొద్దున్న మనం చదువుకున్నాము. కాకపోతే, ధర్మశాస్త్రంలో నీరు తీసుకుంటే ఉపవాసం కొనసాగుతున్నట్టే అని ఒక భావన ఉన్నది. అలాగే, నీరు తీసుకుంటే అది ఉపవాసం ముగించినట్టుగా ఒక భావన ఉన్నది. అంచేతే, మనకి ఏకాదశి ఉపవాసాలు ఉండేటటువంటివారు నిర్జల ఉపవాసం ఉండడం కూడా ఉంటుంది. "ఉపవాసం నిర్జలం అండీ!" అంటారు. అంటే, నీరు కూడా తాగకుండా ఉపవాసం చేసేటటువంటివారు ఉన్నారు. నిజానికి అంబరీషుడు అలాగే నిర్వర్తించాడు.

అంచేతనే, నీరు తీసుకోవడం ఉపవాసాన్ని ఉపసంహరించినట్లు అవుతుంది. అంచేత, ఉపవాసం ఉపసంహరించాడా, లేక కొనసాగిస్తున్నాడా అనేటటువంటిది ఒక మీమాంస. అంచేత, దుర్వాసుడికి అది పొరపాటుగా తోచింది. పొరపాటులో పొరపాటుగా తోచిందని అనుకోవాలి. అతడు పొరపడడం వల్ల పొరపాటుగా తోచింది. అందుచేత, "బుద్ధిలో నూహించి బొమముడి మొగముతో" – మొహం చిట్లించాడు. బాగా భృగుని ముడివేసాడట. చిట్లించి, "నదిరెడి మేనితో నాగ్రహించి" – కోపము వచ్చేసింది. అంత రుద్ర తత్వము కదా, క్షణంలో వచ్చేస్తుంది! ఉదయం చెప్పినట్టుగా కోపం ఎవరికి వచ్చినా అది చాలా వేగంగా, ఆలోచించుకునేటటువంటి అవకాశం కూడా ఇవ్వనంత వేగంగా వచ్చేస్తుంది. అంత సులభంగా ఉండదు కోపం వచ్చినప్పుడు. అతడు తపస్వి అవ్వడం చేత, సాక్షాత్తు రుద్రస్వరూపుడు అవ్వడం చేత, అలా మితిమీరిన కోపం వచ్చేసరికి, దేహం అంతా కూడా కంపించిందండి. బాగా కోపం వస్తే రక్తప్రవాహ వేగం చాలా విపరీతంగా పెరిగిపోయి, ఒళ్లంతా కంపిస్తూ ఉంటుంది. ఆ తర్వాత శాంతించడానికి కూడా సమయం పడుతుంది. "రెట్టించి యాఁకలి గొట్టు మిట్టాడంగ" – అదొకటి తోడు! ఏంచేతంటే, ఆయనకి భోజనం వేళ ఆకలి వేస్తోంది. ఇది కూడా కొంత తోడయ్యిందన్నమాట.

"సంపదున్మత్తు" – కోపం వచ్చేసరికి ఏమయ్యిందంటే, ఒళ్ళు తెలియనంత కలిగింది. అతడు సంప్రాప్తశ్రీయుతుడైనటువంటి గుణవంతుడు. బ్రహ్మ అనుగ్రహం చేత సమస్తమూ తనవైపు ప్రాప్తింపబడి

ఉన్నటువంటివాడు. "మహావిభవసంపచ్చాతురి" – సంపద ఎప్పుడూ సద్వినియోగం చేసినవాడే తప్ప, సంపద వల్ల దుర్వ్యాప్తి చెందనటువంటివాడు కాదు. "వైష్ణవార్చనల మేరం గాలముం బుచ్చుచున్" అంటూ చదువుకున్నాం కదా! ఈయన, "సంపదున్మత్తు నీ నృశంసు నీ దురహంకారు" – చాలా ఉండకూడనంత అహంకారం ఉందన్నాడు. ఉండకూడదన్న అహంకారం ఎక్కడుంది? లేదు కదా! చూసారా ఇతడిని, ఇందరు కంటిరే, మీరందరూ చూస్తున్నారా అతడు ఎంత దురహంకారుడో, ఎంత సంపదున్మమత్తుడో? ఇతడు విష్ణుభక్తుడిగా చలామణి అవుతున్నాడు కానీ కాదు అని చెప్తాడు – "విష్ణుభక్తుఁడు గాఁడు వీఁడు నన్నుఁ".

> "గుడువ రమ్మని మునుముట్టుఁ గుడిచినాఁడు
> ధర్మభాగంబు సేసి దుష్కర్ముఁ డయ్యె..."

ధర్మభంగం చేసాడు కాబట్టి ఇతడిని కర్మ చుట్టుకుంటుంది. తప్పు పని చెయ్యడం వల్ల బంధింపపడతాడు. "నయిన నిప్పుడు సూపెద" అని తీసి ఇలా... నీకే కాదు, మొత్తం పది దిక్కులలో కూడా నేనేమిటో ఒక్కసారి చూపిస్తాను. మరీ బావుండడం లేదు ఈ ప్రపంచం, అర్థం చేసుకోవడం లేదు, పెద్దవాళ్ళని గౌరవించడం లేదు, ఇలాంటివన్నీ వచ్చేసాయన్నమాట. భ్రష్టుపట్టిపోతోంది. మన్ని కాస్త సరిగ్గా చూడలేదన్న భావన చేత ఎన్ని మాటలు వచ్చేస్తుంటాయి కదా! ఎంచేతంటే, మనం పెద్దవాళ్ళన్న భావన చేత ఎన్ని మాటలు వచ్చేస్తుంటాయి కదా! మన గురించి మనకే భావనా లేకపోతే, ఇతరులకి ఏ భావన ఉన్నా అది మనకి సంబంధం లేదు. మామూలుగా తన గురించి తనకి తాను పెద్దవాడన్న భావన ఉంటే, ప్రపంచం గుర్తిస్తోందా లేదా, ఒకటి. గౌరవిస్తోందా లేదా, రెండు. ఎప్పటికప్పుడు గౌరవిస్తూ ఉండాలి. పెద్దవాళ్ళు అనుకునే వాళ్ళని గౌరవించకపోతే వాళ్ళు నీలుగుతూ ఉంటారు. అందరికన్నా పెద్దవాడు ఎవరు? ఒకడే పెద్దవాడు. అతడు లీలావిలాసంగా ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్కప్పుడు "అగ్ర" అనబడతారు. ఒక్కొక్కడిని ఒక్కొక్కప్పుడు పట్టించుకోరు. మనం చాలా పెద్ద important అనుకుని వెళ్తే, అక్కడ ఎవరూ పట్టించుకోలేదనుకోండి ఎట్లా ఉంటుంది? మండిపోదూ? ఎక్కడో మండుతుంది! దాంతో మొత్తం అందరూ కూడా వికారంగా తయారవుతారు. అటుపైన ఎదో ఒక మాటలు, విమర్శలు, నిందలు, ఇటువంటివన్నీ చేస్తూ ఉంటారు.

అంచేత, ఎలా వచ్చిందిట? నేను చూపిస్తాను వీళ్ళందరికీ – "సూపెద నన్నిదిశల". ఒక్కసారి, I want to show, అంటూ ఉంటాడు! "సూపెద నన్నిదిశల నేను గోపింప మాన్పువాఁ డెవ్వఁ డనుచు." అది! నేను కోపింప... అంటే నేను కోపించి ఏదయినా చేస్తే దానికి అడ్డువచ్చేవాడెవ్వడయినా ఉన్నాడేమో చూస్తానని చెప్పి, అంతవరకూ రెచ్చిపోయాడు. రెచ్చిపోవడానికి లోపల... మనం మామూలుగా ఏం చేస్తామంటే కొంతమంది మనమే మంచివాళ్ళని పాడుచేసుకుంటూ ఉంటాము. మంచివాడిని మంచివాడుగా చూస్తుంటే సరిపోతుంది. చాలా ఎక్కువ గౌరవం చేస్తున్నారనుకోండి, వాడికది అలవాటయిపోతుంది కదా! మామూలుగా స్టేషనులో దిగి, పెట్టె పట్టుకుని వచ్చేస్తే గురుపూజలకి, ఏం ఇబ్బంది ఉండదు. ముందు స్టేషన్ నుంచి కాఫీ, ఫలహారాలు, పూలు, పళ్ళు, ఇలా అలవాటయిపోయాయనుకోండి, ఒక్కోసారి దైవం మనకి ఎవడినీ పంపించడు, చూద్దామని! స్టేషన్ కూడా ఎవరూ రారు. ఎప్పుడు రారంటే నువ్వు బాగా సామాను తెచ్చుకున్నప్పుడు

రారు. ఎంచేతనంటే, ఉంటారు వీళ్ళంతా అని నీకు ధీమా! స్టేషనులో కూలీలు ఉన్నా, వీళ్ళు కూడా ఉంటారు కాబట్టి, ఒకటి, రెండు extra తెచ్చుకుంటూ ఉంటారు. మోస్తారు కదా! అలా వాడికి అలవాటు చేసారు. ప్లాట్ఫారం మీద దిగంగానే కాఫీ ఇచ్చేసి, అక్కడే టిఫిన్ పెట్టేసి, మళ్ళీ ఇంటికి తీసుకొచ్చి, ఏవో కాళ్ళు కడిగేసి, అవి కడిగి, ఇవి కడిగి, పూజలు చేసి, ఇలా అలవాటయిపోయిందనుకోండి, చాలా ఇబ్బంది కదా! అభ్యాసం వల్ల పూర్తిగా అందులో దించిన తర్వాత, ఎవడూ రాలేదనుకోండి, ఎలా ఉంటుంది? మొన్నే ఎక్కడో చెప్పాను – చాలా expectations taken for granted గా తీసేసుకుంటాడు. పూర్వకాలంలో అల్లుడులాగా! ఇప్పటి సంగతి చెప్పలేము! అల్లుడు స్టేషనుకి వస్తే, ఎదో బావమరిదో, అది minimum expectation. కారు తెచ్చాడా లేదా? కారు తెస్తే, పెద్ద కారు ఉంటే చిన్న కారు తెచ్చాడా? ఇలా మొదలయిపోతుంది. ఇవన్నీ ఎందుకొస్తాయి? అందరూ అలా ఉండడం వల్ల అలా అయిపోయాడు.

తపోధనుడు కదా! ఆయన సంగతి వదిలెయ్యండి. మన సంగతి చూడండి. మన పెట్టె మనం మోసుకుంటే ఉత్తమం. స్వావలంబనే తప్ప మరొకటి లేదు. నీమీద నువ్వు ఆధారపడడమే. అది యోగం. తన మీద తను ఆధారపడడం. తను ఎప్పుడూ భగవంతుడికి సమర్పితంగా కొంచెమయ్యి ఉండాలి. భగవంతుడు నీలో నిండి ఉంటే, నువ్వు కొంచెమయ్యి ఉండాలి. నువ్వు బాగా పెరిగిపోతే నీలో భగవంతుడికి చోటు చాలా తక్కువ ఉంటుంది. ఇలాంటి వాళ్ళకే ప్రతిచోటా అవమానం జరిగినట్టుగా ఉంటుంది. అంటే, ఎక్కడికెళ్తే అక్కడే అవమానం అన్నట్టుగా అనిపిస్తుంది. దుర్యోధనుడుకి కూడా అదే కదా బాధ! దుర్యోధనుడు కూడా అతడు దురభిమాని అవ్వడం చేత అంత భయంకరంగా తీసుకున్నాడు కాని రాజసూయంలో ఆ సన్నివేశం అంత భయంకరంగా, ఇలాంటి బాధతో వచ్చినటువంటి అవమానం ఏ మాత్రం లేదే! ఉందా? దురభిమానం. ముక్కు, చెవులు కోసేస్తే శూర్పణఖకి మళ్ళీ వస్తాయి తెలుసా! అవన్నీ మాయా రూపాలు. ఇంతకన్నా మంచి రూపాలు వస్తాయి. దురహంకారం, దురభిమానం. ఈ దురభిమానం ఆసురీ భావన ఉండేవాళ్ళకే కాదు, దైవీ భావన ఉండేవాళ్ళకీ ఏర్పడుతుంది. ఇంద్రుడు దైవీ భావన కలగబట్టి కదా! మరి అతనికీ అప్పుడప్పుడూ అది ఏర్పడుతూ ఉంటుంది.

ప్రస్తుతం దుర్వాసుడికి అది ఏర్పడిందన్నమాట. "జ్ఞానినామపి చేతాంసి దేవీ భగవతీ హిసా బలాదాకృష్య మోహాయా మహా మయా ప్రయచ్ఛతి" – మహామాయ. ఆ మాయ కేవలం అంతర్యామి కనుసన్నల్లో ఉంటుందిట. త్రిగుణాత్మకమైనటువంటి సృష్టిలో ఏ జీవుడు కూడా మాయని దాటలేడు. ఎంత బ్రహ్మవితుడైనా సరే అప్పటికప్పుడు మాయ కమ్మడం చాలా సహజంగా జరుగుతుంది. బ్రహ్మవితుడికి మాయ కలిగితే, దాని వల్ల ఒక పొరపాటు జరిగితే, ఆ పొరపాటు వల్ల ఒక జగత్ కళ్యాణమైన ఒక ఘట్టం జరుగుతుంది. అలాగే, ఒక దుష్టుడికి, ఆసురీ స్వభావం కలిగినటువంటివాడికి మాయ కమ్మితే, దాని వల్ల పెద్ద జగత్ కల్యాణం ఏమీ ఉండదు – జననష్టం, ప్రాణనష్టం, ధననష్టం కలుగుతుంది. అంచేత, మహాత్ములు సైతం, "జ్ఞానినామపి చేతాంసి" – అన్ని చేతనములు జ్ఞానులైనటువంటి వారు కూడా బలవంతంగా లాగబడతారండి, మాయ చేత. నేను మాయని దాటాను అని ఎవరూ అనుకోవడానికి వీలులేదు. అలా అనుకున్న క్షణంలోనే మాయ కమ్ముతుంది. "మమ మాయా దురచ్చతి" అని కృష్ణుడు చెప్తాడు. "నా మాయ" – ఎందుకంటే, సృష్టిలో అది లేకపోతే, ఆ ప్రాతిపథికే లేకపోతే, నేను, ఇతడు అనేది ఏర్పడదు. అలా ఏర్పడకపోతే సృష్టి కథే లేదు, జీవుల పరిణామ కథా లేదు, జీవులు పరిపూర్ణం అవ్వడమూ లేదు. ఇవన్నీ కావాలి కాబట్టి దాన్ని ఆ విధంగా ఏర్పాటు చేసారు.

రామాయణంలో అటువంటి మాయ మనకి అప్పుడప్పుడూ.... కైకేయి ఒక్క రాత్రి మాయలో పడిపోయింది. ఒక్క రాత్రే! ఆమె నిజానికి కౌసల్య కన్నా ఎక్కువ ప్రేమ కలిగినటువంటిది. రాముడిని కన్నది కౌసల్య అయినా, రాముడిని ఎక్కువగా పెంచినది కైకేయే. రాముని గారాబం అంతా కూడా కైకేయి దగ్గరే తీరుతూ ఉంటుంది. రాముని చూడని క్షణం కైకేయి ఆనందంగా ఉండలేదు. అలాంటి భక్తి కలిగినటువంటిది, ప్రేమ కలిగినటువంటిది, మాయ కమ్మలేదా? కమ్మింది. సీతమ్మవారికి మాయ కమ్మలేదా? కమ్మింది. కైకేయికి అంటే హితవు చెప్పేవాళ్ళెవ్వరూ లేకపోయారు. పైగా ఆ భావన స్థిరపడేంతవరకూ మంథర బానే పనిచేసి పెడుతుంది. మంథర రూపంలో వచ్చింది మాయే. రామాయణంలో వాల్మీకి మహర్షి రాస్తాడు, "ఎక్కడ పుట్టిందో, ఎక్కడినుంచి వచ్చిందో, ఎట్లా చేరిందో అయోధ్యలో మంథర?" అని. దిగి వచ్చింది. మంథర అమ్మ ఎవరో చెప్పండి? నాన్న ఎవరో చెప్పండి? అంత insignficant creature లాగా ఉన్నటువంటిది. ఏమీ కానటువంటి ఒక జీవి, ఒక రోజు సాయంత్రం మొత్తం భూమికి ప్రళయాన్ని తీసుకొచ్చేటువంటి ఒక భావానికి వాహిక అయ్యిందండి. తప్పు మంథరదా? కాదు. భగవత్ సంకల్పం. మరి సీతమ్మ వారికి మాయ కలగలేదా? లక్ష్మణస్వామి చెప్తూనే ఉంటాడు. ఇలాంటివి ఉండవు వదినా అని చాలా స్పష్టంగా చెప్తాడు. మనం ఉంటున్న ప్రదేశం అంతా కూడా రాక్షసులు సంచరించేటటువంటి ప్రదేశము. ఇది రాక్షస మాయ తప్ప మరొకటి కాదు. సృష్టిలో నువ్వు చెప్పి, నువ్వు తలుస్తున్నటువంటి ఇలాంటి జింక లేదంటాడు. లేదంటే లేదంటాడు. "ఆ! నేను చూసాను గాబట్టి ఉంటుంది. నువ్వు లేదంటే ఎట్లా?" అంటుంది. "నువ్వు చూసింది మాయ", అంటాడు. చూసింది మాయ అంటే నాకు మాయేంటి అని ఒప్పుకోదు. అదే మాయ! అయిపోయింది కదా! ఇలా ఎన్ని జరగలేదండి!

పొద్దున్నే చెప్పాను – త్రిమూర్తులలో శివుడికి మాయ కమ్మిన సందర్భం ఉంది. త్రిమూర్తులలో విష్ణువుకి మాయ కమ్మిన సందర్భాలు ఉన్నాయి. త్రిమూర్తులలో బ్రహ్మదేవుడి సంగతి చెప్పనే అక్కర్లేదు. ఆయనే చాలాసార్లు రాసేసుకున్నాడు భాగవతంలో. వాళ్ళూ వీళ్ళూ చెప్పేదేంటి? నేనే చెప్పుకుంటాను అన్నాడాయన. అసలు సృష్టి ప్రారంభంలోనే రకరకాలుగా ఆయనకి మాయ కమ్ముతుంది. ఇదంతా ఎందుకు చెప్తున్నానంటే సృష్టిలో త్రిగుణములు ఏర్పడిన తర్వాతే త్రిమూర్తులు ఏర్పడ్డారు. ఇచ్ఛా, జ్ఞాన, క్రియా శక్తులు మహాచైత్యనం నుంచి ఏర్పడిన తర్వాత త్రిమూర్తులు కూడా ఏర్పడ్డారు. వారి పట్టపు మహిషులు, అంటే వారి స్వభావములు, పొద్దున్న చెప్పినట్టుగా, లక్ష్మి, పార్వతి, సరస్వతులు అంటారు. వారు కూడా త్రిగుణములు ఏర్పడిన తర్వాత ఏర్పడిన వాళ్ళే. దానిపైనుండేటటువంటి చైతన్యం, ఇందాక చెప్పినట్లు, జగన్మాత, అదితి, గాయత్రి, సావిత్రి. వారికి త్రిగుణములు అంటవు. ఆ వెలుగుకి ఆధారమైన తత్వానికి త్రిగుణములు అంటవు. వారే తల్లితండ్రులు. ఆ తత్త్వము నుండి వెలుగు ఏర్పడి, వెలుగు నుండి త్రిగుణములు ఏర్పడతాయి. తెరమీద వెలిగిన తర్వాత బొమ్మ పడుతుంది. అక్కడినుంచే కథ. ఆపైనంతా అది ఏకత్వమే. అంచేత, ఆ త్రిగుణములకి లోబడి జీవులంతా ఏర్పడతారు. త్రిగుణాత్మకమైన సృష్టి కాబట్టి, బ్రహ్మదేవుడికైనా, విష్ణుదేవుడికైనా, రుద్రుడికైనా మాయ కమ్మే అపాయము ఉన్నది. సనకసనందనాదులకి మాయ కమ్మలేదూ? వారు ఈ సృష్టి కల్పానికి ముందే బ్రహ్మత్వము పొందినటువంటివారు. సృష్టి నిర్వహణకి తోడ్పడానికి వచ్చినటువంటి వారు. చతుర్ముఖ బ్రహ్మకి కూడా తెలియనటువంటి కొన్ని రహస్యములు తెలిసినటువంటివారు. సామాన్యులు కాదు. మరి వారికి మాత్రం మాయ కమ్మలేదా? కమ్మింది. అంతా విష్ణువే అనుకుంటూ

వెళ్తూ సరిగ్గా ద్వారం దగ్గర అడ్డుపడితే జయవిజయులను చూస్తారు. అంతవరకూ విష్ణువునే చూసి, అక్కడ జయవిజయులను చూస్తారు. జయవిజయులని చూస్తే వాళ్ళింకా గట్టిగా జయవిజయులుగానే కనిపిస్తారు. విష్ణువుగా చూడరు. ఆ కథంతా మనకి తెలుసు. వీళ్ళు కోపించడం, విష్ణుమూర్తి శాంతించడం, ఆయన సనకసనందనాదులను తిట్టీతిట్టనట్టుగా తిట్టడం, చివాట్లు పెట్టడం... బాగా చివాట్లు పెడతాడు. అప్పుడు మాయలో పడ్డామని అనుకుంటారు సనకసనందనాదులు. సప్తర్షులకి కూడా అలాంటి పరిస్థితి ఉంటుంది. గౌతముడు మాయలోకి వెళ్తాడు. కోడి కూస్తే తెల్లవారిందనుకున్నాడు. అనుకుంటాడా అంత పెద్ద ఋషి! అనుకుంటే ఎట్లా? అలాగే దుర్వాసుడు.

మాయ రెండు రకాలుగా అర్థం చేసుకోవాలి – ఒకటి, లీల; రెండు, శిక్షణ. దుష్టశిక్షణకూ మాయే. శిష్టుడిని బాగా శక్తిమంతుడిగా కూడా ఒక మాయలో ఉంచి పైకి తీసుకొస్తుంది. ఒక మునక వేస్తే గానీ... అంచేత, దుర్వాసుడు ఎక్కడికెళ్ళినా మరి అడ్డులేని స్వభావం కలవాడిని అందరూ గౌరవిస్తారు. ఇలా గౌరవించేవాడికి క్రమంగా తెలియకనే లోపల చిన్న అహంకారం వస్తుంది. అందుకనే, చెప్తూ ఉంటాను మనవారందరికీ కూడా. మన చుట్టూ సహాయం చేసే వాళ్ళు చాలామంది ఉన్నా మన పని మనమే చేసుకుంటూ ఉండాలి. వాళ్ళు కోరి సహకరిస్తుంటే కాదనకూడదు. అలా అని వారి సహకారం కోసం ఎదురు చూడకూడదు. అదీ యోగం. ముందుగానే అందరి సహకారం కోరి, దాన్ని ఒక ఆశగా పెట్టుకుని పని చెయ్యకు. మనకిగా మనం. ఏమిటి నీ బలం అంటే నీ లోబలమే నీ బలం. Do it yourself అని చెప్పి మనకో వాక్యం ఉంది. Nike shoe సందేశంగా వాళ్ళు చాలా చోట్ల 1980 లో అది వాడేవారు. ఆయన కలిసొస్తే చేస్తాను, ఆవిడ కలిసొస్తే చేస్తాను, అట్లా చెయ్యడం చెయ్యడం కాదు. అప్పుడు చంకల్లో కర్రలు పెట్టుకుని నడిచినట్లుగా ఉంటుంది. నీకు నువ్వే బలం. ఏమిటి నీ బలం? నీ లోబలం. నీ లోబలమే నిన్ను రక్షిస్తుంది తప్ప నీ బయట బలం నిన్ను రక్షిస్తుందని అనుకోకూడదు. సహాయంగా రావచ్చు. లోబలం ఉండేటటువంటివారు బయట సన్నివేశాలని ఎరుకతో ఎదుర్కొంటారు. లోబలం లేదనుకోండి, విలవిలాడిపోతారు. మన వైఫల్యాలకి ఎవరెవరు కారణాలో అంతా list రాసుకుంటూ ఉంటాడు బయటవాడు. వీడూ కారణం! మన వైఫల్యాలకి నిస్సందేహంగా మనమే కారణం. మన విజయాలకి నిస్సందేహంగా మనమే కారణం. ఎప్పుడు? నీవు లోపల ఉండేటటువంటి దైవముతో ముడిపడి నిర్వర్తిస్తూ ఉంటే అతడే బలం. "బలమెవ్వడు కరి బలమెవ్వడు భార్యలు కావు బలమెవ్వడు రవిసుతునకు" అని చదువుతూ ఉంటాము కదా! అట్లా నా బలం నువ్వే అని చెప్తూ ఉంటాం. లోబలమే బలం తప్ప బయట బలం బలం కాదు. అట్లా బహిరంగం మీద ఆధారపడిపోతున్న కొద్దీ అవశుడైపోతూ ఉంటాడు జీవుడు. అంతరంగం మీద ఆధారం పెంచుకుంటున్నకొద్దీ సమర్థుడైపోతూ ఉంటాడు. "నిరాలంబా" అని మనం నామం చదువుతాము అమ్మవారిది.

మాస్టరుగారు పూజలు చేసే రోజుల్లో అంత పెద్ద సహకారం ఏం అందేది కాదు చుట్టుపక్కలనుంచి. కబుర్లు చెప్పేవాళ్ళు, మందులు వేయించుకునేవాళ్ళు, పనులు చేయించుకునేవాళ్ళు తప్ప, సహకారం అందించేవాళ్ళు తక్కువ. అంటే, వచ్చే వాళ్ళందరూ వాళ్ళకేం కావాలో వాళ్ళకి తెలుసు తప్ప మాస్టరుగారికేం కావాలో తెలిసినవాళ్ళు తక్కువగా ఉంటారు. అసలు లేరని నేనను. అంచేత, ఎప్పుడన్నా ఇంటికి వెళ్తే పొద్దున్నే, ప్రార్థన అయిపోయిన తర్వాత, మనలాంటి వాళ్ళు వస్తే మాట్లాడుతూ ఆయనే దీపంలోకి వత్తు ఎక్కించుకుంటూ ఉండేవారు, "ఎరా! ఇట్లా వచ్చావు?" "ఏమిటోయ్

పని?" అంటూ. అవసరం అయితే వత్తి కూడా తయారు చేసుకునే వారు. తయారు చేసి దీపంలోకి ఎక్కించుకునేవారు. నూనె పోసుకునేవారు. దీపం పెట్టుకునేవారు. ఎవడో వస్తాడని చూస్తామా? నువ్వు ప్రార్థన చేసుకుందామనుకుంటే నువ్వు చేసుకోవడమే. ప్రార్థన చేద్దామన్న భావన నీది కాబట్టి. దీపం పెట్టాలన్నా భావన నీదే కాబట్టి నువ్వే ఏర్పాటు చేసుకో. చేతులు ఇచ్చాడుగా దేవుడు! ఆయనతో ఎప్పుడు తిరుగుతున్నా... ఇదివరకూ కూడా చెప్పాను. చూసారుగా ఎట్లా ఉండేవాడినో నేను! ఓ పది పెట్లు మోసేయ్యడానికి వీలుగా ఉండేవాడిని! రెండే పెట్టెలు ఉండేవి – నా పెట్టె, ఆయన పెట్టె. నేను పట్టుకునే లోపలే ఆయన గభాలున ఆయన పెట్టె ఆయన పట్టేసుకునేవారు. "ఎందుకు మాస్టారు? నేను పట్టుకుంటాను కదా? మీరెందుకు అలా?" అంటే, "అలాగే పట్టుకో" అని ఇచ్చేసేవారు. ఒకసారి అడిగాను, "ఎందుకట్లా చేస్తున్నారు మీరు?" అని. అంటే, "ఇందులో రెండున్నాయోయ్!" అని చెప్పారు. "ఒకటేమిటంటే, ఎప్పుడూ నువ్వు పక్కన ఉంటావనుకోలేము కదా! రెండు, ఎప్పుడూ పట్టుకోవాలని నీకు అనిపించాలని rule ఏముంది?" అన్నారు. అది మరీ! "నా పెట్టె పట్టుకోవాలని నీకు ఎప్పుడూ అనిపించాలని సిద్ధాంతం ఉందా?" అని అడిగారు. "నీకు ఒక రోజు పట్టుకోవాలని అనిపించలేదనుకో, దాని సంగతేంటి? నా సంగతేంటి?" అన్నారు. ఆయన అంత అప్రమత్తంగా ఆయన పనుల విషయంలో ఉండేవారు. ఎందుకిది చెప్తున్నానంటే ఇలా ఉంటే, "కొండ అద్దమందు కొంచెమయ్యి ఉండదా విశ్వదాభిరామ వినురవేమ". లేకపోతే, గాలి ఊదితే బూరల్లే పెరిగిపోతూ ఉంటుందండి.

చుట్టూ ఉండే మనుషులే వాళ్ళు తెలియక ఎన్నో రకాలుగా ఒక మంచివాడిని వికారంగా తయారుచేసి పెడతారు. మరలా జరిగిందనుకోండి, ఇలా అవుతుంది. ఒక్క నిమిషం ఆగుతాయి కొన్ని స్టేషన్లలో బండ్లు కదా! "మాస్టరుగారు! మీరు వెళ్లిపోయారట స్టేషనుకి. మాకు చెప్పలేదు" అని అంటారు. ఎంత ప్రయత్నం ఒక్క నిమిషం కోసం? అప్పటికే కాఫీ పట్టుకొచ్చి, పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చి... మన రైల్వే అటుపక్క ఆగుతుందంటే అది ఇటుపక్క ఆగి, అక్కడినుంచి పరిగెత్తుకు వచ్చి... ఎప్పుడూ పరిగెత్తడమే సావిత్రమ్మగారు రాజమండ్రిలో! ఎందుకంటే, రాజమండ్రిలో బోర్డులు ఎప్పుడూ ఆవిడ కోసమే అన్నట్టు, నా compartment ఇటుంటుందంటే అది అటు వస్తుంది! అది అటు వస్తుందంటే ఇటు వస్తుంది! అందుకని, కూలీలని అడగకండి, నన్ను అడగండి అనేవాడిని! "మీరు చెప్పరు కదా వస్తున్నట్టు!" అనేవారు. ఆ ఒక్క నిమిషం కోసం పదిమంది రకరకాలుగా అన్నీ తయారుచేసుకుని పువ్వులు, పళ్ళు, కాఫీ, టిఫిన్లు. పరిగెత్తి వచ్చి నీకిస్తే, నువ్వు ఎలా భావించాలి? నేను ఎప్పుడూ చిన్నవాడిని అయిపోతాను. నువ్వు చేస్తావా అట్లా? అలా ప్రశ్నించుకోవాలి. అలా కానప్పుడు ఏమవుతుందంటే ఈ విధంగా వచ్చేస్తుందండి.

చిన్నచిన్న వాళ్ళకే ఇలా వస్తుంటే ఆయనేంటండి దుర్వాసుడు? ఎంతటి వాడు? ఎటువంటి దంపతి నుండి దిగివచ్చినవాడు? పొద్దున్న చెప్పుకున్నాం. ఎంతటివాడు? అలా స్మరణమాత్రం చేత అలా పరమాత్మతో అనుసంధానం చెంది పరమై, అందులో మునిగిపోయేటటువంటివాడు కదా! అలాంటి వాడితో తెలిసినవారు గాని, చక్రవర్తులు గాని అప్రమత్తంగా ఉన్నారుట, పొగిడారట, భయపడుతూ వినయంగా ఉన్నారట అంటే ఆశ్చర్యం లేదు. కానీ ఈ లోపల ఆయన లోపల చూడండి ఎలా మారుతూ ఉంటుందో తత్త్వం! తత్త్వం మారుతూ ఉంటుంది. ఆ మారడం చేత ఇలా చేసాడండి. మాయ కమ్మింది. కమ్మి, ఎంత మాట అన్నాడండి ఆయన?

"... సూపెద నన్నిదిశల
నేను గోపింప మాన్పువాఁ డెవ్వఁ డనుచు."

అంతవరకూ వెళ్ళిపోయింది.

"పెటపెటఁ బండ్లు గీటుచును భీకరుఁడై కనుఁగ్రేవ నిప్పుకల్
పొటపొట రాల గండములు పొంగ మునీంద్రుఁడు హుంకరించుచున్
జటమొద లంటఁగాఁ బెఱికి చక్కన దానన కృత్య నాయుధో
త్కటవరశూలహస్తయుతఁగా నొనరించి కవించె రాజుపై."

ఫటఫటా పళ్ళు కొరికాడండి. పళ్ళు అలా ఉన్నాయండి మరి! మనం ఫటఫటా పళ్ళు కొరికితే ఊడి కింద పడిపోతాయి కదా! రావణాసురుడు పళ్ళు ఫటఫటా కొరికాడట. ఎట్లా కొరుకుతారో నాకు అర్థం కాదు! మనకి చప్పుడు కూడా చూపిస్తూ ఉంటారు సినిమాల్లో వాళ్ళు కొరుకుతూ ఉంటే! వాళ్ళేం కొరకరు, వీళ్ళే చప్పుడు చేస్తుంటారు. పాత్రధారి మనలాంటి వాడే కదా! ఆ విధంగా ఫటఫటా పళ్ళు కొరికాడండి. భీకరుఁడై, కన్నులు ఎర్రగా అయిపోయాయట. అవి అట్లా ఉన్నాయంటే అందులోంచి, "నిప్పుకల్ పొటపొట రాల" – నిప్పులు కురుస్తున్నట్టు ఉందట. నిప్పులు కురిసేటట్టుగా చూస్తున్నాడండి. "గండములు పొంగ" – చూసారా! ముఖ కండరాలు చించుకున్నారంటూ ఉంటారు కదా అట్లా చించుకున్నాడట. సరే! ఇవన్నీ నాటకీయంగా ఉంటాయి బాగా. ఎందుకంటే, మనం ఆ సన్నివేశంతో బాగా అనుసంధానం చెందడం కోసమే ఈ వర్ణన. ఆయనకి కోపం వచ్చింది, పీకాడు, నాలుగు కొట్టాడంటే అంతలా రాదు కదా! వెంట్రుక పీకాడు, నేలమీద కొట్టాడు. అందుకని అట్లా! సినిమా వెయ్యకుండా ఆ దృశ్యం మనకి కనబడాలంటే, ఇలా వర్ణన వల్ల కనబడుతుంది. అందువల్ల, "జటమొద లంటఁగాఁ బెఱికి" – ఇలా పీకితే వచ్చేసింది. "హుంకరించుచున్ జటమొద లంటఁగాఁ బెఱికి చక్కన దానన కృత్య నాయుధో" – ఒక ఆయుధాలతో కూడినటువంటి ఒక దానన కృత్యను... అంటే దాని పనే అది. దానన కృత్యను ఒకదాన్ని సృష్టించాడు. ఆయుధాలతో సహా వచ్చేసిందింట అప్పటికప్పుడు. ఆయనేమో ఉస్కో అన్నాడన్నమాట. "కవించె రాజుపై" అంటే, వెళ్ళు వాడి సంగతి చూడు అని.

"కాలనలసన్నిభయై
శూలాయుధహస్త యగుచు సుఱుసుఱు స్రుక్కున్
నేలఁ బదంబులఁ ద్రొక్కుచు
వాలి మహాకృత్య మనుజవల్లభుఁ జేరెన్"

పుట్టంగానే ఆకాశంలోకి చూపించాడు, అదిగో వాడని. దిగి వచ్చింది. ఆయన దగ్గరకి చేరిందట.

"ఆ ప్రకార మెఱిఁగి హరి విశ్వరూపుఁడు
వేఙ్టితపసి సేయు వేడబంబుఁ

జక్కఁబెట్టు మనుచుఁ జక్రంబుఁ బంచిన
వచ్చినదియుఁ బ్రళయవహ్నిపగిది."

ఏదీ ఇంత తపోధనుడు... అంతకు ముందు పోతన ఏమన్నాడండి?

"భాసుర నిగమపదోప
న్యాసుఁడు సుతపోవిలాసుఁ డనుపమయోగా
భ్యాసుఁడు రవిభాసుఁడు దు
ర్వాసుఁ డతిథి యయ్యేఁ దన్నివాసంబునకున్."

అలా పోగిడాము కదా! కొన్ని ముహూర్తాలు అయ్యేసరికి వెఱ్ఱివాడయిపోయాడంటే, అంతటి వాడు వెఱ్ఱివాడయిపోవడమేమిటండి, ఆలోచించండి. నడచి వస్తుంటే సూర్యుడిలాగా ఉంటాడట. పలుకుతుంటే ఉపన్యాసమే వేదమట. న్యాసము, ఉపన్యాసము చెప్పుకున్నాం కదా! మరి తపస్సు అంటారా, ఊరంతా వేడెక్కి పోతుంది ఆయన తపస్సు చేస్తే. అంతటి వాడు. ఆయన గురించి అంతర్యామి అయిన భగవంతుడు ఇలా వెఱ్ఱివాడిగా చెప్తున్నాడు. అది కాలానలం వలె వస్తే, ఇది (సుదర్శన చక్రము) ప్రళయంలాగా వచ్చేసిందిట.

"వచ్చి మునిపంచిన కృత్యను దహించి తనివిసనక మునివెంటంబడిన
మునియును మేరుగుహ సొచ్చిన నదియు వ్యాళంబు వెనుకొను దవాన
లంబుచందంబునఁ దోన సొచ్చె మఱియును."

ముందు వచ్చి దాన్ని కొట్టేసింది. ఎందుకంటే, ఆయన చేస్తున్నటువంటి వికారాలు కొంచెం సరిదిద్దు అన్నాడు తప్ప మునిని సంహరించమనలేదుగా! అన్నడా? మునిని సంహరిస్తారా? సంహరించరు. మంచి వాడే కదా! చిన్న వెఱ్ఱి వచ్చిందంతే. కాసేపు, temporary గా వెఱ్ఱివాడయిపోయాడు. అంచేత, వికారమైన కార్యాలు చక్కబెట్టు అన్నాడు తప్ప, సంహరించమనలేదుగా! అదే గజేంద్రమోక్షంలో అయితే "పడేయ్ దాన్ని" అన్నాడు కదా! "భీమంబై తలవించె ప్రాణములు బాపున్ చక్రబాహు క్రియన్" అంటాడు. క్షణంలో కొట్టేస్తుంది. వెయ్యి సంవత్సరాలు ఇంత పెద్ద గజేంద్రుడు కుస్తీ పట్టినా, పిలవంగానే మకరం ఆశువుగా చంపేసిందిట ఆ మకరాన్ని. అలాంటిది ఇక్కడ వెళ్ళింది, మహాకృత్యని దహించేసింది. దహించేసి, అంతటితో ఆగలేదు. చక్కబెట్టాలి కదా! అంటే, world goodwill work అంటారే, అదే ప్రపంచానికి శ్రేయస్సు కలిగించేటట్టుగా పని చెయ్యాలి కదా! చక్రం కదా! ధర్మచక్రం, కాలచక్రం.

పొద్దున్న చెప్పుకున్నాం చక్రం ఎలా ఉంటుందో. అట్లా పట్టుకుని కూర్చోడు అని చెప్పాను కదా! సృష్టి ప్రారంభంలోనే దాని పనది మొదలుపెడుతుంది. దానియందు భూతము, వర్తమానము, రెండిటికీ సంబంధించినటువంటివి ఉంటాయి. మనం కూడా accounts లో previous year, current year అని వేసుకుంటూ ఉంటాము. Previous year మాత్రమే కాదు, previous మొత్తం. పాత అంతా. All previous and current. అంతవరకూ ఉండే account

తేల్చి నీకు ఫలం ఇస్తుంది చక్రం. అంచేత, ఏమీ previous లేనటువంటి స్థితిలో ఉంటే అక్కడ account settle అయిపోతూ ఉంటుంది. అందులో భాగంగా ఎప్పటికప్పుడు అయిపోతాయండి, ఎప్పటికప్పుడు accounts settled up. Right angles erected, wrong angles adjusted. ఇట్లా ఉంటుంది. అదృష్టవంతుడు భగవత్ భక్తుడు. భగవత్ భక్తుడుకి ఎప్పటికప్పుడు సద్యోఫలితంగా corrections చేసేస్తాడండి. ఎప్పటికో postpone చేసి, పేర పెట్టి, ఇంత లప్పం మీద పడేయ్యడు. అప్పటికప్పుడు సద్యోఫలితం.

అంచేత, ఈయన వెంటబడితే ఈయనేమో పెద్దగుహలో దూరిపోయాడట. గుహలో దూరితే ఊరుకుంటుందా? అదీ గుహలో దూరుతుంది. ఎట్లా దూరుతుందంటే దావానంలా దూరిందట. అంటే, లోపలకెళ్తే ఇంక ఎటుపక్కనా చోటుండదు. అన్ని పక్కలనుంచీ కమ్ముకుంటూ వచ్చేస్తుంది. అప్పుడేం చేస్తాడంటే, “భువిఁ దూఱన్ భువిఁ దూఱు” – భూమిలోకి వెళ్ళిపోయాడట. ఉన్నాయి కదా మన దగ్గర! అన్ని రీతుల్లో ఉన్నాయి. దానికన్నా మించి విద్యలు అక్కడ ఉన్నాయి – అది సుదర్శనం కదా!

“భువిఁ దూఱన్ భువిఁ దూఱు నబ్ధిఁ జొరఁ నబ్ధుల్ సొచ్చు నుద్వేగియై
దివిఁ బ్రాఁకన్ దివిఁ బ్రాఁకు దిక్కులకుఁ బో దిగ్వీథులం బోవుఁ జి
క్కి వెసం గ్రుంగినఁ గ్రుంగు నిల్వ నిలుచుం గ్రేడింపఁ గ్రేడించు నొ
క్కవడిన్ దాపసువెంట నంటి హరిచక్రం బన్యదుర్వక్రమై.”

ఇంక లాభం లేదని భయపడిపోయి నీళ్ళలో దూకేసాడట. దూకేస్తే అదీ దూకుతుంది. “నిల్వ నిలుచుం” – ఈయన ఆగితే అది ఆగిందట. అంటే, భయపెడుతోంది తప్ప ఏం చెయ్యట్లేదు కదా! భయపెడుతోంది. “నిల్వ నిలుచుం గ్రేడింపఁ గ్రేడించు” – పరిగెడితే పరిగెడుతోంది. “నొ క్కవడిన్ దాపసువెంట నంటి హరిచక్రం బన్యదుర్వక్రమై” – ఎవరూ దాన్ని ఆపలేరు. ఎందుకంటే, అసలే ఆయన ఒక task ఇచ్చాడు, ఈయన్ని కొంచెం సరిచెయ్యమని. అంతవరకూ అది ఆగదు. ఒక్కసారి చెప్తే, ఎదో సినిమాలో చెప్పినట్టు, ఒక్కసారి commit అయితే నామాటే నేను వినను అన్నాడు. అలా ఉండాలి ధర్మం అంటే. రాముడు అట్లా ఒక్కసారి commit అయ్యి ఇంక నామాట నేను వినను అన్నాడు కదా! అంచేత, అట్లా commitment పెట్టుకుని వచ్చాడు. అంచేతే, ఆయన చక్కబడేంతవరకూ ఈయన అదృశ్యం అవ్వడండి. రూపం దాల్చాడు, ఉంటాడు.

మన చుట్టూ ఉంటే వారియందు మనం చూపే ప్రవర్తన బట్టి మనకి అతడు దుర్దర్శనుడో, సుదర్శనుడో అవుతూ ఉంటాడు – మన ప్రవర్తనను బట్టి, ఇప్పటిదీ, పాతదీ. పాతకక్షలతో చచ్చిపోయామనుకోండి. మళ్ళీ పుడితే, పుడుతూనే ఎదుటివాడికి నీమీద కోపం. నిష్కారణం అనిపిస్తుంది. నిష్కారణం ఏమీ లేదు. ఇదివరకూ కారణం ఉంది, పాతకారణాలు ఉన్నాయి. అంచేత, కొంతమందిని చూస్తే మొట్టబుద్దేస్తుంది. చూసారా ఇవన్నీ! వాళ్ళెందుకు మొట్టుతున్నారు అనిపిస్తుంది. ఇదివరకూ నువ్వు మొట్టావు. అన్నీ ఉంటాయి అందులో – భూతము, వర్తమానము. ఈ చక్రంలోనే నీ కథంతా ఉంటుంది. ఆ చక్రమే అన్నీ చక్కబెడుతూ ఉంటుంది.

ఇంకొకటి వినండి. మనం పేపర్లో చూస్తే అన్యాయం జరిగిపోతోందని అనుకుంటూ ఉంటాము కదా! అన్యాయమునకు గురికాబడినటువంటివారు వారు ఎటువంటి క్రియలు చెయ్యడం వల్ల అటువంటి అన్యాయం వారికి కలిగిందో మనకి పేపర్లో రాదు. వస్తుందా! ఒక స్త్రీ భర్తని హత్య చేసిందని పేపర్లో ఇస్తారు. భర్తని హత్య చేసేటటువంటి పరిస్థితికి ఆ స్త్రీ ఎందుకొచ్చిందో రాస్తారా? తిని కూర్చుని అట్లా చేస్తుందా? వెనక కథ ఉంటుంది. మరీ విపరీత ధోరణి అనుకోకపోతే ఇంకొకటి చెప్తాను. Terrorism ఇప్పుడు ఎందుకు పుట్టింది? ఇదివరకూ ఏదీ? ఇప్పుడు ఎందుకు పుట్టింది? Nuxalism ఎందుకు పుట్టింది? Maoism ఎందుకు పుట్టింది? నాగరిక మానవుల్లో కొందరు చేసేటటువంటి దుశ్చర్యల వల్లే సమస్యలు పుట్టుకొస్తాయి. బలహీనులని బలవంతులు భయంకరంగా దుర్వినియోగం చెయ్యడం వల్ల అది భరించలేక ఒక తిరుగుబాటు వస్తుంది. ఎప్పుడూ అంతే! ఫ్రెంచి విప్లవం ఎందుకు వచ్చింది? విప్లవాలు ఎందుకు వస్తాయి? ఏదో ఒకటి చాలా కాలం విస్మరించడం చేత అవి వస్తాయి. ఆ మధ్య ప్రపంచంలో ప్రఖ్యాతి గాంచిన ఒక జన్మాస్థుడిని ఢిల్లీకి ఆహ్వానం చేసి, ఒక interview పెడితే, మన రాజకీయ నాయకుల్లో ప్రముఖులంతా వెళ్ళారు. అదో deviation! రాహుల్ గాంధీ, ప్రియాంకా గాంధీ, ఇలాంటి వాళ్ళంతా కూడా వెళ్ళారు. ఆయన్ని అడిగారు terrorism మీద మీ అభిప్రాయం ఏమిటని. "వాళ్ళకేదో రావలసినది, అవసరమైనటువంటిది, తరతరాలుగా నిరాకరింపబడడంచేత ఆ విధంగా తయారయ్యారని నా అభిప్రాయం. అంచేత, వాళ్ళని చంపడం పరిష్కారం కాదు" అని అన్నాడు. గుడ్లూ, నాలుకలూ వెల్లబెట్టారు అంతా, అదేమిటి అన్నట్టు. అంటే, అప్పుడు ఆయన అన్నాడు, "ఒక terrorist తో మీరు పోట్లాడాలంటే ఒంటి నిండా కవచాలు వేసుకుని, బుల్లెట్లతో మొత్తం guns అవీ తీసుకుని వెళ్లి, వాళ్ళని చంపించడానికి వెళ్తారు. వాడు ప్రాణాన్ని అర్పించేస్తున్నాడు. నువ్వు ప్రాణాలు రక్షించుకుంటూ ఎదుటివాడి ప్రాణాలు తీద్దామని చూస్తావు. వాడు ప్రాణాలని లెక్కచెయ్యకుండా తన సిద్ధాంతాన్ని ప్రపంచానికి అందిద్దామని చూస్తున్నాడు. వాడు నీకన్నా చాలా పెద్ద త్యాగి" అని చెప్పాడు. "అంటే ఏమిటంటే, ప్రతిదాంట్లోనూ బొమ్మ, బొరుసు ఉంటుంది. ఒకటే చూసి నిర్ణయం చెయ్యకూడదు. ఎందుకు పుట్టిందో, ఆ కారణాలు వెతకడం అనేటటువంటిది చెయ్యవలసిన పని" అని ఆయన చెప్పాడు. "ప్రేమ ఉన్నచోట ఇవన్నీ ఎందుకు పుట్టాయి? ద్వేషం వాళ్లలోనే కాదు కదా! వాళ్ళ ద్వేషం గురించి పేపర్లోనూ, టీవీలోనూ చూపిస్తున్నారు. ఎంత ద్వేషపూరితమైన కార్యాలు వారియందు చెయ్యడంవల్ల వారు ఆ విధంగా తయారయ్యారో ఆలోచించండి" అని ఆయన చెప్పాడు. We only see one side of the coin. We don't see the other side. పూర్వాపరాలు తెలియకుండా ఉంటే గాయం తెలియదు, ధర్మం తెలియదు.

వేద భాగవతంలో ఐదుగురూ వచ్చి పీఠలమీద కూర్చుంటే ఇదేం ధర్మం అంటాడు ద్రుపదుడు. పూర్వం గురించి అంతా వ్యాసుడు చెప్తాడు. ఇది వెనక కథ ఒకటుందయ్యా, అందుకనే ఈ రాజులు ఇట్లా కూర్చున్నారు. వాళ్ళు ధర్మాత్ములు కదా! అంతేకాదు, మీ అమ్మాయికి కూడా ఇష్టమే, కావాలంటే కనుక్కో అన్నాడు. ఏ స్త్రీకైనా అట్లా ఉంటుందాండి? ఆవిడకి ఉంది. ఎందుకుంది? ఇదివరకూ కథ ఉంది. ఇప్పుడు మనకి భౌతిక లోకంలో ఈ మూడు, ఈ కథే. మిగతా కథంతా ఎవరూ ఒప్పుకోరు. అంతకుముందు మనమేం చేసి రావడంవల్ల ఇప్పుడు ఇలా ఉంటున్నామో అనేది ఎవరికీ అక్కర్లేదు. అందుకనే,

వీటియొక్క అవగాహన అంతా కూడా అపరిపూర్ణంగా ఉంటుంది. ఇదంతా మనకి ఉపాఖ్యానముగా వచ్చింది. ఎందుచేతంటే, ఇది కథలో భాగంగా దాన్ని అట్లా మనం చెప్పుకోవడం వరకూ వచ్చాము.

ఆ విధంగా (సుదర్శన చక్రం) వెంటబడ్డదండి. ఎందుకని? సుదర్శనం చక్కబెట్టేంత వరకూ కూడా చక్కబడదు. ఎప్పుడు చక్కబడుతుందంటే మొదట్లో ఎవడు ఎక్కడ తప్పు చేసావో వాడు ఒప్పుకుంటేగాని చక్కబడదు. అదే ఇక్కడ జరిగేది కూడా. ఇక్కడ తప్పు చేసి ఎక్కడోక్కడ సర్దుకుందామనుకుంటే కుదరదు.

> "ఏ లోకంబునకైన వెంటఁబడి తో నేతెంచు చక్రానల
> జ్వాలల్ మానుపువారు లేమిఁ జని దేవజ్యేష్ఠు లోకేశు వాఁ
> డాలోకించి విధాత విశ్వజననవ్యాపారపారీణరే
> ఖాలీలేక్షణ! చూడవే కరుణఁ జక్రంబున్ నివారింపవే."

అని బ్రహ్మదేవుడి దగ్గరకు వెళ్ళిపోయాడు. అందరి వ్రాత అతనే కదా రాస్తాడు! "రేఖాలీలేక్షణ" – రాసి చూసుకుంటాడటండి. రేఖలే చూసుకుంటాడు. అంచేత, "దేవజ్యేష్ఠు లోకేశు". అక్కడికి చేరాడు. చేరితే ఆయన చెప్పాడు.

> "కర మర్థిన్ ద్విపరార్ధసంజ్ఞ గల యీ కాలంబుఁ గాలాత్ముఁడై
> సొరిదిన్ నిండఁగఁ జేసి లోకములు నా చోటున్ విభుం డెవ్వఁడో
> పరిపూర్తిన్ గనుఁగ్రేవఁ గెంపు గదురున్ భస్మంబుగాఁ జేయు నా
> హరి చక్రానలకీల కన్యుఁ డొకరుం డడ్డంబు గానేర్చునే."

ఎవరు అడ్డో చూస్తానన్నాడు కదా! ఎవడు అడ్డుపడతాడో చూస్తానన్నాడు కదా! అందుకనే, answer ఇక్కడ కొంచెం... "ద్విపరార్ధసంజ్ఞ గల" అంటే, అయిపోయినది, జరుగుతున్నది – ఈ రెండూ కలిపి వచ్చేటటువంటి చక్రం అది. దానికెవరూ అడ్డు తగలలేరు. దాన్ని ఎవరు అడ్డుకోగలరు? ఎవరూ అడ్డుకోలేరు. అంచేత, దానికి అన్నీ భస్మం అయిపోతాయి. దానికి అడ్డులేదు. "హరి చక్రానలకీల కన్యుఁ డొకరుం డడ్డంబు గానేర్చునే" – దాని ముందెవ్వరూ... నేనయినా అంతే. నేను దాన్ని మించిన వాడిని కాదు. నువ్వు నన్ను పొగిడినా, నేను మొహమాటపడను అంటాడు. మొహమాటపడ్డామనుకోండి, మన్ని కూడా కలిపి, ఇద్దరినీ తరుముతుంది కదా! ఎవరయినా అడ్డుపడితే అడ్డుపడ్డవాళ్లని, దుర్వాసుడిని కలిపి తరుముతూ ఉంటుంది. అందుకని, ఈ running race లో he did not want to join. దుర్వాసుడి పరుగుపందెంలో బ్రహ్మదేవుడు చేరడం ఇష్టపడలేదు ఎందుకంటే, మనవల్ల కాదబ్బాయ్, అదంతే, దాని పని అది చేస్తుంది.

రెండు పదార్థ పరిమాణములైన ఈ కాలాన్ని అన్నాడు. పదార్థములు అంటే ఇక్కడ కాలపరిణామము. కాలస్వరూపుడైన ఎవడైయితే మిక్కిలి ప్రీతితో సృష్టిస్తాడో, కాలతత్త్వం తెలియాలంటే, ఎవరయితే తన తత్వంలో ఎరుపు కుదురుకున్నంతలోనే ఆ బ్రహ్మలోకాన్ని, ఇతర లోకాలని బూడిద చేస్తాడో, అటువంటి శ్రీహరి యొక్క సుదర్శన చక్రం అగ్ని జ్వాలకి అడ్డుపడగలిగిన శక్తి కలిగినటువంటివాడు మరోకడున్నాడా! అని తాత్పర్యం ఇచ్చారు ఇక్కడ. ఎంచేతంటే, సృష్టి

ప్రారంభంలోనే కాలము, ప్రకృతి – అది ఎలా అంటే, ఆయనే habit forming nature తయారు చేసాడు ఆయనకి. మనం పడుకుంటే అలవాటు ప్రకారం లేవం మళ్ళీ! లేస్తామా! ఐదింటికి లేస్తాము అలారం లేపకుండా అంటే అలవాటు ఉన్నవాడు అన్నింటికే లేస్తాడు కదా! అట్లాగే ఒక ప్రళయంలోకి సృష్టి వెళ్ళిపోయినప్పుడు నిద్రవంటి స్థితిలో ఉన్నటువంటి నారాయణుడుకి ఈ సృష్టికాలం ఎంతుంటుందో, ప్రళయకాలం అంతా అయిన తర్వాత మళ్ళా మెలుకువ వస్తుందిట. ఆయనకి మెలుకవ రావడం అంటే కాలం బయటకి రావడం. అప్పటినుంచే కాలం మొదలు. కాలంలో ప్రకృతి విచ్చుకుంటూ ఉంటుంది, వృద్ధి చెందుతూ ఉంటుంది. ఆ తర్వాత ముడుచుకుంటూ ఉంటుంది. కాలము–ప్రకృతి గురించి మనకి చాలా అంతర్ముఖ ధ్యానాలలో ఇచ్చారు CVV గారు. ఆ ధ్యానంలో వీటన్నిటి గురించి బాగా రాస్తారు. ఏ విధంగా సృష్టి ఈ కాలం పుణ్యంగా ఇన్ని కోశాలు కోశాలుగా పద్మకోశంలాగా విచ్చుకుంటుంది. "పద్మకోశం ప్రతీకార్య" అని చెప్పుకుంటూ ఉంటాము కదా! అట్లా గుడ్డులో గుడ్డుగా ఏర్పడి, ఆ గుడ్డు విచ్చుకుని, పద్మంలాగా అయిపోయి, అదలా వికసించి, మళ్ళీ కాలానుగుణంగా అందులో కలిసిపోతుంది. ఇదంతా నిర్వర్తించేటటువంటివాడు త్రిమూర్తులకి అతీతమైన దైవము. పేరు ఏదయినా పెట్టుకోవచ్చు. ఇక్కడ అంతర్యామి అని చెప్పుకుంటాం. భాగవతంలో విష్ణువు, వాసుదేవుడు, నారాయణుడు అంటూ ఉంటారు. చెప్పానుగా నిన్న! ఈశ్వరుడు, సదాశివుడు, పరమేశ్వరుడు, అట్లా కూడా అంటూ ఉంటారు. అట్లాగే పరాశక్తి, ఆ తర్వాత చైతన్య స్వరూపిణి, ఆ తర్వాత ముగ్గురు అమ్మలు, అట్లాగకూడా చెప్పుకోవచ్చు. తత్త్వం అర్థం అయితే ఇబ్బంది లేదు పేర్లతో.

అంచేత, బ్రహ్మదేవుడు పని సృష్టి. రుద్రుడి పని ప్రళయం. రెండూ కూడా according to time table జరిపేస్తారు. Time table ప్రకారం అది జరిగిపోతూ ఉంటుంది. అంచేత, అదే (సుదర్శన చక్రం) పూనుకుంది. ఎవరు నిర్ణయం చేస్తారో మొత్తం అందరిదీ, మా గురించి కూడా, అదేనయ్యా వచ్చింది. అదే వెంటపడి వస్తోంది. అగ్నిజ్వాలలతో వస్తోందట. అందుకే భయం. అంచేత, ఆ విధంగా బ్రహ్మదేవుడు చెప్పాడు.

> "ఏను భవుఁడు దక్షుఁ డింద్రాదులును బ్రజా
> పతులు భృగుఁడు భూతపతులు శిరము
> లందుఁ దాల్తు మతని యాజ్ఞ జగద్ధితం
> బంచు భూరికార్యమతుల మనుచు."

బ్రహ్మదేవుడు ఇంకా చెప్తున్నాడు. నేను, శివుడు, దక్షుడు, ఇంద్రుడు, ప్రజాపతులు, భృగువు వంటి మహర్షులు, భూతపతులు, అందరమూ కూడా నెత్తిమీద పెట్టుకుంటాము ఆయన్ని. నెత్తిమీద వీళ్ళు పెట్టుకోవడం కాదు, అది నెత్తిమీద ఉంటుంది. మనకి ఎక్కువ ఇటునుంచి అటు ఆలోచిస్తాము కాబట్టి మన నెత్తిమీద పెట్టుకోవడం కాదు, ఎప్పుడూ నెత్తిమీదే ఉంటుంది. ఎంచేత అంటే, మన roots అక్కడ ఉన్నాయి. ఊర్ధ్వమూలం కదా! అంచేత, నెత్తిమీదే ఉంటుంది అందరికీ. అదే దిగుతుంది లోపలకి, sink అవుతుంది, ఫిల్టర్ కాఫీ లాగా. Sink అయితే వీళ్ళవీళ్ళ ఆలోచనలు వీళ్ళకి వచ్చేస్తుంటాయి. వాళ్ళ వాళ్ళ పనులు వాళ్ళు వాళ్ళు చేసేస్తూ ఉంటారు. అక్కడినుంచి దింపేది ఆయన సంకల్పం. ఆ సంకల్పాన్నే సరస్వతి

అంటారు. దివ్య సంకల్పం. బ్రహ్మదేవుడు చెప్తాడు భాగవతం ద్వితీయ అధ్యాయంలో, “నేనేం చెయ్యట్లేదయ్యా. అంతా మా ఆవిడే చేసేస్తూ ఉంటుంది. నన్ను appoint చేసింది husband గా” అని చెప్తాడండి. ఎక్కడి నుంచి వచ్చిందట ఆవిడ? అక్కడి నుంచి. “ఆయన దగ్గర నుంచి సంకల్పం పుట్టుకొచ్చి, ఆ సంకల్పం నన్ను నియమించి, నా నుంచి పని చేస్తోంది.” మనకైన అంతే. ఆ సంకల్పం అక్కడి నుంచి వస్తుంది కదా! అందుకనే, మనం దాన్ని అడుగుతూ ఉంటాము. “భర్గో దేవస్య” అని. అది అలా దిగివచ్చి, వీళ్ళందరిచేత, వాళ్ళ వాళ్ళ పనులు చేయించేస్తోందండి. గురుపూజల్లో ఎవరి పనులు వాళ్ళు చెయ్యరండి? ప్రతివాడికి రోజూ బొట్టు పెట్టి చెప్తారా detail గా? చెప్పరుగా! ఎవరి పనులు వాళ్ళకి తెలుస్తాయి కదా! వాళ్ళ వాళ్ళ పనులు చేసేసుకుంటూ ఉంటారు. అంతేగా! ఎట్లా జరుగుతుంది? సంకల్పం నడిపిస్తుంది. మనల్ని నడిపించేది కూడా ఆయనే. ఆయనదే ఇది. అంచేత, దాని జోలికి మనం పోలేమని చెప్పాడు.

> “కావున సుదర్శనానల నివారాణంబునకు నోప నని విరించి పలికిన
> దుర్వాసుండు గైలాసంబునకుఁ జనుదెంచి శర్వు నాలోకించి చక్రానలంబు
> తెఱం గెఱింగించిన నమ్మహాదేవుం డి ట్లనియె.”

ఆయనంటే కదలడు. కుర్చీ కదలకుండా కబుర్లు చెప్తాడు కదా బ్రహ్మదేవుడు! బ్రహ్మదేవుడు lotus అంటూ ఒకటి ఏర్పాటు చేసుకున్నాడు. ఇంక అందులో comfortable గా కూర్చుంటాడు. వస్తూ ఉంటాయి, పంపిస్తూ ఉంటాడు. వాహికే! నారాయణుడికి first mediuam ఆయనే కదా! తర్వాతే అందరూ వస్తారు. అంచేత, ఆయన కైలాసానికి వెళ్ళాడు. ఇది source దుర్వాసుడికి. అక్కడినుంచే వచ్చాడాయన. దుర్వాసుడు శివాంస సంభూతుడై వస్తాడు. అంచేత, అక్కడికెళ్ళాడు. “జనుదెంచి శర్వు నాలోకించి” – అంటే ఆయనే ఇది అసలు! “త్రికాలాగ్ని కాలాయా కాలాగ్ని రుద్రాయ” అంటూ ఉంటాము కదా! కాలాగ్నే! “చక్రానలంబు తెఱం గెఱింగించిన నమ్మహాదేవుం డి ట్లనియె” ఆయన దగ్గరకి వెళ్ళాడు. మనమిద్దరమూ ఒకటే party కదా అని!

“వినవయ్య! తండ్రి!” – చూడు నాన్నా! అని చెప్పాడు. చిన్న పిల్లల్ని మనం ముద్దుగా తండ్రీ అని పిలవమా! మా నాయనే అని! ఈయనేగా అక్కడికి వచ్చాడు!

> “వినవయ్య! తండ్రి! యే విశ్వేశ్వరునియందుఁ
> జతురాస్యజీవకోశములు పెక్కు
> వేల సంఖ్యలు గూడి వేళతో నిబ్భంగి
> నగుచుండుఁ జనుచుండు నదియుఁగాక
> యెవ్వానిచే భ్రాంతి నే మందుచున్నార
> మేను దేవలుఁ దుసురేంద్రసుతుఁడు
> నారదుఁ డజుఁడు సనత్కుమారుఁడు ధర్మఁ
> డా కపిలుఁడు మరీచ్యాదు లన్య”

కాలప్రకారం అందరం ఆయన్ని మన్నుతూ ఉంటాము. ఆయనలో పుడుతూ ఉంటాము. ఆయనలో తిరుగుతూ ఉంటాము.

> "పారవిదులు సిద్ధపతులు నెవ్వనిమాయ
> నెఱుఁగలేము దాన నింత వడుదు
> మట్టి నిఖిలనాథు నాయుధశ్రేష్ఠంబుఁ
> దొలఁగఁజేయు మాకు దుర్లభంబు."

మేమంతా కూడా ఈ చక్రంలో వాళ్ళమే అని చెప్పాడండి. అంతా చక్రంలో ఉన్నవాళ్ళమే. చక్రభ్రమణం చేసేటటువంటి వాడొకడు ఉన్నాడు. ఆ చక్రం ఆయనది. అందుకనే, సృష్టి ప్రణాళిక ప్రకారం మా పనులు చేసేటంటి వాళ్లము. ఎంత తెలిసినవాడయినా అంతే. అంచేత, మేము దాని జోలికి వెళ్ళము. అంచేత, దాని జోలికి వెళ్లి, మేం ఎదో చెయ్యగలగమనేటటువంటి భ్రమ మాకు లేదు. ఎంచేత అంటే, ఈయన ఒక్క మాటన్నాడు ఇక్కడ, "యెవ్వానిచే భ్రాంతి నే మందుచున్నార మేను". సృష్టిలో మొట్టమొదట తపస్సు చేసినవాడు శివుడు. పుట్టీపుట్టంగానే బ్రహ్మదేవుడు కాలు తంతాడు. టపటపా పని చేసేసి, కూర్చుంటాడు, ఇంక చాల్లే అని. "ఎక్కువ చెయ్యకు, పాడయిపోతుంది. ఇంక నువ్వున్నావంటే పాడు చేస్తావు. ఇంక నువ్వు వెళ్ళిపో" అంటాడు. ఇంతవరకూ చేసావు, చాలంటాడు. అంటే, వెళ్లి తపస్సు చేసుకుంటాడు. అందుకని, సృష్టిలో మొట్టమొదటినుంచి తపస్సు చేసుకుంటున్నవాడు శివుడు. ఓం ప్రథమం అంటూ తపస్సు మొదలుపెట్టింది ఆయనే. అందుకనే, ఆయన యోగి. జనులందరికీ కూడా అధిపతి అయి ఉన్నాడు. తపోధనులకి అధిపతి అయ్యి ఉన్నాడు. ఎవరిని గురించి తపస్సు? అంతర్యామి తత్వాన్ని భావన చేస్తూ, ప్రశాంతంగా ఉంటాడు, శంకరుడై ఉంటాడు. లేకపోతే, రుద్రుడే. By nature, డొక్క చించే స్వభావం. కానీ, అలక్ నిరంజన్. ఆయనతో కలిసి ఉంటే మనంత ప్రశాంతమూర్తి ఎవరూ ఉండరు. అలా ఉంటాడు. ఆయనకి తెలిసిపోయింది. ఇదంతా భ్రాంతి. నేనున్నాను అనేటటువంటిది భ్రాంతి కదా! ఆ భ్రాంతిలో పెట్టాడు మన్ని. ఆ భ్రాంతిలోనే మన్నుచున్నాము మేమంతా అన్నాడు. అది అదే అని చెప్పాడు. ఆ వచ్చే చక్రం కాలచక్రం రూపంలో ఇవన్నీ ఏర్పాటు చేస్తున్నట్టు... అది ఏర్పాటు చేసినదాంట్లో మా వంతు కర్తవ్యం మేము చేస్తున్నాము. దాన్ని అతిక్రమించి ఎవరూ ఏమీ చెయ్యలేరు.

> "మునీంద్రా! నీవు నమ్మహాత్ముని శరణంబు వేఁడు మతండు మేలు సేయం
> గలవాఁ డని పలికిన నీశ్వరునివలన నిరాశుండై దుర్వాసుండు వైకుంఠ
> నగరంబునకుం జని."

"మునీంద్రా! నీవు నమ్మహాత్ముని శరణంబు వేఁడు" – ఎవరు? అంతర్యామి దైవాన్ని. First preference అది కాదు ఆయనకి. ఎందుకంటే, అది ఆయనకి కూడా తెలుసు కదా! ఆ ఆయుధం, సుదర్శన చక్రం, నారాయణుడిదని తెలుసు. అంచేతే, మిగతా వాళ్ళందరినీ అడిగి చూసాడు. మీరేమయినా చేసి పెడాతారా అని. అంటే, అప్పుడు... పైగా శివుడు సలహా

ఇచ్చాడు, అక్కడికెళ్ళు నువ్వు అని. మా వల్ల కాదు అన్నాడాయన. ఎవరూ ఏం చెయ్యలేరు అని చెప్పాడు. మేం ఎవ్వరూ ఏం చెయ్యలేము కాబట్టి ఆయన దగ్గరికి వెళ్ళు అని. సరే అక్కడికి వెళ్తాడు. మరీ వివరించుకుంటుంటే సమయం...

> "ఆ వైకుంఠములోనిభర్మమణిసౌధాగ్రంబుపై లచ్చి దా
> గ్రేవన్ మెల్లన నర్మభాషణములం గ్రీడించు పుణ్యున్ హరిన్
> దేవాధీశ్వరుఁ గాంచి యో వరద! యో దేవేశ! యో భక్తర
> క్షావిద్యాపరతంత్ర! మానుపఁగదే చక్రానలజ్వాలలన్."

"కాస్త ఆపు నాయనా, మాహానుభావా!" అన్నాడు. "నువ్వు వరదుడివి కదా!" అన్నాడు. "వరాలు ఇచ్చేవాడివి దేవతలకి. దేవుడివి కదా!" అన్నాడు. "భక్తర క్షావిద్యాపరతంత్ర". అందరికి తత్త్వం అంటే ఆయనది పరతంత్రం. అంటే, తను భగవత్ భక్తుడే కదా! ఆయన తపస్సు చేస్తే చేరేది ఈయన్నే. దుర్వాస మహర్షి కనులు మూసుకుంటే చేరేది ఈయన్నే. మరి ఎందుకిలా తంటాలు పడుతున్నాడు? మాయ. కనులు మూసుకుంటే అది అయిపోతాడండి ఆయన. అది ముందే చెప్పారు. అలాంటి వాడిని కూడా మాయ కమ్మిందంటే ఇంకేమిటి చెప్పండి!

> "నీ మహిమావర్ణవంబు తుది నిక్కముగా నెఱుఁగంగఁ లే నీ
> ప్రేమకు వచ్చు దాసునకుఁ గ్రించుతనంబున నెగ్గు సేసితిన్
> నా మఱపున్ సహింపు మాట నారకుడైన మనంబులో భవ
> న్నామము చింత సేసిన ననంతసుఖస్థితి నొందకుండునే"

"ఏతావాన్ అస్య మహిమాన్" అంటాము కదా! నీ మహిమ దాని అంతు నాకు తెలియడం లేదు. తెలియక... ఒళ్ళు గగుర్పొడుస్తోంది చదువుతుంటే! ఉన్నమాట చెప్పేసాడు. Straight గానే ఉంటాడు కదా! డొంకతిరుగుళ్ళు కుదరవు కదా! ఆయనకి లేవు కూడా. దుర్వాసుడికి డొంకతిరుగుళ్ళు ఉండవు. మెలికలు పెట్టడం చేతకాదు. సూటిగా పోతూ ఉంటాడు. గుద్దుకుంటే గుద్దుకుంటూ ఉంటాము. అంచేత, చెప్తున్నాడు.

పెద్దవాడిలా ఆశీర్వదించవలసినవాడు ఇలా చిన్నవాడిగా... "నా మఱపున్" – మరుపే కదా! మాయంటే ఏమిటి? మారుపే మాయ. "సహింపు మాట నారకుడైన మనంబులో భవ న్నామము చింత సేసిన ననంతసుఖస్థితి నొందకుండునే" – మనసులో తలుచుకుంటేనే నువ్వు సుఖస్థితి ఇస్తావు కదా! నాకేమిటి ఇంతలా అయిపోయిందని బాధ పడ్డాడు.

> "అని పలికి పాదకమలంబులకు మ్రొక్కి లేవక యున్న దుర్వాసునిఁ గని
> హరి యి ట్లనియె."

మరి లేవ లేదు. "అన్యథా శరణం నాస్తి, త్వమేవ శరణం మమా, తస్మాత్ కారుణ్యభావేన రక్షరక్ష", అన్నాడండి. "జనార్ధనా!" అని పాదాలమీద పడిపోయాడు. పడిపోయి నువ్వే రక్షించు. మరుపు వచ్చిందని ఒప్పుకున్నాడు. దేని గురించి

మరుపు? అంతా ఆయనే అన్న మరుపు. రెండవ మరుపు, అంబరీషుడు భక్తుడు అని తెలుసు. కాబట్టే, వీడు భక్తుడు కాదు, విష్ణుభక్తుడు కాదని ఎందుకన్నాడు? Negate ఎందుకు చేసాడు? అది ఉంది కాబట్టి negate చేసాడు. లేకపోతే, negation ఎందుకు? ఇంకొకటి చెయ్యచ్చు. మరుపు వచ్చింది. మరుపు వలన ఇలా చేసాను. వాడు నీ దాసుడు. పెద్దవాడిగా నన్ను ఆదరిస్తే, హీనంగా ప్రవర్తించాను. అంచేత, నువ్వే నన్ను రక్షించాలని చెప్పి కాళ్ళు పట్టుకున్నాడు.

"చలమున బుద్ధిమంతు లగు సాధులు నా హృదయంబు లీల దొం
గిలికొని పోవుచుండుదు రకిల్బిషభక్తిలతాచయంబులన్
నిలువఁగఁ బట్టి కట్టుదురు నేరుపుతో మదకుంభికైవడిన్
వలలకుఁ జిక్కి భక్తజనవత్సలతం జనకుందుఁ దాపసా!"

సాధులైనటువంటి భక్త జనులు, వాళ్ళేం చేస్తారంటే, బాగా ఆరాధన చేసి, చేసి, తమను మర్చిపోయినటువంటి స్థితిల్లోకి వెళ్ళిపోతారు. వారు చూపించేటటువంటి భక్తి, ప్రేమ, అనురాగం కారణంగా ఈయన వాళ్ళలో ఉండడం మొదలుపెడతాడు. వాళ్లకి వాళ్ళు ఆయన్ని కట్టేసుకుంటారు. ఈయనకి ఇష్టమే. అందుకని ఉండిపోతాడు. ఏనుగు ఈ ఆకులు అలమల తాడుతో బంధించినట్టుగా ఎట్లా బంధిస్తారో అట్లా భక్తులు నన్ను బంధిస్తారు. వాళ్ళ హృదయాలలో నేను ఉంటాను అని చెప్తున్నాడు హరి.

"నాకు మేలగోర నా భక్తులక కాని" – తన భక్తుల మేలే కోరతాడండి. అంటే, తన్ని మర్చిపోతాడు భక్తుడి కోసం. ఎందుకని? భక్తుడు తన గురించి మర్చిపోయాడు ఆయన కోసం. భక్తుడు అన్నీ మర్చిపోయాడనేగా! మర్చిపోయాడంటే అన్నిటా ఈయనే ప్రసరిస్తున్నాడు. ఇంకేమీ కనపడడం లేదు. భార్య కనపడడం లేదు, కొడుకు కనపడడం లేదు, రాజ్యపాలన ఏదీ కనబడడం లేదు, పౌరులు కనబడడం లేదు. ఎటుచూసినా అంతా విష్ణువే కనిపిస్తున్నాడు. తనుకూడా తనకి లేని స్థితి. అక్కడుండేది విష్ణువు కదా! అలా వాళ్ళుంటారు కాబట్టి same to you, నేనూ అలాగే ఉంటాను. మన్ని చూడండి! ఎవరయినా happy new year అంటే మళ్ళీ happy new year అనము కదా! Same to you అంటాము. వాళ్ళు నాతో ఎలా ఉంటే నేను వాళ్ళతో అలా ఉంటాను. అది భగవంతుని యొక్క ప్రధాన గుణము. ప్రేమగా ఉంటే, భక్తిగా ఉంటే, భగవంతుడిగా ఉంటాడు. స్నేహంతో చూస్తే స్నేహంగా ఉంటాడు. అంతా నేనే అనుకుంటే నేనే. నువ్వు ఎట్లా అనుకుంటే అట్లా. మరి వీళ్ళు అట్లా చేసి నన్ను లోపల గట్టిగా కట్టేసుకుంటారు. వాళ్ళే నాకు ముఖ్యం. నువ్వు తపస్విని అని చెప్తున్నాను.

"దపసా" అన్నాడు. అంటే, తపస్వీ జనులకి, భక్తులకి ఉండేటటువంటి ఒక చిన్న... వాళ్లెప్పుడూ అందులోనే ఉంటారు. విష్ణుభక్తుడు ఎప్పుడూ అందులోనే ఉంటాడు. "పానీయంబులు త్రావుతున్ కుడుచుచున్ హాసనిద్రాదులు చెయ్యుచున్." ఏం చేస్తున్నా దైవంలోనే ఉండి చెయ్యడం అనేటటువంటిది భక్తుడి పని. అది రాజ విద్య. నేను దైవమందు ఉన్నాను. దైవము నాయందు ఉన్నాడు. దైవము నాయందు ఉండడంవల్ల నేను దైవమందు ఉన్నాను. అల సముద్రమందున్నది. సముద్రమందు అల ఉన్నది. సముద్రం ఉంటేగా అల ఉంది! ముందేముంది? ముందు సముద్రం ఉంది. కాబట్టి దైవము ఉన్నాడు. అతనియందు నేను ఉన్నాను. అందుచేత, నాయందు అతడున్నాడు అనే స్థితిలో తనయందు,

అఖిలభూతములందు. పుట్టినవాటిన్నిటియందూ అలాగే చూస్తాడు. అందుకనే, ఈ భక్తి ముందు ఏమీ ఆగదు. అది అనన్య భక్తి, పరిఉపాసన. తపస్సు చేసినా కూడా తపస్సు నుంచి బయటకొస్తే కొంత ప్రపంచం కనబడుతూ ఉంటుంది. అభిషేకాలు బాగా చేసామనుకోండి, తర్వాత non-అభిషేకం సమయంలోనో? హోమాలు బాగా చేస్తున్నామనుకోండి, Non-హోమం time లోనో? పూజలు బాగా చేస్తున్నామనుకోండి, non-పూజ time లోనో? గురుపూజల్లో... తర్వాత? భక్తుడికి లేచిన దగ్గరనుంచి పడుకునేంతవరకూ గురుపూజే. 365 days throughout the life. ఎందుకంటే, లేచిన దగ్గర నుంచి తానుగా లేవడం చేత, అతడే తానుగా ఉండిపోతాడు. అలా దిగుతాడండి తానుగా. దిగంగానే అమ్మో! అనుకుని, మళ్ళీ తానుగా కూర్చుంటాడు.

అందుకనే, మొన్నోచోట ఒక hospital లో, డాక్టరుగారు ఎప్పుడూ "అహం బ్రహ్మాస్మి" అనుకుంటానండి... అతను చాలా సాధువు మనిషి, చాలా తెలిసిన వాడు. అంటే, మీరు చాలా పెద్దవారు, నేను మీకు చెప్పగలిగిన వాడిని కాదు గాని, ఒక్కమాట స్నేహపూరితంగా చెప్తున్నాను. చెప్పండి అంటే, "అహం బ్రహ్మాస్మి" అనుకోవద్దు, "బ్రహ్మాహమస్మి" అనుకోండి అని చెప్పాను. అదేంటి అన్నాడు. ముందు బ్రహ్మం కదా! బ్రహ్మమే మనంగా ఉన్నాము. మనం బ్రహ్మంగా ఉన్నామనుకోవడంకంటే, బ్రహ్మమే మనంగా ఉన్నామనుకోవడం మంచిది. అలా అనుకుని చూడండి బావుంటుంది అన్నాను. మర్నాడు వచ్చి, దణ్ణం పెట్టేసాడు. "చాలా తేడా ఉంది. అర్థమదే అయినా" అన్నాడు. నేనే దేవుడిని అనుకుంటే హిరణ్యకశిపుడువి అయిపోతావు. అయిపోయి, "హిరణ్యకాశిపాయానమః" అని చెప్పుకోండి అందరూ అన్నాడు కదా! అదేగా మంత్రంగా ఇచ్చాడు! నేనే భగవంతుడుని అనుకుంటే ఆ దారిలో వెళ్ళే ఆవకాశం ఉంది, అపాయం ఉంది.

దేవుడే నేనుగా ఉన్నాననుకుంటే పడి ఉంటావు. నేను ఉండీ లేననుకుంటాడు భక్తుడు. అంచేత, నువ్వు తపస్సు చేసుకునేవాడివి, నీకు వాళ్ళ గురించి అంత తెలియదు సుమా! అని చెప్తున్నాడు. అందుకే చెప్తున్నాడు, వ్రతాలకు చిక్కను, తపములకు చిక్కను, జపములకు చిక్కను, భక్తులకు చిక్కుతాను. భక్తంటే అనన్య భక్తి. మనం ఏదయినా జపం చేసామనుకోండి, తర్వాత ఏమిటి? బాగా నుమిలేస్తాం కదా! నుమిలేసిన తర్వాత ఏమిటి next? చేసామన్న feeling తప్ప? హోమం చేసామనుకోండి, వళ్ళంతా తడిచిపోయిందా కదా! బాగా చేసామన్న ఒక feeling తప్ప, తరవాత ఏమిటి? ముందు ఉంది అగ్ని. తర్వాతా ఉంది, మధ్యలో కనబడ్డది అంతే. "అదృశ్యో అవ్యక్త రూపస్య" అంటే అర్థం ఏమిటి? ఇంతకుముందు నువ్వు లేనట్టుగా ఉన్నావు, ఇప్పుడు ఉన్నట్టుగా ఉన్నావు అని చెప్పడం. ఇప్పుడు ఉందాండి? ఉంది. లేనట్టుగా ఉంటుంది. అప్పుడు చేసినప్పుడు? ఉన్నట్టుగా ఉంటుంది. రోజులో మనకు ఉన్నట్టు ఉండేది తక్కువ, లేనట్టుగా ఉండేది ఎక్కువ. లేనట్టుగా ఉండేవాడు దైవం. దాన్నే చూస్తూ ఉంటారు అన్నిట్లోనూ. వాడూ భక్తుడు. వాడికి మించినవాడెవడూ లేడు. వాడు చూడడానికి హోమాలు చేసేవాడిలాగాను, వేదాలు చదివేవాడిలాగాను, జపాలు, క్రతువులు, యజ్ఞాలు చేసేవాడిలాగా కనబడడు. ఎందుకంటే, ఆయనకి... అవి చేసే వాళ్ళకేమవుతుందంటే అవి చేసేటప్పుడు కాసేపు అందులోకి ఒక ఉన్మత్తము వచ్చి, మళ్ళీ తగ్గి పోతుంటుంది. పాలపొంగు పాలు కాదు కదండి! పాలపొంగు పాలా! ఉత్త పొంగుతో ఒక కప్పునిండా వేసి ఇస్తే! నీట నురుగు నీరా! పాలనురుగు పాలా! అంచేత, పాలనురుగు పాలవాడు బాగా బుస్సుబుస్సుమని పిండుతాడు గిన్నిలోకి! ఎందుకంటే, బాగా నురుగు తోసేయ్యచ్చని కదా! మనం తెలివితక్కువ వాళ్ళమా? వాళ్ళు పాలు పోస్తుంటే వేలు

అడ్డం పెడతాము కదా! ఇలాంటివన్నీ ఉన్నాయి కదా! నురుగు, పాలు ఎట్లా కాదో, ఈ తాత్కాలికమైన పెరుగుదల కాసేపు పెరుగుతుంది. పూజలు చేసామనే పెరుగుదల, అక్కడుండదు తర్వాత. ఎందుకంటే, సహజస్థితి కాదు. తర్వాత మాములుగానే ఉంటావు. సహజంగానే అది అయ్యి ఉంటే? సహజంగా అది అయ్యి ఉండాలంటే, ప్రతికార్యంలోనూ దైవంతోనూ యుగళగీతం పాడుకుంటున్నట్టు. ఎప్పుడు లేదు? ఎక్కడ లేదు? ఏ సన్నివేశంలో లేదు? అదీ భాగవతం.

అయి ఉండడం చేత నువ్వు తపస్సు చేసావు. నన్ను పొందుతావు. మళ్ళీ నా నుండి బయటకు వచ్చేస్తావు. అంటే, పరమును చేరతాడండి ధ్యానంలో. తర్వాత ఏంటి? Before and after కూడా అలాగే ఉన్నావా? అంబరీషుడు అలా ఉంటాడు. అతడు ద్వాదశీవ్రతం ఆచరిస్తున్నా, ఆచరించకపోయినా అదే స్థితి. మాట్లాడే పద్ధతుల్లో extra లు ఉండవు. మనం పూజ మొహం పెట్టుకుని తిరుగుతూ ఉంటాము కదా పూజలు చేసేటప్పుడు! అదొక రకమైన tension పెట్టుకుని తిరుగుతూ ఉంటాము. ఏమిటంటే, దుర్గాపూజలు చేస్తున్నాము! ఇంకా కొంచెం వికారంగా ఉంటే గడ్డాలు పెంచుతారు. ఏదో చేస్తుంటాము లెండి. అదలా ఉంచి... అందుకే రాసి ఇచ్చాను, “To be spiritual is to be normal” అని. ఆయన కూడా “normal temperment” అని ఇచ్చారు కదా! అంచేత, అంబరీషుడు normal level అదే. His normalcy is tuned with the divine. భావంతుడితో అనుసంధానం చెంది, సర్వాకాల, సర్వావస్థలయందూ ఉంటాడు. ఇది పూర్ణిమ అని, ఇది అష్టమి అని ఏమీ తేడాలుండవు. ఇది పుణ్యప్రదేశమని, ఇది కాదని ఏమీ తేడాలుండవు. ఈ కాలమని, ఈ దేశమని ఏమీ ఉండదు. ఎప్పుడూ ఉన్నాడు కదా! అలా చూడండి. వాటిని గురించి అది భావన. ఇలా ఉండేవాడికి ఇంక బయట ప్రకటన, ప్రచారం ఏమీ ఉండదు. ఆనందంగా ఉంటాడు. ఇంకోడు గుర్తించాడా, గుర్తించలేదా ఈ బాధలు కూడా ఉండవు. ఎవడు గుర్తించాలి? వాడు గుర్తించాలి. ఇంకెవరు గుర్తించాలి? మిగతా వాళ్ళంతా గుర్తించింది గుర్తింపా? మాస్టరుగారి బాషలో “ఓటికన్ను తెరిస్తే ఎంత? మూస్తే ఎంత?” అనేవారు. ఎవడు గుర్తించాలి? వాడు గుర్తించాలి. వాడికి నువ్వు ప్రీతిపాత్రుడవైతే చాలు. అందుకే, అలా ఉన్నాడు అంబరీషుడు. నువ్వు తపస్సు చేస్తావు. నన్ను చేరతావు, మళ్ళీ కింద పడిపోతావు. నిచ్చెనలు ఎక్కుతావు, పైకి వెళ్తావు. పాములో పడతావు. మళ్ళీ కిందకొచ్చేస్తావు – వైకుంఠపాళి వాడు నిచ్చెన ఎక్కకుండా, పాములో పడకుండా అట్లా వచ్చేస్తాడు పరమపదంలోకి. అంచేత, ఈ ఎక్కువ తక్కువ అని ఒడిదొడుగులు ఉండవు నిజమైన భక్తుల్లో.

“నాకు మేలుగోర నా భక్తులక కాని
భక్తజనుల కేన పరమగతియు
భక్తుఁ డెందు జనినఁ బఱతెంతు వెనువెంట
గోవువెంటఁ దగులు కోడెభంగి.”

ఆవు వెంట ఏ విధంగా దూడ వెళ్తుందో అదే విధంగా నా భక్తుడిని అనుసరించి నేను వెళ్తూనే ఉంటాను సుమా! అలాంటి ఇష్టం నాకు భక్తుడంటే. ఎందుచేతంటే, వాడు ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ నన్ను మర్చిపోడు. అంబరీషుడు

ఎటువంటివాడు? "సప్తద్వీప విశాలభూభరము దోఃస్తంభంబునం". అటువంటివాడు కూడా అన్ని కార్యకలాపాల్లోనూ ఎక్కడా విష్ణువుని మరవకుండా ఉన్నటువంటివాడంటే ఎంతటివాడు?

"తనవు మనువు విడిచి తనయులఁ జుట్టాల
నాలి విడిచి సంపదాలి విడిచి
నన్న కాని యన్య మెన్నఁడు నెఱుఁగని
వారి విడువ నెట్టివారి నైన."

తనువు అంటే తన శరీరం గురించి తాను ఆలోచించుకోడండి. ఇది భగవత్ దత్తం, భగవంతుడు చూసుకుంటాడు. మనం కాపాడుకుందామనుకుంటే గతి లేదు. ఆయన ఇచ్చాడు. ఆయన పని చేస్తుంటే అదీ పని చేస్తుంది. ఆయన పని మనం చేస్తుంటే, ఇది మనకి పని చేస్తుంది. అందుకే దేహాత్మ భావన ఎక్కువ ఉండదు భక్తుడికి. దీని పోషణ, దీని maintenance ఖర్చులు, దీని comforts, ఇవన్నీ ఆయన చూసుకోవాలి, మనం కాదు. మనం చూసుకోవాలిసినది ఆయన్ని. ఆయన పని ఇది. ఆయన పనే జీవుల శ్రేయస్సు. అది ఒక్కటే ఆయన పని. అందులోనే ఉన్నావనుకో, నీ శరీరం గురించి నువ్వు ఆలోచించుకోవక్కర్లేదు. నీ జీవితం గురించే నువ్వు ఆలోచించుకోవక్కర్లేదు. నీ మనుగడ, నీ జీవితం గురించి నువ్వు ఆలోచించుకుంటే అది నాసిగా ఏదో జరుగుతూ ఉంటుంది. నీ జీవితం గురించి వాడు ఆలోచించాలి. వాడు ఆలోచిస్తే అది వైభవంగా ఉంటుంది. "నేను దైవం పనిలో ఉంటాను, నా మనుగడ అతడే చూసుకుంటాడు", అనేవాడు... మనుగడ చూసుకుని, ఆరోగ్యం చక్కబెట్టుకుని, అప్పుడు చేద్దామనుకోవడం కాదు. ముందది, తర్వాత ఇవి. తర్వాత మిగతావేం లేవు. అన్నీ ఆయనే చూసుకుంటాడని ధైర్యం, విశ్వాసం, పరిపూర్ణమైన విశ్వాసం. అలా ఉంటే మన వృత్తి ఏమయిపోతుంది, మన వ్యాపారం ఏమయిపోతుంది, మనం గురుపూజలకెళ్తే ఎట్లా, మనం అక్కడికీ, ఇక్కడికీ తిరిగితే ఎట్లా? ఎట్లా అంటే ఇంకా బావుంటుంది. నువ్వు ఉండి చేసేదానికన్నా ఇంకా బావుంటుంది. స్వానుభవం. అలాగే పిల్లలు, భార్యా ఎట్లా? ఎట్లా ఏమిటి? నీకన్నా బాగా చూసుకుంటాడు. నీకు బాగా వచ్చా చూసుకోవడం? రాదుగా! నీకన్నా బాగా చూసుకుంటాడు. అందుకనే, రాస్తాడు, "ఆలి విడిచి..." విడవడం అంటే, విడిచి వెళ్లిపోకూడదు, పొద్దున్న చెప్పుకున్నాం కదా! భార్య అందు భగవంతుని దర్శనము, పిల్లలయందు భగవంతుడిని దర్శనము, తనయందు భగవంతుని దర్శనము, చుట్టాల యందు భగవంతుని దర్శనము, నీ దేహం భగవత్ దత్తం. ఇట్లా ఏం చూసినా భగవంతుడితో ముడి వేసి చూసుకుంటాడు. "నన్న కాని యన్య మెన్నఁడు నెఱుఁగని వారి విడువ నెట్టివారి నైన" – impossible అటువంటివాడిని వదలడం, అని చెప్పాడండి. ఇది భగవంతుడి వాగ్దానాలు కదా! నీకు తెలియలేదు అంబరీషుడు గురించి... వీడు విష్ణుభక్తుడు కాదన్నాడు కదా! ఎలాంటి భక్తుడు? మరివన్నీ అంబరీషుడులో ఉన్నాయని చెప్తూ, మనకి కూడా సందేశం ఇస్తున్నాడు, దుర్వాసుడికి సందేశం ఇస్తూ.

"పంచేంద్రియములు తెరువుల
వంచించి మనంబునందు వరమతుల ప్రతి
ష్ఠించి వహింతురు నన్నున్

మంచివరుం బుణ్యసతులు మరగిన భంగిన్."

మాములుగా ఇంద్రియములు మన్ని వంచిస్తూ ఉంటాయి కదా! వాటిని వీళ్ళు వంచిస్తుంటారు. మనసులో అవీ ఇవీ చోటు లేకుండా ఈయన్ని నింపేసుకుంటారు. పూర్తిగా ఈయన్నే దింపేసుకుంటారటండి. అంటే, mind, divine mind అయిపోతుంది – దివ్యమతి. Divine mind నే diamond అన్నారు. ఇట్లా divine mind అయిపోతుంది. ఎంచేత? మనసంతా తన్ని దింపుకుంటాడు భక్తుడు. ఇతరములకు అంత చోటు ఉండదు. కాబట్టి ఇంద్రియాలన్నీ కూడా విచ్చలవిడిగా ప్రవర్తించడానికి చోటు లేదు. ఆ విధంగా నన్ను వహింతురు. నన్ను ధరిస్తాడు వాడు. ఎట్లాగయ్యా అంటే, "మంచివరుం బుణ్యసతులు మరగిన భంగిన్". పుణ్యమైన స్త్రీలు ఏవిధంగా తన భర్తను... అందుకే, భారత స్త్రీ పుణ్య స్త్రీ. ఏమీ సందేహం లేదు. ఇప్పుడిప్పుడే కొంచెం మార్పు వస్తోందిగాని, స్త్రీ మనసులో ఒక పురుషుడిని గురించి భావన పడితే, ఆ జన్మకది permanent. అలా ఉంటుంది భారత స్త్రీ మనస్సు. భారత పురుష మనసు అలా ఉంటుందని మనం చెప్పలేము. అందుకనే, స్త్రీలకే దర్శనాలు ఎక్కువ అవుతూ ఉంటాయి. అలా భగవంతుడిని ఆవిధంగా వరిస్తారు భక్తులు, ఇంకోటి ఉండదు. No other. అన్యం లేదు. ఇంక అదే అట్లా ఉంటారు. "సాధులహృదయము నాయది" – వాళ్ళ హృదయం నా ఇల్లు. అక్కడే ఉంటాను నేను.

"సాధులహృదయము నాయది
సాధులహృదయంబు నేను జగముల నెల్లన్
సాధుల నేన యెఱుంగుదు
సాధు లెఱుంగుదురు నాదుచరితము విప్రా!"

నా గురించి వాడికి తెలుస్తుంది. వాడి గురించి నాకు తెలుస్తుంది. మా ఇద్దరి మధ్యా అట్లా ఉంటుంది ఒక private and confidential సంబంధం. వాళ్ళ హృదయమందే ఉంటాను. నేనే నిండి ఉంటాను. ఉండడం చేత వాళ్లకి నేను తెలుసు. నాకు వాళ్ళు తెలుసు. మేం ఇద్దరం ఒకరికొకరు తెలిసి ఉంటాము.

"దారుణీసురులకుఁ దపము విద్యయు రెండు
ముక్తి సేయుచుండు ముదము తోడ
దుర్వినీతు లగుచు దుర్జను లగువారి
కివియె గీడు సేయ కేల యుండు."

దారుణీసురులకు అంటే బ్రాహ్మణులని అర్థం. తపము, విద్య – బాగా తపస్సు చేస్తారుట. బాగా విద్యలు పొందుతారుట. "రెండు ముక్తి సేయుచుండు ముదము తోడ" – బాగా బంధవిమోచనం కలిగించి భగవత్ తత్వానికి దగ్గరగా చేరుస్తుంది. "దుర్వినీతు లగుచు దుర్జను లగువారి కివియె గీడు సేయ కేల యుండు", అంటే ఏ విద్యతో, ఏ తపస్సుతోను నువ్వు చేరుకున్నావో, ఆ విద్య ఇప్పుడు పనికి రాలేదు కదా! పనికొచ్చిందా! ఎంచేత? మనసులో తేడా ఉండడం

చేత అవి పనికి రాలేదు. వాడో? వాడు మనసులోకి దింపేసాడు ఈయన్ని. నువ్వు ఉండి అవన్నీ నేర్చుకున్నావు నీ మనసుతో. నువ్వు నువ్వుగా ఉండి విద్యలు నేర్చుకున్నావు. నువ్వు నువ్వుగా ఉండి అతడు అవ్వడానికి తపస్సు చేస్తూ ఉంటావు. అప్పుడప్పుడూ అవుతూ ఉంటావు. బుద్ధి బావుంటే మంచిదే. బుద్ధి బాగాలేదంటే వాటివల్లే దెబ్బ తింటావు అని ఒక సందేశం ఇస్తున్నాడు. ఎంచేతంటే, భక్తుడు దింపుకున్నంత లోతుల్లోకి ఈ తపస్వీ జనులు దింపుకోలేరనేటటువంటి ఒక భావన ఇక్కడ వ్యక్తం చేస్తున్నారు. అందుకనే, అప్పుడప్పుడూ శాపాలు పెట్టడం, వరాలు ఇవ్వడం, ఇటువంటివన్నీ ఉంటాయి. వాళ్ళు రెండూ చెయ్యరు. మహిమలు చూపించకూడదు. ఇక్కడ మహిమలు దైవం చేసుకుంటే చేసుకుంటాడు. తను చెయ్యడు. తను చేసేదేమీ లేదు. తను ఆయనలో ఉండడమే ఉంటుంది. ఇప్పుడు కొత్తగా అందరూ అంటున్నారు "ఆమ్ ఆద్మీ" అని, అలా సామాన్యంగా ఉంటాడు. సామాన్యంగా ఉంటాడు గాని అసామాన్యం. సామాన్యులవలే గోచరించి అసామాన్యుల వలే ఉంటాడు. ఎందుకంటే, అతని నుంచి అసామాన్యమైన కార్యాలు నిర్వర్తింపబడతాయి. కానీ చూడడానికి చాలా సామాన్యంగా ఉంటాడు. విశేషంగా ఉండడానికి ప్రయత్నం కూడా ఉండదు. విశేషంగా దైవమందు ఉండాలని అనుకుంటాడు తప్ప, తను విశేషించి ప్రపంచానికి ప్రకటింపబడాలనే తపన కూడా దాటినటువంటి స్థితిలో ఉంటాడు. అంచేత, అది తేడా అని చెప్తున్నాడు.

"నా తేజము సాధులలో
నాతతమై యుండువారి నలఁచు జనులకున్
హేతిక్రియ భీతి నిచ్చుం
జేతోమోదంబుఁ జెఱుచు సిద్ధము సుమ్మీ."

వాళ్ళను ముట్టుకున్నావంటే బాగా తగులుతాయి అన్నాడు. నేను, నా చేతి ఉంగరము ఉంటుంది కాబట్టి నువ్వు మన వాళ్ళని mishandle చేస్తే it is mishandling the fire. Don't play with the fire అంటుంటాం చూసారా! అది అయ్యింది నీకు. ఆయ్యన్ని mishandle చేసావు, సరిగ్గా ప్రవర్తించలేదు. అంచేత, అక్కడికే వెళ్ళిపోకూడదా! ఎక్కడ తప్పు చేసావో అక్కడ దిద్దుకోవాలి తప్ప ఇంకెక్కడో సిఫారుసులు చేసుకుంటే అవుతాయాండి! అవుతాయి మన దేశంలో కలియుగంలో! సృష్టిలో అట్లా అవ్వదు. అందుకనే...

"అదె వో బ్రాహ్మణ! నీకును
సదయుఁడు నాభాగసుతుఁడ జనవినుతగుణా
స్పదుఁ డిచ్చు నభయ మాతని
మది సంపసపఱచి వేఁడు మా శరణంబున్."

Smooth గా చెప్పాడు, please get out అని. ఇంతలా చెప్పేసాడండి దుర్వాసుడికి. నా దగ్గరకు వచ్చి లాభం లేదమ్మా! ఆ సుదర్శనాన్ని ఆయనకే ఇచ్చేసాడుగా ఈయన! సరే, దానికొక పని ఇచ్చాడు ఆయన. ఆ పని ఇప్పుడు నువ్వు అడిగావని, పోన్లే మనవాడంటే కుదరదు కదా! మనవాడే వదిలెయ్యి అని సుదర్శనానికి చెప్పడానికి ఆయనకి కూడా వీలు

లేదు. ఎంచేత అంటే, ఎవడు మనవాడు? ఎవడు మనవాడు కాదు? ఆ rules కొంచెం clear గా చెప్పు అని అడుగుతుంది సుదర్శనం. అంచేత, నువ్వు ఏం చేస్తే బావుంటుందంటే... “సదయుఁడు” అంటే దయ కలిగినటువంటి వాడు. “నాభాగసుతుఁడ”– అంబరీషుడు. “జనవినుతగుణా స్పదుఁ డిచ్చు నభయ మాతని మది సంపసపఅచి వేఁడు మా శరణంబున్”. అట్లా చెయ్యి అన్నాడు. Yes sir! అన్నాడు, అది వెళ్ళిపోయింది. ఎందుకంటే, ఎదో క్షణకాలం వచ్చింది తప్ప, అలా పిసుకుతూ కూర్చునేవాడు కాదు కదా! క్షణంలో ఇక్కడ మాయమై అక్కడ కొచ్చేసాడు అంబరీషుడి ముందు.

> “అని శ్రీవల్లభుఁ డానతిచ్చిన మహోద్యచ్చక్రకీలావళీ
> జనితాయాసుఁడు నిర్వికాసుఁ డుతిశ్వాసుండు దుర్వాసుఁడ
> ల్లన యేతెంచి సభక్తిఁ గాంచెఁ గరుణాలావణ్యవేషున్ విదో”
> షు నయోదారమనీషు మంజుమితభాషు న్నంబరీషున్ వెసన్.”

“నిర్వికాసుఁ డుతిశ్వాసుండు” – శ్వాస కూడా రొప్పుకోవడం చేత. అ“ల్లన యేతెంచి సభక్తిఁ గాంచెఁ గరుణాలావణ్యవేషున్ విదో” – మెరుస్తోందిట కరుణ లావణ్య. “షు నయోదారమనీషు” నయము, వినయము. వినయంలో మరీచి అంటే చక్రవర్తి. వినయంలో ఆయన్ని మించినవాడేవాడు లేదు భూలోకంలో. “మంజుమితభాషు” అంటే అసలు మాట్లాడనట్టేగా! మాట్లాడనివ్వలేదు అంబరీషుడుని. ఆయన కొద్దిగానే మాట్లాడుతాడు. అది కూడా మనం కోపం వలన, సహనం లేక వినకుండా చేసాము కదా! “న్నంబరీషున్ వెసన్”

> “కని దుఃఖితుండయి యమ్మహీవల్లభు పాదంబులు వట్టి విడవకున్న
> నా నరేంద్రచంద్రుఁడు చరణస్పర్శనంబునకు నోడుచుఁ గరుణారసభరిత
> హృదయుం డయి హరిచక్రంబు ని ట్లని స్తుతియించె.”

ఇంద్రుడు, చంద్రుడు అయ్యాడు తప్ప, సూర్యుడనడం లేదు కదా ఇక్కడ! నరులలో ఇంద్రుడు. ఇంద్రుడంటే ఆకర్షణే. ఇంతకుముందు ఇవన్నీ కనబడలేదు. మన mind అంత బాలేదు కదా! ఇంతకుముందు కనపడలేదు, ఇప్పుడు కనబడుతున్నాయి ఇవన్నీ. “నా నరేంద్రచంద్రుఁడు చరణస్పర్శనంబునకు నోడుచుఁ” – తప్పు కదా! తప్పు చేసినా పెద్దవాడు కదా! “గరుణారసభరిత హృదయుం డయి హరిచక్రంబు ని ట్లని స్తుతియించె” – ఏం మాట్లాడలేదు ఆయన. దుర్వాసుడు మాట్లాడించాడు. “కని దుఃఖితుండయి యమ్మహీవల్లభు పాదంబులు వట్టి విడవకున్న” – ఏం మాట్లాడలేదు. కాసేపు అయ్యింది. నీ శరణు జెప్పి ఏం మాట్లాడలేదు. శ్రీవిష్ణువు చెప్పింది చెప్పినట్లు చేసాడంతే. వచ్చి గభాలున పాదాలు పట్టుకున్నాడు. ఆయన తప్పించుకున్నాడు. కరుణారసంతో హృదయం పొంగినవాడై సుదర్శన చక్రాన్ని, ఇంక నువ్వు వెళ్లిపోవచ్చు అని చెప్పలేదు. మనమయితే అదే చేస్తాం, మనదయినట్టు కదా! ఏం అనుకోడు పాపం! అదేమిటో! అందుకే అంబరీషుడు అయ్యాడు. లేకపోతే, మనలాగే ఉండేవాడు కదా! ఏం అనుకోడు.

> “నీవ పావకుఁడవు నీవ సూర్యుండవు

నీవ చంద్రుండవు నీవ జలము
నీవ నేలయు నింగి నీవ సమీరంబు
నీవ భూతేంద్రియనికర మీవ
నీవ బ్రహ్మంబును నీవ సత్యంబును
నీవ యజ్ఞంబును నీవ ఫలము
నీవ లేకేశులు నీవ సర్వాత్మయు
నీవ కాలంబును నీవ జగము”

అంతా అదే. కనబడుతున్నది సుదర్శన చక్రం కాదది, అది విష్ణువే. మనకలా ఉంటుందాండి? చక్రం ఇచ్చాడంటే పేపర్లో వేయించుకుని... అది విష్ణు చక్రం. ఆయన చూడండి ఎలా ప్రార్థిస్తున్నాడో!

“నీవ బహుయజ్ఞభోజివి నీవ నిత్య
మూలతేజంబు నీకు నే మ్రొక్కువాఁడ
నీరజాక్షుండు చాల మన్నించునట్టి
శాస్త్రముఖ్యమ! కావవే చాలు మునిని.”

ఇంక చాలు. నువ్వే దైవం, నువ్వు నాకు విష్ణుస్వరూపిడివి. ఈ ముని మీద ఇంక, please, అన్నాడు కరుణతో.

“హరిచే నీవు విస్పష్టమైన చనఁగ మున్నాలించి నీధారలన్
ధరిణిన్ వ్రాలుట నిక్క మంచు మునుపే దైత్యేశ్వరవ్రాతముల్
శిరముల్ బాదములున్ భుజాయుగళముల్ ఛేదిల్లి యంగంబు ల
ప్దోరగం బ్రాణసమీరముల్ వదులు నీ యుద్ధంబులం జక్రమా!”

హరిచేత నీవు జనింపబడి, నీ కాంతి కిరణాలకే అన్నీ ఎక్కడిక్కక్కడ ముక్కలుముక్కలైపోతాయటండి రాక్షసులు వస్తే. చాలా పరాక్రమము కలిగినటువంటిది. దానికి తిరుగు లేదు కదా! విష్ణుచక్రానికి తిరుగు లేదు. సృష్టి చక్రం, కాల చక్రం, ధర్మ చక్రం – అన్నీ అదే. శ్రీహరి చేత వదలబడి నువ్వు విజృంభించినా ఆ సంగతి ముందే పసిగట్టి, ఎలాగూ చావు తప్పదని, ముందుగానే రాక్షససమూహాల తలలు, కాళ్ళు, చేతులూ తెగి తమతమ దేహాల్లో ప్రాణవాయువులను వదులుతారు అని. ఇంక అది వస్తే, దానితో fighting ఏమీ ఉండదు. ఎదో సినిమాల్లో హిరణ్యకశిపుడు వేసిన పాత్రధారికి కొంచెం importance ఇవ్వడం వల్ల, కత్తి పట్టుకుని ఎదో సుదర్శన చక్రాన్ని... అది కనబడితే అన్నీ చిన్నాభిన్నం అయిపోతాయి. విష్ణు చక్రం ఇంకొక పేరు నమః. అందులో నువ్వు ఒక నలుసులాంటివాడివి. విష్ణు చక్రంలో నువ్వు ఒక నలుసు. నలుసు కూడా కాదేమో. ఎందుకంటే, భూమే ఆవగింజంత. భూమే ఆవగింజయితే, ఆవగింజలో నువ్వెంతున్నావు? ఆ భూమి మీద

నువ్వు కనబడతావా శాల్తీవి? కనబడవు కదా! భూమే ఆవగింజయితే, ఇంక నువ్వేం కనబడతావు? నువ్వు దానితో యుద్ధం ఏమిటి? అందుకనే, అది ప్రయోగించాడనగానే వీళ్ళకి కాళ్ళు, చేతులు, తలకాయలు తెగిపోతాయండి.

> "కలఁగి నిద్ర వోవఁ గలలోన వచ్చిన
> నిన్నుఁ జూజి దీర్ఘ నిద్రవోదు
> రసురవరులు శయ్య లం దున్నసతులు ప్ర
> భాతమందు లేచి పలవరింప."

పొద్దున్న లేచి చూసుకుంటే వీడు చచ్చిపోయి ఉంటాడటండి. ఏమయిందంటే, వాడికి కలలో చక్రం కనిపించిందట! చెప్పడానికి కూడా వీలుపడలేదు, కలలో కదా! ఎట్లా చచ్చిపోయాడో తెలియదు. పొద్దున్న లేచే సరికి లేడు. ఈవిడ లబోదిబోమని ఏడుస్తూ ఉంటుంది. అట్లా చేస్తావు కదా నువ్వు అంటాడు.

ఈ పద్యాలు కంఠస్థం చెయ్యడం చాలా ముఖ్యం. నీవు పావకుడు దగ్గర నుంచి ఈ కాల చక్రము, ధర్మ చక్రము, సృష్టి చక్రము అయినటువంటి "సు–దర్శన" చక్రము ఈ నాలుగైదు పద్యాలు ఉన్నాయి. కంఠస్థం చేసుకుని చదువుకుంటూ ఉంటే ప్రస్తుతం ఉండేటటువంటి విపరీతమైన కాలపరిస్థితుల్లో మనకి కొంత రక్షణ ఉంటుంది. మన నుంచి కూడా మనకి రక్షణ ఉంటుంది. ఎందుకంటే, "మనకి మనమే శత్రువులం. మనకి మనమే మిత్రులం. మన్ని మనమే ఉద్ధరించుకుంటాం. మన్ని మనమే పాడు చేసుకుంటాము," అని చెప్పాడు ఆరో అధ్యాయంలో శ్రీకృష్ణుడు. ఆత్మకి ఆత్మయే మిత్రువు. ఆత్మకి ఆత్మయే శత్రువు. ఆత్మ ఆత్మని ఉద్ధరించుకోవాలి. ఆత్మ వలనే ఆత్మ పతనం చెందుతుంది. అంటే రకరకాలుగా, ముక్కలుముక్కలుగా ఆత్మ ఉంటుందిలెండి మనకి. "యోగో నష్టః పరంతప" అని ఆరు ముక్కలుగా పడిపోయి ఉంటుంది. వాటిని పూసకెక్కించుకున్నా సరే, ఉన్న దారంలోకి ఎక్కించుకున్నా సరే. అంచేత, మన నుంచి, మన పరిసరాలనుంచి మనకి రక్షణ కావాలి. దానికి కాలస్వరూపాన్ని ఈ విధంగా ఆరాధన చేసుకోవడానికి ఐదు అద్భుతమైన పద్యాలు అంబరీషోపాఖ్యానంలో ఉన్నాయి. వాటిని చక్కగా రోజూ పఠనం చేస్తుంటే మనకి మంచి జరుగుతుంది. వీలుంటే నావాణిలో వేయిస్తాను.

> "చీఁకటిఁ బాపుచున్ వెలుఁగు సేయుచు సజ్జనకోటి నెల్ల స
> శ్రీకను జేయు నీ రుచులు సెల్వుగ ధర్మసమేతలై నినున్
> వాకున నిట్టి దట్టి దని వర్ణన సేయ విధాత నేరఁడ
> స్తోకము నీదురూపు గలదుం దుది లేదు పరాత్పరాద్యమై."

మొదలు, తుది లేని రూపం అది. సృష్టి చక్రాన్ని ఎవరు చూడగలరు? దాన్ని సృష్టించిన వాడే చూడగలడు. అందులో ఉన్నవాడు చూడలేడుగా! అంచేత, దాని మొదలు తుది తెలియదు ఎవ్వరికీ. దాని గురించి మొదలు తుది తెలియదు ఎవ్వరికీ. దాని గురించి బ్రహ్మదేవుడు కూడా పూర్తిగా వర్ణించలేడుట. ఎందుకంటే, ఆయన అందులో భాగం అవ్వడం చేత. దాన్ని

తలుచుకుంటేనే మన లోపలా, బయటా ఉన్న చీకటులన్నీ పోతాయండి. చక్కని సంస్కారం మనలో ఏర్పడుతుంది. "స శ్రీకను జేయు" – అ సుదర్శన కాంతులు అట్లా చేస్తాయి. అవి ధర్మముతో కూడి ఉన్నటువంటి కాంతులు. "ధర్మసమేతలై నినున్ వాకున నిట్టి దట్టి దని" వర్ణింపరాదు, అలా ఉన్నావు నువ్వు. నేనేం పొగడగలను! బ్రహ్మదేవుడే పొగడలేదు కదా! నీ దర్శనమే సర్వ శుభకరం కదా! నువ్వు ఉన్నచోట ఎటువంటి అజ్ఞానం ఉండదు కదా! కుసంస్కారులు కూడా సంస్కారులు అవుతారు కదా! అని చెప్పి ప్రశంసిస్తున్నాడు.

> "కమలలోచనుండు ఖలుల శిక్షింపంగఁ
> బాలు సేయ నీవు పాలుపడితి
> వైన నింకఁ జాలు నాపన్నుఁడై యున్న
> తపసిఁ గావు మీవు ధర్మవృత్తి."

అప్పుడే అక్కడ క్షమాపణ చెప్పేసాడు ఆయన కదా! ఈయన కూడా ఏం చంపే ఉద్దేశ్యం లేదు కదా! ఉంటే, ఇంతసేపు ఉంటుందా time? వీడు మారేవరకూ... చక్కబెట్టమన్నాడు కదా! చక్కబెట్టేవరకూ వెంటపడ్డాడండి అంతే. ఇప్పుడు చక్కబడ్డాడు కదా! ఎక్కడ తప్పు చేసాడో అక్కడికి వచ్చి పాదనమస్కారం చేసుకుని, ఆయన చేత ప్రసంగింపబడుతున్నాడు. దుర్వాసుడు కార్యం అయిన తర్వాత అంబరీషుడు సుదర్శన చక్రాన్ని ప్రశంసిస్తున్నాడు. ఇంక చాలు. ఇంక చూడలేము కదా! ఎవరమూ చూడలేము. ఒక పశ్చాతప్తుడైనటువంటి వాడిని ఇంకా దండిస్తామంటే ఎవరూ ఒప్పుకోరు. మరీ పాషండ హృదయులు తప్ప, "అవ్వాలిసిందే, కానీ!" అంటానికి వీలు లేదు కదా! అట్లా అంటే ఈయన మీదకి వస్తుంది. ధర్మ చక్రం కదా! అందుకనే నీది ధర్మవృత్తి కాబట్టి నువ్వు ఆ విధంగా చాలు, ఇంక మన్నించేసెయ్యి.

> "అని వినుతించి కేలుఁదమ్మిదోయి నోసలం బొసంగి యి ట్లనియె."

> "ఏ నమస్కరింతు నింద్రశాత్రవ ధూమ
> కేతువునకు ధర్మసేతువునకు
> విమలరూపమునకు విశ్వదీపమునకుఁ
> జక్రమునకు గుప్తశక్రమునకు"

దణ్ణం పెట్టాడు. పెట్టి, నమస్కారం చేస్తున్నాను నీకు అని...

> "విహితధర్మమందు విహరింతునేనియు
> నిష్టమైన ద్రవ్య మిత్తునేని
> ధరణిసురుఁడు మాకు దైవతం బగునేని
> విప్రునకు శుభంబు వెలయుఁగాక"

"విహితధర్మమందు విహరింతునేనియు" – నేనెప్పుడూ శాస్త్రవిహితమైనటువంటి ధర్మమునందే ప్రవరిస్తూ ఉన్నటువంటి వాడినయితే. "నిష్టమైన ద్రవ్య మిత్తునేని" – అడిగినవారికి వారికి సంతృప్తి కలిగేటట్టుగా దానం చేసినవాడినయితే. "ధరిణిసురుఁడు మాకు దైవతం బగునేని" – బ్రాహ్మణులను నేనెప్పుడూ దేవుడిగా పూజించినట్టయితే. "విప్రునకు శుభంబు వెలయుఁగాక" – ఆయనకి శుభం కలగాలి.

> "అఖిలగుణాశ్రయుఁడగు హరి
> సుఖియై నా కొలువువలనఁ జొక్కెడినేనిన్
> నిఖిలాత్మమయుం డగుటకు
> సుఖమందుం గాక భూమిసురుఁ డివ్వేళన్"

"అఖిలగుణాశ్రయుఁడగు హరి సుఖియై నా కొలువువలనఁ జొక్కెడినేనిన్" – ఇంకా పైకి వెళ్ళాడు. అన్ని సద్గుణాలకి ఆశ్రయమైనటువంటి హరి నా కొలువులో, అంటే నా పూజలో, సుఖియై ఉండేవాడయితే, నా యందు సుఖంగా ఉన్నవాడయితే హరి... అట్లా చెప్పుకుంటూ వస్తాడు.

> "అని యివ్విధంబున బొగడు పుడమితేనివలన మన్నించి తపసికి దాహంబు
> నొందింపక రక్కసులగొంగచక్రంబు తిరిగి చనియె నంత దుర్వాసుండు
> శాంతింబొంది మెల్లనిమాటల నా రాజున్ దీవించి యి ట్లనియె."

ఆయన వలన ఈయన మన్నించాడటండి. మళ్ళీ దీవించే పరిస్థితి వచ్చింది. ఇప్పుడు నన్ను దీవించేదేముంది అనొచ్చు. మనమయితే అంతే! ఇప్పుడు నా దగ్గర ముష్టికొచ్చి నన్ను దీవిస్తావేంటని! అది వేరు, ఇది వేరు. ఆ ఘట్టం అయిపోతే ఈయన ఎంతటివాడండి? ధరిణీ సుతుడు దైవమే కదా అతనకి! అంచేత, అక్కడ అంబరీషుడికి మొత్తంలో ఎక్కడా కూడా అలా కిందకీ పైకీ ఎక్కడా లేదు. అది గొప్పదనం. అని దీవించాడట.

> "నరనాథోత్తమ! మేలు సేసితివికదా నా తప్పు మన్నించి శ్రీ
> హరిపాదాబ్జము లింత ముట్టఁగొలుతే యాశ్చర్య మౌ నెన్నుచో
> నరుదంద్రే నినుబోఁటి సాధునకుఁ దానై యిచ్చుటల్ గాచుటల్‌ఁ
> సొరిదిన్ నైజగుణంబులై సరస వచ్చుంగాదె మిత్రాకృతిన్"

నా తప్పు మన్నించి మేలు చేసావు. శ్రీహరి పాదాలు ఇంత గాఢంగా నమ్మి సేవించావా? అంత ముట్టేసుకున్నావా అని. ఎంత బాగా కొలిచావో? ఎంత ఆశ్చర్యమో! నీవంటి సాధువుకి ఇది అరుదేమీ కాదు. ఇంత సాధువై పోయావు. అంచేత, నీకోసం సుదర్శన చక్రం నా వెంటబడడం పెద్ద విషయం కాదులే అన్నాడు. కోరినది ఇవ్వడం, కాపాడడం అనేవి నీలాంటి సాధువు సహజగుణాలే. మైత్రిభావంతో సరిసంగా సంప్రాప్తిస్తాయి కదా! ఎప్పుడయితే సాధువు అవుతావో అప్పుడు ఈ గుణాలన్నీ నీ దగ్గరకు వస్తాయి. ఆరాధన వల్ల సాధువు అయ్యాడు అని అంబరీషుడుని పొగిడాడు.

"ఒక మా టెవ్వనిపేరు కర్ణములలో నొయ్యారమై సోఁకినన్
సకలాఘంబులుఁ బల్లటిల్ల తొలఁగున్ సంభ్రాంతితో నట్టి స
త్సుకరున్ మంగళతీర్థపాదు హరి విష్ణున్ దేవదేవేశు ని
న్నకలంకస్థితిఁ గొల్చుభక్తులకు లే దడ్డంబు రాజాగ్రణీ!"

ఇలాంటి భక్తులకు అడ్డమేముందయ్యా? ఉంటుందా? అట్లా ఉండదన్నాడు. సంతోషించాడు. "ఒక మా టెవ్వనిపేరు కర్ణములలో నొయ్యారమై సోఁకినన్ సకలాఘంబులుఁ బల్లటిల్ల తొలఁగున్" – వింటే చాలటండి. వయ్యారంగా సోకడమంటే? అంటే, వినంగానే ఒక తన్మయత్వం రావాలి, ఒక ఆనందం రావాలి, ఒక ప్రేమ భావం రావాలి, హృదయం పొంగాలి. భగవత్ నామం గాని, పద్యం గాని, కీర్తన గాని వింటే అట్లా ఉందనుకోండి, ఇంక వాడికి లోపలుండే... ఇది వయ్యారంగా లోపలకి వెళ్తే చాలు, లోపల లోతుల్లోకి వెళ్ళిపోతుంది. లోపలుండే చీకటులన్నీ బాబోయ్ అని పారిపోతాయి. "సకలాఘంబులుఁ బల్లటిల్ల తొలఁగున్" – పల్టీలు కొట్టేస్తాయి మన లెక్కల్లో చెప్పుకోవాలంటే. అటువంటి "స త్సుకరున్ మంగళతీర్థపాదు హరి విష్ణున్ దేవదేవేశు" – హరిని విష్ణువుగా కొలిచాడు అంటే అన్నిటిలోనూ చూసాడు, అంతటా చూసాడు. "దేవదేవేశు ని న్నకలంకస్థితిఁ గొల్చుభక్తులకు లే దడ్డంబు రాజాగ్రణీ!" అని విష్ణువు యొక్క భక్తి ఎలాంటిదో దుర్వాసుడు ప్రశంసిస్తున్నాడు.

"తప్పు లోఁగొని చక్ర పావకదాహముం బెడఁబాపి తొ
నొప్పు నొప్పు భవద్దయారస మో నరేశ్వర! ప్రాణముల్
సెప్ప మన్మను వోయి క్రమ్మఱఁజేరె ధన్యుఁడనైతి నీ
కెప్పుడున్ శుభమేను గోరెద నింకఁ బోయెద భూవరా!"

నేను చేసిన తప్పులు లెక్కించకుండా, సుదర్శన చక్రం మంటల్లో పడిపోకుండా నన్ను తప్పించావు. నీ కరుణారసం నీకే తగును. పోయిన ప్రాణం మళ్ళీ వచ్చె. ధన్యుడనయ్యా! నీకు ఎప్పుడూ సుఖం కలగాలని కోరుకుంటాను. అంటే, ఇప్పుడు ఇంకొకటి extra వచ్చిందన్నమాట అంబరీషుడుకి. ఎప్పుడూ సుఖం కలగాలని దుర్వాసుడు ఆశీర్వదిస్తూ ఉంటాడండి ఎక్కడున్నా. ఇంతకుముందు ఆ కార్యక్రమం దుర్వాసుడికి లేదు కదా! ఇప్పుడాయనకి ఇది ఏర్పడింది. ఎంచేతంటే, మనకి ప్రాణబిక్ష పెట్టాడు.

"అనిన విని రాజముఖ్యుఁడు
మునివల్లభుపాదములకు మ్రొక్కి కడున్ మ
న్ననసేసి యిష్టభోజన
మనువుగఁ బెట్టించెఁ దృప్తుఁ డయ్యె నతండున్"

అంబరీషుడు దుర్వాసుడి పాదములకు నమస్కారం చేసాడు. మరి భోజనం కథ అంతా అయిపోయింది కదా! మనం మర్చిపోయాం కదా! మనకి గుర్తు వస్తుంది ఇంకో అరగంటలో! కథలో భోజనం మర్చిపోయాము. ఈయన ఇలా ఇలా తిరుగుతూ ఉంటే మరి ఏం చేస్తుంటాడు అంబరీషుడు? చక్రం చూసుకుంటుంది కదా అని శుభ్రంగా భోజనం చెయ్యలేదు. వచ్చినవాడు అతిథి, భూసురుడు. ఆయనకి అన్నం పెట్టకుండా తను ఎట్లా తింటాడు? ఎప్పటికొచ్చాడో తిరిగి మనకి తెలియదు కదా! అంతవరకూ ఆయన తినలేదు. మధ్యాహ్నం సంస్కృత భాగవతంలో చూసాను. చూస్తే, ఒక్క సంవత్సరం పట్టిందటండి ఆయనకి. అది చూడండి. ఒక్క సంవత్సరం పట్టిందట. ఏదీ బ్రహ్మలోకం, కైలాసం, వైకుంఠం, వీటన్నిటినీ తిరిగేయ్యడమే కాదు, అక్కడ వినడం. అక్కడ కాలపరిమాణం వేరుగా ఉంటుంది. ఆ కొలతలు వేరు. అవన్నీ తిరిగొచ్చేసరికి సంవత్సరం అయ్యిందటండి. ఈయన ఇట్లాగే ఉన్నాడటండి. ఉపావాసం అని అక్కడుంది. ఇక్కడ లేదు. తిరిగి వచ్చాడు. వస్తే, ఆయనకి కడుపు నిండా భోజనం పెట్టి, ఆయన్ని సంతుష్టుడు చేసి, అప్పుడు ఈయన భోజనం చేసాడటండి.

"కంటిన్ నేటిఁకి నిన్ను నీ వచనముల్ కర్ణద్వయిం బ్రీతిగా
వింటి న్నన్నముఁగొంటి నీ గృహమునన్ వేడ్కన ఫలంబబ్బే నే
మంటిం బోయెద నీచరిత్ర మమరుల్ మర్త్యుల్ సుఖాసీనులై
మింటిన్ మేదిని సన్నుతింపఁగల రీ మీఁదన్ నరేంద్రాగ్రణీ!"

నీ కథ భూలోకంలో వాళ్ళు, దేవలోకంలో వాళ్ళు ఎప్పుడూ చదువుకుంటూ ఉంటారు. ఇది నా శాసనం అన్నాడు. చాలా ఆనందించాను, "కంటిన్ నేటిఁకి నిన్ను" – ఇవాళ్టికి కనబడ్డది సరిగ్గా ఆయనకి. "నీ వచనముల్ కర్ణద్వయిం బ్రీతిగా వింటి" – ఎప్పుడు విన్నాడు? ఇప్పుడేగా! ఇంతకుముందు ఏమయినా మాట్లాడనిచ్చాడా ఏమయినా? చక్రాన్ని ఎలా ప్రస్తుతించాడో విన్నాడు. "న్నన్నముఁగొంటి నీ గృహమునన్ వేడ్కన" – చాలా వేడుకగా భోజనం చేసాడు. బాధ పడుతూ భోజనం చెయ్యలేదు సుమా అన్నాడు. "ఫలంబబ్బే" ఎవరికి? అంబరీషుడికి. ఆయనకేం అక్కర్లేదు. అతిథి భోజనం చేస్తే ఫలం ఎవరికి? భోజనం పెట్టినవాడికే కదా! అంటే, అలాంటి తపోధనుడికి భోజనం పెట్టిన ఫలం నీకు అబ్బుతుంది. ఇంక నేను వెళ్లి వస్తాను. "నీచరిత్ర మమరుల్ మర్త్యుల్ సుఖాసీనులై మింటిన్ మేదిని సన్నుతింపఁగల రీ మీఁదన్ నరేంద్రాగ్రణీ!"

"అని జెప్పి దుర్వాసుం డంబరీషుని దీవించి కీర్తించి మింటితెరువున
బ్రహ్మలోకంబునకుం జనియె. మునీశ్వరుండు వచ్చి మగుడం జను
వేళకు నొక్క వత్సరంబు నిండి వ్రతంబు పరిపూర్ణంబైన."

కొన్నాళ్ళు ఇంకెక్కడా మనం తిరగొద్దు, ఇంకేమీ వద్దనుకున్నాడు! సరాసరి బ్రహ్మలోకానికి వెళ్ళిపోయాడు.

"అవనిసురుఁడు గుడువ నతిపవిత్రంబైన
వంటకంబు భూమివరుఁడు గుడిచెఁ
దపసినెగులు మాన్పఁ దా నెంతఁవాఁ డను

హరికృపామహత్త్వ మనుచుఁ దలఁచి."

ఏమిటండి? అదే అంబరీషుడు! సంవత్సరం అయిపోయింది. ఆయన వెళ్ళాడు. ఈయన భోజనం చేసాడు. భూమివరుడు. భోజనం చేసిన తర్వాత అందరూ పొగుడుతారు కదా చుట్టూ ఉండేవాళ్ళు! నేను కాదు, "హరికృపామహత్త్వ" అంటే, ఆయన లీల. ఆయన మహత్యం చూపించాడు అని మనసులో తలిచాడట. అందరూ పొగుడుతుంటే, ఆయన లోపల, "నీ లీలా మహత్యం ఇది. లేకపోతే తనేమిటి, దుర్వాసుడేంటి? ఆ దుర్వాసుడికి ఆ బుద్ధి పుట్టడమేంటి? ఈ చక్రం వెంటపడడం ఏమిటి? ఆయన విష్ణువు యొక్క ఉపదేశంగా వచ్చి తన కాళ్ళు పట్టుకోవడమేంటి? తన ప్రార్థిస్తే చక్రం వినడమేంటి? ఇతడు రక్షింపబడమేంటి? తానా? కాదు" అనుకున్నాడు.

"హరిఁ గొల్చుచుండువారికిఁ
బరమేష్ఠిపదంబు మొదలు పదభోగంబుల్
నరకసమము లను తలఁపున
ధరణీరాజ్యంబుతోడి తగులము మానెన్."

ఇంక చాలనుకున్నాడండి రాజ్యమేలడం. అందుకని...

"తనకు సదృశులైన తనయుల రావించి
ధరణిభరము వారిఁ దాల్పఁ బంచి
కాననంబు సొచ్చెఁ గామాదివిజయుఁడై
నరవిభుండు హరిసనాథుఁడగుచు."

అంటే, హరినే సమస్తంగా పెట్టుకుని, ఆ విధంగా నిష్క్రమించాడు ఆయన. అంతా బావున్నప్పుడే వెళ్ళిపోవాలి తప్ప, "ఇంక పోరా బాబు!" అన్నంత వరకూ వెళ్లాడకూడదు. అది పెద్దలకి తెలిసిన విషయం. అంచేత, ఆయన ఆ విధంగా నిష్క్రమించాడు.

"ఈ యంబరీషచరితముఁ
దీయంబున విన్నఁ జదువ ధీసంపన్నుం
డై యుండును భోగపరుం
డై యుండును నఁరుడు పుణ్యుఁడైయుండు నృపా!""

అది దానికి ఫలశృతి. అంబరీషోపాఖ్యానానికి ఒక ఫలశృతి ఇచ్చారు. ఇవన్నీ దక్కడం కాదు, భగవత్ భక్తి దక్కాలి. కలియుగంలో కొంచెం లంచం అప్పజెప్పడం అన్నది కొంచెం వేదవ్యాసుడు ప్రతిచోటా చూపించాడు. భారతం కథల్లో

ఉంటుంది, భాగవతం కథల్లో ఉంటుంది. ఇట్లా చేస్తే అట్లా కలిసోస్తుందని. అంటే, మనది వ్యాపారబుద్ధి కదా! ఇలా చేస్తే మనకేంమనిపించాలి? అంబరీషుడు, ప్రహ్లాదుడు మనకి role model, మార్గదర్శకుడు అవ్వాలి.

అంచేత, ఇలాంటి అంబరీషుడి కథ మనం ఈ గురుపూజల్లో ఈ విధంగా కొంచెం మామూలుకన్నా ఎక్కువ సమయం తీసుకుని పరిపూర్తి చేసుకున్నాము. ఉపాఖ్యానము అంతా చదువుకోవచ్చు. పూర్వకాలం ఇట్లా అన్నీ నోటికొచ్చేవి, పారాయణ చేసేవాళ్ళు. అలా చదువుకుంటూ ఉండేవాళ్ళు. హరిభక్తి కలగడానికి పనికివస్తాయి ఇదీ, ప్రహ్లాదుడి చరిత్ర, వామన చరిత్ర, గజేంద్ర మోక్షణము, ఇవన్నీ బాగా భక్తిరస ప్రధానమైనటువంటివి. అది కూడా ఉత్తమోత్తమమైన భక్తిరస ప్రధానం. అంచేత, అంబరీషోపాఖ్యానము ఈ విజయవాడ గురుపూజల్లో... ఈ 33 అంకె కదా! మాస్టరుగారు కూడా బాగా తన్ని తాను ప్రకటించుకోవడం చేత, ఈ విధంగా మనకి ఆహ్లాదం కలిగిస్తున్నారు కదా! అంచేత, బాగా జరిగినట్టే అని భావన ఉన్నది నాకు. ఈ ఉపాఖ్యానము వినండి. రుచి బాగా పెరిగితే చదువుకోండి. ఇంకా రుచి కలిగితే రోజూ చదువుకోండి. ఇంకా రుచి కలిగితే హృదయస్థం చెయ్యండి. అట్లా చదువుకుంటూ ఉండండి. ఎందుకంటే, చెప్పాను కదా పొద్దున్న, విష్ణువుని ఆరాధించడం కన్నా, అంబరీషుడిని ఆరాధిస్తే విష్ణువు ఎక్కువ సుముఖుడవుతాడు. ప్రహ్లాదుడిని ఆరాధిస్తే అంబరీషుడు బాగా ఆనందిస్తాడు. హనుమంతుడిని ఆరాధిస్తే రామబ్రహ్మము పలుకుతాడు. ఎంచేత అంటే, నాకు మేలుకోర నాకు భక్తుడగు. అంచేత, భక్తుల ఆరాధన భగవంతుడి ఆరాధన కన్నా అప్పుడప్పుడూ కొంచెం మిన్నయోమో అనిపిస్తుంది. భక్తులని విస్మరించి భగవంతుడి దగ్గరకు వెళ్ళడం అంత సులభం కాదు. అందుచేతనే, మనకి సద్గురు సాంప్రదాయం వచ్చింది. దైవము యొక్క ప్రతినిధే గురువు. అంచేత, అతడి ద్వారా బ్రహ్మము చేరడం. ఇట్లా ఉంటుంది. ఆ విధంగా ఉంటుంది కాబట్టి భగవత్ భక్తుల కథలు బాగా ఆరాధన చేసుకుంటూ, పారాయణ చేసుకుంటూ ఉండడం కూడా మనం చేసేటటువంటి ఈ భగవత్ భక్తి కార్యక్రమంలో ప్రధానమైన భాగమని గుర్తుపెట్టుకోండి.

--- స్వస్తి